

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE

Katedra literární akademie

Studijní program: Literární tvorba

Studijní obor: Kreativní psaní

Sára Vůchová

Teoretická část

TOTO ZABIJE ONO – KOMPARACE ROMÁNU CHRÁM
MATKY BOŽÍ V PAŘÍŽI A JEHO MUZIKÁLOVÉ ADAPTACE

Praktická část

POLAROID

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Daniel Kubec

Praha 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze dne.....

Podpis autora:

Poděkování

Děkuji MgA. Danielu Kubcovi za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracovávání bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat panu PhDr. Antonínu Kudláčovi, Ph.D., za ochotu a pomoc.

Abstrakt

Hlavním předmětem této bakalářské práce je porovnání románu Victora Huga *Chrám Matky Boží v Paříži* a jeho muzikálové adaptace *Notre Dame de Paris*. Klíčová je v práci podrobná analýza Hugova románu, a to zejména z hlediska jednotlivých postav a motivů s nimi spojených. Ty hrají roli i při analýze muzikálové adaptace a jsou předmětem závěrečné komparace. Současně se v práci na základě studia odborných textů týkajících se daných oblastí soustředím i na problematiku intersémiotického překladu jako takového a své poznatky poté vztahuji k muzikálovému divadlu. Cílem práce je analyzovat proces intermediální adaptace ve vztahu literatura/muzikál a následně charakterizovat vliv těchto médií na změny, k nimž v rámci adaptace došlo.

Praktická část práce zachycuje dva nejlepší kamarády, Marcela a Auggieho, jejichž přátelství značně utrpí poté, co se Auggie do Marcela zamiluje. Povídka sleduje proměnu jejich vztahu skrze motiv polaroidu, z jehož snímků se celý příběh skládá a který současně představuje i cestu k sebepoznání.

Klíčová slova (teoretická část)

Chrám Matky Boží v Paříži, Victor Hugo, francouzská literatura, analýza, intersémiotický překlad, intermedialita, adaptace, divadlo, muzikál, komparace

Klíčová slova (praktická část)

polaroid, sexualita, bisexualita, přátelství, láska, sebepoznání, balet

Abstract

The main objective of this bachelor's thesis is to compare the novel *Notre Dame de Paris* by Victor Hugo and its musical adaptation of the same name. The key in the work is a detailed analysis of Hugo's novel, especially in terms of individual characters and motives linked with them. These are also important within the analysis of the musical adaptation and are the subject of the final comparison. Based on the study of professional sources related to the given areas, I also focus on the issue of intersemiotic translation as such and then relate gained knowledge to musical theatre. This work aims to analyze the process of intermedial adaptation in the literature/musical relationship, and subsequently characterize the impact of the media on the changes that have taken place within the adaptation.

The practical part of the thesis captures two best friends, Marcel and Auggie, whose friendship suffers after Auggie falls in love with Marcel. The shortstory follows the transformation of their relationship through a motif of a polaroid camera which represents a path to discovery of self and of which pictures the whole story consists.

Key Words (theoretical part)

Notre Dame de Paris, Victor Hugo, french literature, analysis, intersemiotic translation, intermediality, adaptation, theatre, musical, comparison

Key Words (practical part)

polaroid, sexuality, bisexuality, friendship, love, discovery of self, ballet

Obsah

Teoretická část.....	7
Úvod.....	7
1 Problematika intersémiotického překladu ve vztahu k muzikálovému divadlu.....	8
1.1 Obecná vymezení intersémiotického překladu.....	8
1.2 Intermediální adaptace v oblasti muzikálového divadla.....	9
2 Hugův Chrám Matky Boží v Paříži.....	12
2.1 Obecně o románu.....	12
2.2 Z hlediska romantismu a realismu.....	12
2.3 Leitmotiv architektury.....	14
3 Postavy románu a motivy s nimi spojené.....	17
3.1 Quasimodo.....	17
3.2 Esmeralda.....	18
3.3 Klaudius Frollo.....	19
3.4 Phoebus a Fleur-de-Lys.....	21
3.5 Gringoire.....	22
3.6 Dvůr divů.....	23
3.7 Clopin.....	23
4 Muzikál Notre Dame de Paris.....	25
5 Postavy muzikálu a motivy s nimi spojené.....	26
5.1 Quasimodo.....	26
5.2 Esmeralda.....	27
5.3 Klaudius Frollo.....	28
5.4 Phoebus a Fleur-de-Lys.....	30
5.5 Gringoire.....	30
5.6 Dvůr divů.....	31
5.7 Clopin.....	32
Závěr.....	33
Bibliografie.....	35
Praktická část.....	36

Teoretická část

Úvod

V této bakalářské práci porovnávám román *Chrám Matky Boží v Paříži* od Victora Huga a jeho muzikálovou adaptaci *Notre Dame de Paris* od Luca Plamondona a Riccarda Cocciana. Pro tento účel jsem zvolila dvě různé produkce muzikálu: původní francouzsko-kanadskou z roku 1998, která je primárním vzorkem komparace, a londýnskou z roku 2000, s níž s jakožto oficiálním překladem pracuji zejména po stránce textové kvůli jazykové přístupnosti.

Z hlediska struktury se budu nejdříve zabývat obecnou problematikou intermediální adaptace. Na základě nastudovaných odborných zdrojů se pokusím vymezit a definovat tento termín a následně jej vztáhnout k divadlu, konkrétně muzikálu. Pro tyto účely bude třeba přiblížit čtenáři i muzikál samotný a definovat jej jako médium, které třebaže je divadelní formou, má oproti klasické činohře své specifické vlastnosti a rysy. Abych tohoto mohla dosáhnout, opírám se v práci o publikaci *Muzikál Expres* od Michaela Prostějovského, která velmi rozsáhle pojednává o moderním muzikálu. V oblasti adaptace pak hojně využívám studii *A Theory of Adaptation* od Lindy Hutcheonové.

Vzhledem k mému oborovému zaměření jsem se rozhodla dát více prostoru literární analýze *Chrámu Matky Boží v Paříži*. Zde se budu soustředit zejména na vybrané postavy, motivy s nimi spojené a v neposlední řadě pak na samotný příběh. Jelikož v románu vystupuje velké množství postav a proplétá se zde mnoho dějových linií, budu se soustředit převážně na styčné body mezi ním a muzikálem – tj. postavy vystupující jak v knize, tak i muzikálu. Tyto postavy podrobím analýze na principu close-reading, kdy se zaměřím na jejich role v příběhu, jejich vztahy a v neposlední řadě pak motivy, které je ovlivňují. Z literárněvědního hlediska se u románu chci zaměřit i na projevy romantismu a realismu a na leitmotiv architektury, zejména pak na samotný chrám. Stejným způsobem budu přistupovat i k muzikálu, čímž získám vzorek relevantních a pro knihu i muzikál zásadních změn, ke kterým v rámci adaptace došlo.

Jelikož je oblast, kterou se v práci zabývám, dosud vcelku neprobádaná, je mým hlavním cílem analyzovat proces intermediální adaptace ve vztahu literatura/muzikál. Vyjma již zmíněného tedy hodlám zhodnotit i vliv těchto dvou médií na příběh Esmeraldy a Quasimoda a charakterizovat jejich roli ve změnách odhalených komparací. Veškeré výsledky pozorování posléze shrnu v závěru.

1 Problematika intersémiotického překladu ve vztahu k muzikálovému divadlu

1.1 Obecná vymezení intersémiotického překladu

Intersémiotický překlad, neboli také intermedialita, je ve své podstatě pouze prostředkem obecně známé a donekonečna se opakující skutečnosti, že umění je odvozováno od jiného umění a příběhy se rodí z jiných příběhů.¹ Jinými slovy, existuje jakýsi vědomě se opakující vzorec toho, co již bylo napsáno a vytvořeno, přičemž právě ono zmíněné vědomí je zde důležitým aspektem. Pokud totiž nazýváme dílo adaptací, přijímáme použitím tohoto termínu jeho vztah k jinému dílu/dílům² a tento vztah je přitom zjevný a otevřeně přiznaný.³ Pokud bychom chtěli být konkrétnější, mohli bychom problematiku adaptace charakterizovat jako průsečík tří vlivů: technologického rozvoje médií, tendence umění využívat a kombinovat postupy z různých uměleckých oblastí a nakonec teorií intertextuality.⁴ Intertextualita je zde důležitým pojmem, jelikož „se opírá o pojetí kultury jako komplexního textu“⁵ a „předpokládá, že umělecké (primárně literární) dílo vzniká nejen ve vztahu ke skutečnosti a zkušenosti, ale i (anebo především) v dialogu s předcházejícími díly a celou literární tradicí“.⁶ Touto povahou je adaptaci a intermedialitě velmi blízká, zejména pokud mluvíme o mediálně heterogenní intertextualitě – která je přímo synonymem intermediality.⁷

Na základě výše řečeného lze tedy adaptaci zjednodušeně vysvětlit jako proces intertextuality, který zpravidla probíhá intermediálně – není to však podmínkou. Adaptace nemusí nutně zahrnovat změnu média, ačkoliv tomu tak často je.⁸ Zde se proto hodí zmínit, že termín „adaptace“ není tak úplně synonymem k intermedialitě či intersémiotickému překladu, jelikož oba tyto termíny se bezprostředně odkazují právě na změnu média jakožto nosiče informace. Naproti tomu adaptace tento posun nevyžaduje – divadelní hra může být adaptací jiné divadelní hry, román může být adaptací jiného románu. Pokud bychom tedy chtěli termín adaptace užít jako synonymum k intersémiotickému překladu, je lepší jej specifikovat jako *intermediální adaptaci*.

Spíše než definovat, co to tedy adaptace je, hodí se definovat, co *není*. Pro tento účel nyní zcela vynechme prvek média. Za adaptaci nelze považovat prequely a sequely k dílům, stejně

¹ Hutcheon 2013, s. 2.

² Tamtéž, s. 6.

³ Tamtéž, s. 3.

⁴ Jedličková 2008, s. 14.

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

⁷ Kořenský 2008, s. 10.

⁸ Hutcheon 2013, s. 170.

jako fanfikce,⁹ protože chtějí, aby příběh nikdy neskončil, a chtějí jej vyprávět znovu a znovu různými způsoby, jsou dvě zcela odlišné věci.¹⁰ Tyto práce vznikají pouze za účelem rozšíření již existujícího díla, ať už s úmyslem zisku či na základě osobních motivací (např. u fanoušků), nicméně dílo samotné nijak neadaptují. Stejně tak ani krátké intertextuální aluze na jiné práce nemohou být považovány za adaptaci.¹¹ Je také třeba vzít v potaz, že s každým textem souvisí další texty: různé verze, revize, odlišná vydání atd., podobně jako existuje více produkcí téže divadelní hry, muzikálu či třeba opery, aniž by kterékoliv z těchto produkcí – ale i třeba jednotlivých repríz té samé produkce – byly stejné.¹² Ani zde nelze hovořit o adaptaci, jelikož je rozdíl mezi procesem tvorby (kam spadá nejen psaní, editování, publikování, ale v případě divadelní hry i samotné představení) a procesem adaptace s úmyslem adaptovat.¹³

Ačkoliv je toto téma velmi široké a mnohdy pevně vázané ke konkrétnímu příkladu, i tento vzorek limitů nám může vcelku přesně vymežit prostor adaptace. V závislosti na tom, co tedy bylo řečeno, jde o rozšířenou a záměrnou revizi konkrétního uměleckého díla.¹⁴ Pro kontext práce je však nutné k této obecné definici ještě přičíst aspekt intermediality.

1.2 Intermediální adaptace v oblasti muzikálového divadla

Pojmy *muzikálové divadlo* a *muzikál* jsou celkem široké. Neexistuje pro ně přesná, stále platná definice, jelikož se neustále a velmi rychle vyvíjí.¹⁵ Obecně se však dá říct, že „muzikál je v New Yorku vzniklá a relativně mladá forma populárního hudebního divadla, zpravidla o dvou dílech, která v sobě spojuje prvky činohry, operety, varieté a opery. Často vzniká na půdorysu literárních předloh a používá prostředky pop music, jazzu a tance. Výpravné scény, písně a balet jsou přitom integrovány do děje. Skládá se ze tří základních elementů: z příběhu, libreta a hudby“.¹⁶

Zde můžeme poukázat na skutečnost, že intermediální adaptace je v této oblasti tak častá, až je pro ni téměř charakteristická. Mnoho světoznámých muzikálů je adaptací jiného, nejčastěji právě literárního díla – jako příklady bychom mohli uvést některé z Webberových¹⁷

⁹ Hutcheon 2013, s. 9.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž, s. 170.

¹² Tamtéž.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Prostějovský 2008, s. 21.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Andrew Lloyd Webber: anglický skladatel, který za svou kariéru dal svou hudbou vzniknout mnoha světoznámým muzikálům.

muzikálů, jako třeba *Fantom opery* (založeno na stejnojmenné knize francouzského spisovatele Gastona Leroux) nebo *Kočky* (založeno na básnické sbírce *Praktická příručka o kočkách* od T. S. Eliota), od jiných tvůrců pak například rockový muzikál *Probuzení jara* (společné dílo Duncana Sheika a Stevena Satera, které je adaptací stejnojmenné divadelní hry napsané německým autorem Frankem Wedekindem) či *Bídníci* (muzikál, jehož tvůrci jsou Claude-Michel Schönberg, Alain Boublil a Jean-Marc Natel, autorem původního románu je Victor Hugo).

Důvodů, či spíše motivací k adaptaci literárního díla do podoby muzikálu může být mnoho. Důležitou roli zde hrají dvě skutečnosti: první je, že aspekt *známého* poskytuje adresátovi jistý komfort,¹⁸ a to i v případě, že k němu zdramatizovaná verze nějakého románu promlouvá jinými prostředky než původní text. Adaptace je opakování bez replikace,¹⁹ tedy kombinace něčeho původního a něčeho nového, přičemž tyto dva aspekty lze různě skládat. Druhou skutečností, příznačnou právě pro muzikál, je, že „muzikál zkrátka nemůže vzniknout bez vysoké sumy investovaných peněz, subvencí či zaručených sponzorských darů“,²⁰ jelikož se „odjakživa pohybuje na komerční základně a jedním z jeho hlavních cílů je finanční úspěch“.²¹ Z čehož plyne, že jednou z častých motivací k adaptování děl do podoby muzikálů je zisk – tvůrci si jako „zdroj“ často vybírají díla, která jsou sama o sobě populární a která do jisté míry zaručují úspěch.²² Další motivací ovšem může být touha uchovat příběhy, které stojí za to znát, ale které už nejsou schopné dostatečně oslovit nové generace.²³ Právě v těchto případech je častým prvkem aktualizace,²⁴ která dílo činí přístupnějším.

Divadlo má jeden zásadní rys společný s filmem – jde o médium veskrze vizuální. O filmu platí, že „představuje sémioticky heterogenní, mnohokódové sdělení a obsahuje jako svou integrální součást vedle obrazů přinejmenším ještě znaky verbální (mluvené i psané) a znaky hudební“,²⁵ což lze říct i o divadle, potažmo muzikálu. Při adaptaci literárního díla do podoby filmové či divadelní jde tedy hlavně o převod psaného textu do podoby pohyblivého obrazu. Obě média jsou přitom vizuální svým vlastním způsobem – film už sám „filtruje“, co přesně má divák vidět a na co se soustředit. Neukazuje situaci jako celek, ukazuje pouze jednu výseč, jeden konkrétní záběr, přičemž různými typy záběrů pak na diváka různě působí / sděluje

¹⁸ Hutcheon 2013, s. 4.

¹⁹ Tamtéž, s. 7.

²⁰ Prostějovský 2008, s. 22

²¹ Tamtéž.

²² Hutcheon 2013, s. 5.

²³ Tamtéž, s. 8.

²⁴ Aktualizace je inovace ustálené sémantiky a formy jazykového znaku, a to včetně všech konotací, které má. Viz Krčmová. [online].

²⁵ Mareš 1997, s. 10.

různé informace. V divadle tento filtr přirozeně chybí a je jedno, zda se bavíme o činohře, opere či muzikálu. Jevišťe je vždy celistvým obrazem a divák má možnost si sám vybírat, na co se v rámci tohoto obrazu soustředit. Je však nutno zmínit, že i divadlo má své způsoby, jak pozornost publika upnout tím správným směrem, a to zejména pomocí osvětlení, kulis, „hierarchií“ postav (divák se spíše bude soustředit na postavu hlavní nežli na komparzistu) či třeba pohybem (tj. pokud se v jedné části jeviště něco nebo někdo hýbe, např. tanečník, zatímco v jiné části jeviště pouze někdo nehybně stojí, divákova pozornost se bude přirozeně upírat spíše k tomu pohyblivému bodu). Toto značně přispívá k jedinečnosti, která je s divadlem spojována – žádné dvě reprízy téhož představení nejsou zcela totožné a to i proto, že divák se pokaždé může dívat jinam a vnímat jinou část celku. Při adaptaci literárního díla do podoby divadelní hry je tedy stejně jako u filmu důležité určit, jakým způsobem *ukázat* to, co je v knize *řečeno*.

Už výše bylo stanoveno, že hlavními elementy muzikálu – na rozdíl od divadelní hry – jsou příběh, libreto a hudba. Předmětem adaptace samotné je však pouze příběh – právě ten je převzat z literatury, filmu či jiného média a prostřednictvím hudby a libreta převeden do podoby muzikálu. Dva posledně jmenované elementy jsou tedy spíše konkrétními prostředky, které muzikál definují jako médium a činí jej specifickým. Na základě obecné definice muzikálu ze začátku této kapitoly by se k těmto prostředkům dal připojit ještě tanec, který je pro mnohé muzikály taktéž příznačný (např. *Kočky*, *Chicago*, *A Chorus Line* atd.) a obecně tvoří neodmyslitelnou část této divadelní formy.

2 Hugův Chrám Matky Boží v Paříži

2.1 Obecně o románu

Chrám Matky Boží v Paříži je román francouzského spisovatele Victora Huga, který byl poprvé publikován v roce 1831. Fabule je stejně jako samotný námět „typicky romantická: najdeme tu jak neobvyklé hrdiny, kteří jednají v neobvyklém prostředí, tak i nadsázky, dostupující grotesknosti, a stejně i vzrušené vyprávění, kdy se zdá, že autor sám ztrácí dech v jakémsi exatickém tvůrčím napětí“.²⁶ Příběh krásné cikánky Esmeraldy, zrůdného zvoníka Quasimoda a šíleného arcijáhna Klaudia Frolla je poklonou středověké architektuře a jedním z nejznámějších děl svého autora. Hlavní postavou je již zmíněný Quasimodo: zvoník, Frollův chránělec a vyvrhel společnosti. Právě on se nešťastně zamiluje do Esmeraldy, jejíž krásou je ovšem uhranut i samotný arcijáhen. Napříč románem sledujeme, jak se osudy těchto tří postav proplétají s osudem kapitána Phoeba de Châteaupers, do kterého je Esmeralda bezhlavě zamilovaná, a jeho snoubenky Fleur-de-Lys²⁷, osudem nepříteli úspěšného básníka a tuláka Gringoir, či osudem staré poustevnice Guduly, která nenávidí cikány, protože jí kdysi ukradli její malou dcerku. Postav v románu vystupuje nepřeborné množství a často jde o příslušníky různých společenských vrstev, čímž se kniha stává sondou do středověké společnosti. Příběh samozřejmě končí tragicky – Esmeralda, pronásledována Frollovou krutou, šílenou láskou, umírá na šibenici a Quasimodo, který je jako jediná postava v knize schopen obětavě milovat a neočekávat přitom nic nazpět, dobrovolně přichází umřít do jejího hrobu.

2.2 Z hlediska romantismu a realismu

Romantismus a realismus jsou dominantními směry 19. století, během kterého Victor Hugo působil. Jsou to tedy logicky směry, v jejichž duchu se nesla jeho tvorba, ačkoliv je Hugo považován zejména za autora romantického. V *Chrámě Matky Boží v Paříži* je možné nalézt prvky jak romantismu, tak i realismu.

Romantismus se zakládá na citu. Nastupuje po sociálně kulturním převratu Velké francouzské revoluce, respektive po vyznění jejích přímých – politických i sociálních – důsledků, tedy zhruba v roce 1815 po skončení Napoleonovy vlády.²⁸ Končí zhruba kolem roku 1848, nicméně jeho velcí mistři mu zůstávají věrní i nadále, např. právě Victor Hugo.²⁹ Romantismus jako směr deifikuje lásku, využívá patos vášně, doobjevuje přírodu a navrácí do

²⁶ Nikolajev 1955, s. 26.

²⁷ Jméno bylo do češtiny přeloženo jako Lilie.

²⁸ Černý 2009, s. 107.

²⁹ Tamtéž.

ní člověka, určuje individualitu a lidskou svobodu jako životní smysl a úhlavní podmínku k tvůrčí existenci, obhajuje původnost, spontánnost, heroickou hodnotu a povahu života – to vše nejen v literatuře, ale i etice.³⁰ Z hlediska umělecké formy je romantismus „odintelektualizování, odakademičtění, osvobození, zpružnění řádu a pravidel ve prospěch nestylizovaného, původního, individuálního, rozmanitého obsahu skutečnosti či lidského nitra“,³¹ čímž se zde projevuje věrnost realitě – a tedy realismus.

Ten se jako směr vztahuje zejména ke 2. polovině 19. století. Nelze jej však na rok přesně ohraničit – zaprvé se jeho prvky objevují už v romantických dílech, a zadruhé realismus v některých formách, např. v psychologických a sociálních románech, přesahuje až do dnešních dnů.³² Ani podle autorů nelze realismus přesně časově vymezit, protože zatímco někteří začali tvořit v duchu romantismu a poté přešli k realismu (např. Gustave Flaubert), jiní už v době romantismu používali realistické prostředky tvorby (např. Honoré de Balzac).³³ Z těchto důvodů je tedy velmi těžké přesně určit hranici, kdy realismus jako směr skutečně začal. Ve svém počátku je však jakousi „mravní kocovinou“³⁴ – „romantické společenské cíle, jak byly formulovány vývojem kořenícím ve Velké francouzské revoluci, trvají sice dál a realismus nemá smysl jiný než pokračování boje o jejich uskutečnění, ale změnil se naprosto étos tohoto vývojového úsilí, jež zestrízlivělo, zpozitivnělo, zmaterialističtělo a nakonec svoji strízlivost, kult faktu a materiálně mocenskou formulaci společenských problémů, povýšilo z pouhé účinné metodiky sociální akce na jeden ze svých ideálů, a dokonce na hlavní smysl životního dění“.³⁵

Oproti romantické subjektivitě, estetickým ideálům a hrdinství tedy v realismu nalezneme převážně objektivitu, věrnou skutečnost a obyčejnost bez idealizace. Ačkoliv se může zdát, že si tyto dva směry v mnohém protiřečí, Victor Hugo je v *Chrámě matky Boží v Paříži* propojuje a staví mezi nimi mosty.

Příkladem vlivu romantismu je v románu samotný zvoník. Quasimodo je jednou „z prvních Hugových postav, v níž je ztělesněna myšlenka všemohoucnosti lásky a milosrdenství“.³⁶ Je vyvrhelem společnosti, ohyzdný a hrůzný, avšak na rozdíl od všech ostatních je schopen milovat čistou, nezištnou a nesobeckou láskou. Přesto je lidmi popisován jako zlý („Ach, ta hnusná opice!“ zvolala jedna. „Stejně zlá jako ošklivá,“ přidala se druhá. „Je to ďábel,“ ozvala

³⁰ Černý 2009, s. 128.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž, s. 194.

³³ Tamtéž.

³⁴ Tamtéž, s. 196.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Nikolajev 1955, s. 30.

se třetí“)³⁷ a on se jako zlý zprvu častokrát i jeví („Quasimodo zaujal tedy postavení zadního voje a šel za arcijáhmem pozpátku, mohutný, nenávistný, nestvůrný, naježený, nohy a ruce připravené k útoku, přičemž olizoval své kančí kly, mručel jako divoká šelma a jediným posuňkem, jediným pohledem usazoval mocné nápory davu“).³⁸ Až Esmeraldino milosrdenství v něm probudí něhu a lásku, což je dalším z jeho romantických rysů. Současně se k jeho postavě vztahuje jedno z Hugových tvrzení: „Každý člověk se rodí dobrý, čistý, spravedlivý a čestný... [...] Jestliže je zmrzačen a hrozný, je to proto, že byl vtěsnán do takové formy, z níž vylezl jako zločinec a netvor“.³⁹ Quasimodo se narodil jako jakýkoliv jiný člověk a neprovinil se ničím jiným než svým obludným zjevem, pro který z něj společnost udělala zrůdu.

Jako příklad realismu v románu můžeme vnímat způsob, jakým Hugo v dějinách vidí „jediný řetěz vývoje, zákonitost historických epoch, jejich oprávněnost a nutnost. Je sice nadšen středověkým uměním, naprosto však středověk neidealizuje. Ukazuje na nevzdělanost, pověry a krutost, vidí však i to nové, co se bude rozvíjet, co zničí staré“.⁴⁰ Zároveň sem Hugo, třebaže popisuje Paříž 2. poloviny 15. století, vnáší aktuální témata – zrcadlí totiž v knize politickou, duchovní a společenskou situaci své současnosti.⁴¹ Obecně se dá z realistického hlediska říct, že Hugovi se podařilo dokonale zachytit různé společenské vrstvy, od nejnižší postavených chudáků a žebráků, přes studentstvo, měšťanstvo a duchovní, až po šlechtu a samotného panovníka. Jsou zde bohatě zobrazeny rozdíly mezi nimi, ať už prostředí, v němž žijí, či jejich chování a myšlenky, ale stále jde zejména o zobrazení společnosti jako celku – a to se vším, co k ní patří.

2.3 Leitmotiv architektury

V úvodu této kapitoly je nutné zmínit vypravěče. Ten je napříč celým příběhem velice výrazný – interaguje se čtenářem, promlouvá k němu, radí se s ním a dožaduje se jeho soucitu s postavami, vybízí ho, aby si představil popisovanou scénu/místo/situaci („Nechť si to vše dohromady představí čtenář sám, dokáže-li to“),⁴² a přenáší na něj své vlastní vzrušení z vyprávění.⁴³ Současně v knize vystupuje jako průvodce středověkou Paříží – rozsáhle a velmi podrobně čtenáři popisuje konkrétní ulice, náměstí, mosty, budovy, dokonce i celé

³⁷ Hugo 2018, s. 44.

³⁸ Tamtéž, s. 60.

³⁹ Nikolajev 1955, s. 30.

⁴⁰ Tamtéž, s. 32.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Hugo 2018, s. 43

⁴³ Nikolajev 1955, s. 26.

město z ptačí perspektivy věží chrámu. Odborně pojmenovává veškeré architektonické prvky: „je jistě málo krásnějších ukázek stavitelského umění než průčelí tohoto chrámu, v němž se postupně i současně rozvíjejí před našimi zraky tři mohutné portály, vyklenuté do lomených oblouků“⁴⁴ a představuje architekturu jako jeden z nejdůležitějších motivů celé knihy.

Skrze architekturu se do příběhu promítá i zajímavá nejednota času. Ačkoliv se příběh prokazatelně odehrává v roce 1482 (touto informací je otevřena první kapitola s názvem Velký sál, kniha první), vypravěč na architekturu nahlíží z autorovy současnosti, tedy z první poloviny 19. století. Sleduje její proměny napříč tokem času, jak lze demonstrovat i na samotném popisu chrámu Matky Boží z první kapitoly knihy třetí: „[...] co se stalo s tou rozkošnou věžičkou, jež vyrůstala přímo z průsečíku křížové klenby a nesla se k nebesům, přechýlajíc obě věže, štíhlá jako střelka, se svým jasně znějícím zvonem a s prolamovaným obrysem proti nebi, právě tak křehká a vznosná jako sousední věžička Svaté kaple, rovněž zničená? Jeden architekt dobrého jména ji v roce 1787 uřízl a domníval se, že stačí přikrýt ránu tou širokou olovněnou náplastí, která se podobá pokličce na hrnec“.⁴⁵ Takovýchto příkladů by bylo možné nalézt mnohem víc.

Autor v knize představuje architekturu jako pilíř, kterému se veškeré ostatní umění podřizovalo: „Architekt, básník, mistr slučoval ve své osobě sochařství, jež mu císelovalo průčelí, malířství, jež mu zdobilo okna, hudbu, jež mu rozechvívala zvony a rozehrávala varhany. Šlo to tak daleko, že i ta chudinka drobná poesie, jež tvrdošijně živořila v rukopisech, byla přinucena, chtěla-li něco znamenat, vřadit se do rámce budovy ve formě chvalozpěvu nebo církevní písně“.⁴⁶

Architektura je zde tedy leitmotivem – je symbolem času a zároveň i prostorem, vypravěče povyšuje do role průvodce, definuje jednotlivé postavy a v konkrétní podobě chrámu Matky Boží ji dokonce můžeme vnímat jako postavu také. Není sice postavou, která by samostatně jednala, ale v některých pasážích se projevuje jako žijící organismus, například vůči hluchému Quasimodovi, který při znění zvonů cítí její vibrace – katedrála je tedy tím jediným, co je schopen slyšet. Její části jsou hojně personifikované („Byla bohatě zalidněna mramorovými postavami, králi, svatými, biskupy, kteří se mu alespoň nevysmívali do očí a měli pro něj vždy jen mírný a vlídný pohled“),⁴⁷ stejně jako celá budova („Tu pak, jak říkávaly sousedky, celý chrám bral na sebe jakési fantastické, nadpřirozené a děsivé vzezření; tu i tam se otvíraly oči a ústa; bylo slyšet štěkot kamenných psů, hadů a draků, kteří ve dne

⁴⁴ Hugo 2018, s. 91.

⁴⁵ Tamtéž, s. 93.

⁴⁶ Tamtéž, s. 155.

⁴⁷ Tamtéž, s. 130.

v noci bdí s nataženými krky a otevřenými tlamami kolem ohromné katedrály“).⁴⁸ Má několik charakterů – pro Quasimoda je matkou a celým světem, pro Frolla ztělesněním církve a katolického dogmatismu, pro Paříž je srdcem, pro Hugův příběh osou a hlavní postavou stojící v samotném středu dění.

Popisy kamenných ulic, budov a náměstí odhalují život tehdejší společnosti, jejich zvyky a mravy: ukazují popravu, které se na náměstích pořádaly,⁴⁹ krása paláců nastavuje zrcadlo pokřivenosti těch, kteří v nich žijí („Postava aristokrata kapitána Poebuse de Châteaupers a jeho snoubenky Fleur-de-Lys jsou přímým zosobněním triviálnosti a egoismu vznešené společnosti“)⁵⁰ a různorodý, moře připomínající dav Pařížanů, který v závěru obklopí chrám Matky Boží, ukazuje několikvrstvý pařížský lid.⁵¹ O důležitosti architektury zde svědčí i to, že autor knihu pojmenoval *Chrám Matky Boží v Paříži*,⁵² než aby zvolil název vystihující povahu samotného příběhu.

⁴⁸ Hugo 2018, s. 132.

⁴⁹ Nikolajev 1955, s. 27.

⁵⁰ Tamtéž, s. 31.

⁵¹ Tamtéž, s. 27.

⁵² Ve francouzském originálu *Notre-Dame de Paris*.

3 Postavy románu a motivy s nimi spojené

3.1 Quasimodo

Postava zvoníka, která ačkoliv nemá napříč románem tolik prostoru jako třeba Klaudius Frollo či Esmeralda, stojí v jeho středu a zaujímá pozici hlavního hrdiny. Jak už jsme zmínili, je typicky romantickou postavou – romantismus se zde projevuje zejména ve způsobu, jakým projev milosrdenství změní Quasimodovu pokroucenou povahu, a jak z něj čistá a obětavá láska učiní bytost něžnou a citlivou, třebaže ho okolní svět stále vnímá jako netvora. Už zde se projevuje první motiv, který ho definuje – ošklivost.

Popis jeho vzhledu je velice podrobný a autor se k němu uchyluje opakovaně, čímž čtenáři Quasimodovu zrůdnost neustále připomíná: „Nepokusíme se ani dopodrobna vylíčit čtenáři ten čtverhranný nos, ta podkovitá ústa, to maličké levé oko zakryté huňatým rezavým obočím, zatímco to pravé oko se téměř ztrácelo pod ohromnou bradavicí; ty neuspořádané zuby, tu a tam vylámané jako cimbuří pevnosti; ten odulý ret, přes nějž přečnival jeden zub jako sloní kel; tu bradu s dolíkem uprostřed a především celý ten výraz“.⁵³ S každým dalším popisem přijde autor s novým detailem a velmi lpí na tom, aby obraz zvoníkovy zrůdnosti nevyprchal ze čtenářovy představivosti. Třebaže se však jedná o realistické popisy, pojetí Quasimodovy ošklivosti je čistě romantické. Sám Hugo v předmluvě ke Cromwellovi napsal: „[...] dotek znetvořenosti dává moderní vznešenosti cosi čistšího a velkolepějšího, vlastně ještě vznešenějšího, než je ideál antické krásy [...]. Krása má jen jediný tvar, ošklivost jich má tisíce“.⁵⁴ Tato předmluva se později stala jakýmsi manifestem romantismu, čímž Hugo „provádí s krásou naprostou otočku, zabočení, které způsobí, že splývá s ošklivostí“.⁵⁵

U Quasimoda má jeho ošklivost dva důsledky. Prvním je, že odkrývá povrchnost společnosti – lidé totiž Quasimoda odsuzují jako zlého a ďábelského tvora, ačkoliv se v průběhu knihy ukazuje, že právě on v sobě na rozdíl od ostatních nese nejvíce citu, nezištnosti a obětavosti. Druhým důsledkem je, že kontrast mezi jeho vzhledem a těmito vlastnostmi značně vyzdvihuje vnitřní dobro jeho charakteru a motiv nešťastné lásky.

Dalším motivem úzce spojeným s touto postavou je samotný chrám. Právě v souvislosti s Quasimodem ho nejvíce vnímáme jako postavu – není mu pouze domovem, je mu matkou, přítelkyní i milenkou, a on je jeho duší: „V Egyptě by ho byli pohlásili za boha tohoto chrámu; středověk v něm viděl jeho démona: byl jeho duší. A byl jí do té míry, že pro ty, kdož vědí, že Quasimodo žil, je dnes chrám Matky Boží opuštěný, bez ducha, mrtvý. Člověk

⁵³ Hugo 2018, s. 43.

⁵⁴ Hugo 2007, s. 281.

⁵⁵ Eco 2007, s. 280.

cítí, že se odtud něco ztratilo. To ohromné tělo je prázdné; je to pouhá kostra: duch odešel, zůstalo jen jeho místo, toť vše. Je to jako lebka, v níž jsou ještě důlky pro oči, ale pohledu v nich už není“.⁵⁶

Chrám jeho postavu definuje nejen funkcí zvoníka, ale i zvony samotnými. Kvůli nim Quasimodo ohluchl, čímž se „jediná branka do světa, kterou mu příroda nechala otevřenou, naráz a navždycky zavřela“.⁵⁷ Chrám se tím stává jeho celým světem, sochy svatých i oblud jeho přáteli a zvony jeho jedinou radostí: „[...] ony probouzely jeho duši, rozpínaly její křídla, tak bídne svěšená v temné kleci, ony ho činily občas šťastným“.⁵⁸

Posledním motivem, který zásadně rozvíjí postavu Quasimoda, je samotná Esmeralda. Krásná cikánka je jednou z hlavních postav románu, třebaže je spíše půvabnou vidinou nežli skutečnou ženou,⁵⁹ ale jak v případě Quasimoda, tak v případě Klaudia Frolla ji lze vnímat i jako motiv. Je totiž objektem jak hrbáčovy lásky, tak arcijáhnovy posedlosti. Její úloha je tedy v tomto kontextu vcelku jasná – projeví zvoníkovi milosrdenství, když mu dá na pranýři napít vody, a probudí v něm tak něžný cit, čímž učiní Quasimoda Quasimodem.

3.2 Esmeralda

Nevinnost a čistota jsou motivy, které u Esmeraldy nabírají na důležitosti zejména v kontrastu s prostředím, v němž se pohybuje. Vyrůstá jako cikánka ve Dvoře divů, „kde vládnu zloději a žebráci“,⁶⁰ přesto si však navzdory bídě a zpustlým mravům svého okolí uchovala svou mravní i citovou čistotu.⁶¹ To je zde zdůvodněno i souvislostí mezi nevinností a motivem shledání s matkou – aby se s ní Esmeralda mohla jednoho dne setkat, musí si nevinnost uchovat. Čemuž nevěří pouze ona, ale i všichni obyvatelé Dvora divů. Nikdo z nich se tedy nikdy ani nepokusil ji jakkoliv pošpinit.

Tento „paradox“ je však ještě rozvinut. Ve Dvoře divů totiž dívka nepoznává žádné pokrytectví – ba naopak, tuláci, vrazi i zloději si jí pro její počestnost váží – ale zato se s ním hojně setkává v té „dobré společnosti“.⁶² Zde pak „doplácí na svou důvěru, že tito lidé budou k ní stejně dobří jako chudina ze Dvora divů, ztrátou svobody a nakonec i života“.⁶³

S tím se pojí i zmíněná naivita – Esmeralda se zamiluje do kapitána Phoeba de Châteaupers, muže, který je jí svou nemravností a sprostotou opakem. Ona v něm však

⁵⁶ Hugo 2018, s. 133.

⁵⁷ Tamtéž, s. 129.

⁵⁸ Tamtéž, s. 131.

⁵⁹ Maurois 1985, s. 193.

⁶⁰ Tamtéž, s. 28.

⁶¹ Brett 1955, s. 496.

⁶² Tamtéž.

⁶³ Tamtéž.

nepřestává vidět to nejlepší – zcela přehlíží jeho pravý charakter a věří jeho falešnému vyznání lásky. A nepřestává mu věřit až do samotného konce příběhu. Frollovo horečnaté vyznání odmítá slovy: „Říkám ti, že patřím svému Phoebovi, že miluji Phoeba a že Phoebus je krásný! Ty, kněze, jsi starý a ošklivý! Jdi pryč“.⁶⁴ Když se skrývá v komůrce poustevnice Guduly a zaslechne zvenčí Phoebův hlas, je to právě její víra v jeho lásku, co ji přiměje na něj zavolat, čímž se ovšem prozradí, je zajata a nakonec popravena. Naproti tomu lásku Quasimodovu si ani jednou neuvědomí, třebaže ji zvoník zachrání před šibenicí, stará se o ni a chrání ji.

3.3 Klaudius Frollo

Frollo je ztělesněním lidské přirozenosti pokroucené katolickými dogmaty, knězem, kterého „církevní slib připoutal k oltáři, prudká vášeň ho však táhla k cikánce“.⁶⁵ Tím se otvírají první dva motivy s jeho postavou spojené – víra a Esmeralda.

Víra z Frolly udělala učence, „který se seznámil se všemi vědami středověku a nenašel v nich uspokojení“,⁶⁶ člověka, který se celý život „vyhýbal ženám, protože myslel, že tělo hubí duši“.⁶⁷ Muže, kterému „se zdálo, že život má jediný cíl: vědět“,⁶⁸ a který čím učenější byl, tím přísnější byl jako kněz a smutnější jako člověk.⁶⁹ A přestože mu Esmeralda neprojevila žádné milosrdenství či náklonnost, podařilo se jí – neúmyslně – odvrátit Frolly od Boha a taktéž v něm zažehnout cit, ovšem zcela jiný než u Quasimoda. Frollova láska je spíše šílená posedlost, je sobecká a majetnická. Pouhá Esmeraldina existence přiměla arcijáhna zradit vše, v co věřil: „Kdybyste znala mé srdce! Jak jsem zradil všechny ctnosti, jak jsem zoufale opustil sám sebe! Svě doktorské vědě se posmívám, své šlechtické jméno hanobím, ze svého kněžského misálu jsem si udělal podušku rozkoše, svému Bohu plivám do tváře!“.⁷⁰ Na rozdíl od zvoníka, Frollo je Esmeraldou posedlý a jeho sobecká touha dělá pro něj jednodušším ji nechat popravit než připustit, aby kdy patřila někomu jinému. I zde tedy Esmeraldiným vlivem došlo k proměně. Nicméně zatímco u Quasimoda byla láska k cikánce ctností, u Frolly je hříchem – a to nejen v souvislosti s jeho postavením u církve, ale i z hlediska lidské morálky.

⁶⁴ Hugo 2018, s. 400.

⁶⁵ Nikolaj 1955, s. 29.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Hugo 2018, s. 125.

⁶⁹ Tamtéž, s. 136.

⁷⁰ Tamtéž, s. 399.

Důležitý je zde i vztah Frollo ke svému bratrovi Janovi. Značně totiž arcijáhnovu postavu zlidšťuje. Jan je sice lehkovážný, vychytralý a sobecký, nicméně je jediným člověkem, ke kterému Frollo chová nějaký opravdový, lidský cit. Arcijáhen ví, že jej Jan pouze využívá jako snadný zdroj financí, ale jeho starost o něj, snaha mu pomoci k dobrému životu a slepá víra, že Jan s penězi tentokrát snad naloží dobře, ho nakonec vždy přimějí mu vyhovět. Jan je navíc jediná postava, která má nějakou moc *nad* Frollem a ne naopak.

Dalším výrazným motivem je osud. Frollo do zdi své komnaty v jedné z věží chrámu vyrývá slovo ΑΝΑΓΚΗ – tedy osud. „Neúprosný osud, drama mouchy, polapené pavoukem; osud, drama Esmeraldy, nevinné a čestné dívky, chycené do pavučiny církevních soudů; Ananké ve vší své svrchovanosti, niterný osud lidského srdce“.⁷¹ Osudovost sledujeme napříč celým románem – vidíme ji v náhodách, které se jednotlivým postavám dějí a které určují a mění jejich budoucnost, vidíme ji v motivu červené dětské botičky, která má dovést Esmeraldu k její matce, vidíme ji v pojetí Quasimodovy lásky k cikánce i v samotné šibenici, která Esmeraldě po většinu příběhu hrozí („Dala se opět do tance. Zvedla ze země dva meče, jejichž hroty si opřela o čelo, a otáčela jimi v opačném směru, než se točila sama: zkrátka, byla to cikánka. [...] v pozadí náměstí vrhalo blédý odlesk střídavě s mihotavými stíny jednak na starou, černou a svraskalou fasádu Sloupového domu, jednak na kamenné rameno šibenice“)⁷² a nakonec ji i dostane. Vidíme ji v scéně s pavučinou, v níž uvízla moucha. Frollo je osudem posedlý. Neschopnost mu porozumět stejně, jako lze porozumět vědě, nebo jej kontrolovat, mu nedává spát: „Těkavým zrakem sledoval tu dvojí klikatou cestu, kterou osud určil jejich dvěma životům, až k onomu průsečíku, kde je navzájem nemilosrdně rozdrtil. Myslel na bláhovost věčných slibů, na marnost mravní čistoty a vědy, náboženství i ctnosti, na zbytečnost Boha“.⁷³ Současně je v knize činy postav vyjádřena myšlenka, že ačkoliv osud plně kontrolovat nelze, můžeme do jisté míry ovlivnit jeho následky či mu dát konkrétní směr – jako například činí Frollo ve chvíli, kdy se po Esmeraldině odmítnutí rozhodne ji raději nechat popravít, než aby ji osvobodil. Esmeraldin osud, jenž je již od začátku románu spojován se šibenicí, se tedy i jeho přičiněním naplňuje.

Posledním motivem je Frollovo prohlášení: „Toto zabije ono. Kniha zabije budovu“.⁷⁴ Tato věta má v knize dvoje vysvětlení: prvním je, že jedna forma umění vystřídá druhou.⁷⁵ Stavatelství bude nahrazeno tiskem a nositelem myšlenky už nebude architektura, jako tomu

⁷¹ Maurois 1985, s. 194.

⁷² Hugo 2018, s. 54.

⁷³ Tamtéž, s. 301–302.

⁷⁴ Tamtéž, s. 150.

⁷⁵ Tamtéž, s. 151.

bylo doposud, nýbrž kniha. V knize je ovšem poskytnuto i druhé vysvětlení: „Tisk zabije církev“.⁷⁶ Navazujeme zde na leitmotiv architektury a Frollovo spojení s ním. Není pouze arcijáhmem působícím v chrámu Matky Boží, je současně i středověkým knězem, pro něhož je jedinou nosnou formou umění stavitelství. Představa jakékoliv změny v tomto ohledu v něm probouzí „hrůzu duchovního z nové moci“,⁷⁷ protože dokud nevstoupila na scénu kniha, byla architektura vyjádřením všeho – myšlenek, citů, a zejména víry.⁷⁸ Mimo vše ostatní, co Frollo v knize představuje a co jsme již zmínili, najde se tedy ještě jedna věc – je konzervativním představitelem své doby.

3.4 Phoebus a Fleur-de-Lys

Obě postavy jsou představiteli vyšší společnosti. Navzdory své zevní kráse jsou povrchní a povýšení, což jsou nakonec i jejich charakteristické vlastnosti. U Phoeba můžeme navíc pozorovat i jisté pokrytectví: když se poprvé setká s Esmeraldou, nejdříve ji nazve děvkou.⁷⁹ Poté, když s ní mluví, osloví ji jako „krásnou slečnu“⁸⁰, ale jakmile Esmeralda odejde, opět ji nazve děvkou. Když jí později vyznává lásku, dělá to i přesto, že je zasnouben, a pouze proto, aby ukojil svůj chtíč, tak jako už to udělal tolikrát předtím s tolika jinými ženami.⁸¹ Je popisován jako člověk, který „ačkoliv byl z velmi urozeného rodu, osvojil si při válečném řemesle vojácké způsoby. Líbila se mu krčma a vše, co s ní souvisí. Bylo mu volno jen tam, kde se hrubě hovořilo, měl rád vojácké milkování, snadno přístupné krásky a lehké úspěchy“.⁸² Ani ke své snoubence Fleur-de-Lys se nechová s kdovíjakým respektem: „zůstalo mu pro ni příliš málo lásky, když ji promrhal na tolika jiných místech“.⁸³

Fleur-de-Lys, v českém překladu Lilie, je definována zejména svou rolí Phoebovy snoubenky. Nijak nepřekračuje její hranice a spíše než samostatně jednající postavou dotváří Phoebův charakter – je totiž jeho nedobrovolným závazkem a jeho prostoduchá touha vůči Esmeraldě tím pádem není pouze důkazem jeho přelétavosti, nýbrž i prohřeškem vůči tomuto zaslíbení. Třebaže jí nelze přičíst mnoho vlastností, lze u ní pozorovat výraznou povýšenost a žárlivost, a to zejména ve chvíli, kdy Phoebus do paláce na její vlastní žádost pozve Esmeraldu. Fleur se k ní společně s ostatními dívkami okamžitě začne chovat jedovatě a snaží se ji ponížit – zaprvé pro její nižší postavení, zadruhé proto, že Phoebus je zjevně ucarován

⁷⁶ Hugo 2018, s. 151.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ Nikolajev 1955, s. 27.

⁷⁹ Hugo 2018, s. 63.

⁸⁰ Tamtéž, s. 64.

⁸¹ Tamtéž, s. 253.

⁸² Tamtéž, s. 207.

⁸³ Tamtéž.

cikánčinou krásou. V neposlední řadě také proto, že samotná Fleur má pocit, že její vlastní krása v přítomnosti Esmeraldy povadla a cítí se tedy ohrožena.

3.5 Gringoire

Básník a „praktický filosof Pařížských ulic“.⁸⁴ Petr Gringoire je postavou, která příběhem proplovává, aniž by se nějak hlouběji účastnila jeho dění. Jeho poetické a filozofické úvahy jsou mnohdy zrcadlem jeho povrchnímu, prospěchářskému a zbabělému charakteru („Ach,“ zašeptal, „jak rád bych se utopil, jen kdyby voda nebyla tak studená““).⁸⁵ Když ho Esmeralda přijme jako svého manžela, aby ho ve Dvoře divů zachránila před šibenicí, je do ní nejdříve bláznivě zamilovaný („To je tedy ta Esmeralda! Božské stvoření! Pouliční tanečnice! Tak mnoho a tak málo! To ona zasadila dnes ráno poslední ránu mým mystériím a dnes večer mi zachraňuje život. Můj zlý duch, můj anděl strážný! – Rozkošná žena, na mou věru! – A musí mě bláznivě milovat, když si mě takhle vzala!““),⁸⁶ ale jakmile mu dívka vyjasní, že ho nemiluje a že nemá v úmyslu mu odevzdat svou nevinnost, snáší „velmi trpělivě tento druh platonického manželství. Znamenalo pro něj stálé přístřeší a chléb“.⁸⁷ Zajímavě se vyvíjí i jeho vztah k Esmeraldině koze Džalí – postupně mu totiž začne být dražší než Esmeralda sama, což lze nejlépe dokázat na samotném závěru knihy, kdy se Gringoire rozhodne namísto Esmeraldy zachránit právě Džalí.

Navzdory ne úplně ctnostným vlastnostem této postavy však Gringoirovi vše náramně prochází. Ze všech problémů snadno – většinou náhodou či zásluhou jiných – vyvázne: „Ó, to není mou vinou,“ odvětil Gringoire, „nýbrž vinou královny noční hlídky. Právě jsem se z toho krásně dostal. Ujdu vždy jen o vlásek šibenici. To je můj osud““.⁸⁸ Děj příliš neovlivňuje, a pokud už, činí tak pouze proto, aby se sám dostal z nepříjemné situace – jako například v kapitole, kdy Frollo vymýšlí plán, jak Esmeraldu dostat z chrámu a uchránit ji před popravou. V rámci tohoto plánu by ovšem musel být oběšen sám Gringoire, což se básníkovi ani trochu nelíbí: „Vymyslel jste si válečnou lest, jak ji dostat šťastně z chrámu Matky Boží, ale váš prostředek je pro mne, Gringoira, krajně nepříjemný. Což kdybych měl jiný? Upozorňuji vás, že mám právě skvělý nápad!““.⁸⁹ V této části je jeho postava výrazným hybatelem děje – tento „skvělý nápad“ je totiž poštvat na chrám tuláky ze Dvora divů, z čehož

⁸⁴ Hugo 2018, s. 61.

⁸⁵ Tamtéž, s. 50.

⁸⁶ Tamtéž, s. 82.

⁸⁷ Tamtéž, s. 220.

⁸⁸ Tamtéž, s. 387.

⁸⁹ Tamtéž, s. 336.

následně vychází celý dramatický závěr díla. Je ovšem nutné podotknout, že Gringoire tak nečiní z touhy skutečně pomoci Esmeraldě, nýbrž pouze z vlastního prospěchářství.

3.6 Dvůr divů

Jeho příslušníky je možno vnímat jako kolektivní postavu. Ačkoliv je Dvůr divů součástí Paříže, jeho obyvatelé jej považují za samostatné město, v němž je zaveden samostatný systém a kde vládne samostatný král. Je to místo, které je svou bídou a hříchem protikladem k Esmeraldině čistotě a nevinnosti. Navzdory všemu však chudinu zde žijící, včetně Kulhavého Špindíry, nelze označit za zlé lidi. Žijí si sice svým vlastním životem, ale mají smysl pro řád, což lze doložit pasáží, kde Kulhavý Špindíra odsuzuje Gringoira k oběšení. Vůči „svým“ lidem nemají předsudky, což je i důvodem, proč se Esmeralda nesetkává z jejich strany s žádným pokrytectvím. Je ovšem možné najít pasáže, kdy se v jejich činech projevuje jistá zášť k okolnímu světu, jako třeba zde: „V této krásné chvíli myslili ti pokrytci a naduživci, arcilotrí a pobudové jistě mnohem méně na osvobození cikánky než na vyplenění chrámu Matky Boží. Rádi bychom dokonce věřili, že pro mnohé z nich byla Esmeralda jen záminkou, pokud ovšem zloději potřebují záminek“.⁹⁰ Nelze je tedy vnímat jako obraz ultimátního dobra.

Zajímavý je u Dvora divů motiv převleku. Když Gringoire poprvé proniká do této části Paříže, vidí nejprve pouze „beznohé, slepé, chromé, bezruké, jednooké i malomocné s vředy“.⁹¹ Postupně se však ukazuje, že básník pouze uvěřil iluzi, jaké věří i ostatní společenské vrstvy – mrzák totiž odhazuje berle a běží „po dvou nejlepších nohou, jaké kdy měřily pařížskou dlažbu“,⁹² slepý vidí a beznohý vstává.⁹³ Obecná definice Dvora divů by mohla být, že nikdo zde není tak úplně tím, kým se zdá být – koneckonců ani Esmeralda není čarodějnici, věštkyní či „děvkou“, jak ji lidé často nazývají.

3.7 Clopin

Clopin Trouillefou v českém překladu vystupuje pod jménem Kulhavý Špindíra. Vrah, pro kterého je pouhá zlodějina pod jeho úroveň.⁹⁴ Považuje se – a je považován – za krále Dvora divů. Nemá v knize příliš mnoho prostoru a spíše než specifičností charakteru se vyznačuje svou pozicí ve své společenské vrstvě. Navzdory nálepce vraha je zde však jedna zásadní

⁹⁰ Hugo 2018, s. 355.

⁹¹ Tamtéž, s. 69.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Tamtéž, s. 74.

vlastnost, jež ho v knize charakterizuje – smysl pro spravedlnost. Ve jménu té se v závěru příběhu vydává zachránit Esmeraldu, jelikož se doví, že svrchovanost nehodlá ctít zákon azylu: „Naše sestra, nespravedlivě odsouzená pro čarodějnictví, uchýlila se do tvého kostela. Jsi jí povinnen asylem a ochranou. Ale nejvyšší soudní dvůr ji chce odtud vzít a ty s tím souhlasíš, takže by ji zítra pověsili na náměstí Grève. [...] Je-li tvůj kostel nedotknutelný, je i naše sestra nedotknutelná. Není-li naše sestra nedotknutelná, není ani tvůj kostel nedotknutelný“.⁹⁵ Právě v boji proti této nespravedlnosti nakonec umírá.

⁹⁵ Hugo 2018, s. 350.

4 Muzikál Notre Dame de Paris

*Notre Dame de Paris*⁹⁶ je francouzsko-kanadský muzikál, který měl premiéru v roce 1998 v Paříži. Jeho tvůrci jsou Luc Plamondon, který napsal francouzské texty, a Riccardo Cocciante, který napsal hudbu. Jde o muzikál formy sung-through (dalšími takto koncipovanými muzikály jsou například *Kočky*, *Hamilton*, *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť* aj.), tedy muzikál složený čistě z písní bez činoherních prokladů. Několik písní z tohoto muzikálu vyšlo i samostatně a ve francouzsky mluvících zemích měly velký komerční úspěch. Píseň *Belle* byla ve Francii dokonce nominována na cenu Song of the Century. Od své premiéry v Paříži byl muzikál uveden v sedmnácti různých zemích a přeložen do osmi jazyků. Dostal se dokonce do *Guinnessovy knihy rekordů* jakožto muzikál s komerčně nejúspěšnějším prvním rokem vůbec.

V mnohých ohledech se nejedná o typický broadwayský muzikál. Jedním z těchto ohledů byl i přístup tvůrců k samotnému obsazení – namísto muzikálových herců totiž obsadili popové a rockové zpěváky, kteří v devadesátých letech působili zejména v Quebecu.⁹⁷ Jako Frollo se tak představil v té době již dobře známý Daniel Lavoie, jako Clopin Luck Mervil a v roli Gringoiru se objevil Bruno Pelletier. Pro role Phoeba a Fleur-de-Lys byly objeveny nové hvězdy, Patrick Fiori a Julie Zinatti, a Esmeraldu ztvárnila zpěvačka Héléne Ségara. Pro Quasimoda byl objeven do té doby neznámý mladý kanadský zpěvák Garou, kterého tato role a jeho výjimečný hlas nakonec proslavily po celém světě.

Děj muzikálu se od předlohy v několika bodech výrazně liší, zejména proto, že původní Hugův román je velmi rozsáhlé dílo. Tvůrci tak museli celou zápletku výrazně zjednodušit a zredukovat počet vystupujících postav. V muzikálu se tedy nesetkáme se sestrou Gudulou, kozičkou Džalí, punčochářem Jakubem Coppenolem a dokonce ani se samotným králem Ludvíkem XI. Pařížská společnost, která je v románu tak pečlivě vykreslena, zde obecně nemá tolik prostoru, pokud vůbec nějaké. Muzikál se totiž soustředí hlavně kolem dějové linky, v jejímž středu stojí Esmeralda s Quasimodem, a výrazně tak zužuje rozpětí příběhu.

⁹⁶ *Notre Dame de Paris Musical*. French version. [online].

⁹⁷ *Making of Notre Dame de Paris*. [online].

5 Postavy muzikálu a motivy s nimi spojené

5.1 Quasimodo

Muzikálová podoba Quasimoda je o něco méně zřůdná, než je ta románová. Kniha jeho ošklivost téměř opěvuje, avšak muzikál k ní musel přistoupit prakticky. Quasimodo se tedy vyznačuje belhovou, skoro až zvířecí chůzí, líčením napodobujícím znetvoření obličejem a kostýmem, který mu vytváří tolik pověstný hrb. Vizuálně je však stále mnohem lidštvější a „normálnější“, než jak ho Hugo popsal. Je to dáno i tím, že v této adaptaci není nijak zohledněna jeho hluchota – Quasimodo vnímá svět kolem sebe a interaguje s ním. Právě proto si svou ošklivost uvědomuje o něco víc než jeho knižní předloha. Současně si také uvědomuje rozdíl mezi sebou a Phoebem a vidí ve své ošklivosti nespravedlnost: „God, you made the world all wrong; I‘m so ugly, he‘ s so fine / I would love her my life long, but she never would be mine / Now he owns her heart and soul, without giving her a thing / [...] / It‘ s his face she loves so much, she can‘ t see what‘ s deep inside“.⁹⁸

Esmeralda tento aspekt jeho osobnosti nevnímá tak intenzivně jako v knize – v románu nenastal okamžik, kdy by se Quasimoda přestala bát. V muzikálu k tomuto momentu dochází a to už krátce poté, co Esmeralda dá zvoníkovi napít během jeho času na pranýři. On jí následně jako poděkování slíbí ochranu nejen svou, ale i celého chrámu: „These gargoyles, my friends, watch over you / They will keep you safe, from all the harm men do / If you need a place you can come to / Ask asylum of us, we‘ ll take care of you“.⁹⁹ Už v tuto chvíli Esmeralda (v originální francouzské produkci) bere Quasimoda za ruku a přijímá tuto jeho nabídku. Když je pak později vězněna, je sice stále zamilována do Phoeba, ale volá Quasimoda: „Where‘ s my friend who rings the church bells? / Where are you, my Quasimodo? / They will hang me as the light swells, you can break these bars I know“.¹⁰⁰ Jeho lásku si sice stejně jako v knize neuvědomuje, nicméně ho vnímá jako přítele.

Chrám je samozřejmě důležitým motivem celého muzikálu, ačkoliv celková role architektury je oproti knize výrazně oslabena. Chrám Matky Boží je zde ilustrován zejména kulisami v podobě pohybujících se sloupů s chrličí a velkou zdí s okny v pozadí. Pohyb již zmíněných sloupů zdůrazňuje interpretaci chrámu jako postavy a lehkost, s jakou se po nich Quasimodo pohybuje, vykresluje do jisté míry jeho spojení s chrámem. Lépe však jeho vztah k budově ilustrují některé texty: „Here in my home so high, the weather‘ s always nice /

⁹⁸ *Notre Dame de Paris Musical*. English version. [online].

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž.

Where summers pass us by, we're safe from winter's ice / Notre dame de Paris, it's my home in the sky / Where I think about why we must live and must die".¹⁰¹

Mnohem více než chrám jsou však v muzikálu přítomné zvony. Často jsou součástí hudby, případně krátce znějí po skončení některých písní. Frollo a Gringoire si na začátku druhého dějství všimají, že zvony mlčí: „The bells have lost their voice, for three days by his choice / Quasimodo is sad, Quasimodo is going mad / Quasimodo dies for love".¹⁰² Sám Quasimodo pak motiv zvonů rozvíjí v písni *The Bells*, která může být vnímána jako transformace kapitoly *Zvony* v původním románu: „The bells I hold most dear, of the beauties I have here / They are my Mary's three, all best friends to me / When my little Mary rings, when children die she sets them free / And my big Mary rings when sailors set forth on the sea / But when my great Mary sings, when lovers exchange wedding rings / Then something in me always cries, then something in me always dies".¹⁰³ Během této písně se nad jevištěm houpají skutečné rekvizity zvonů. Dá se tedy říct, že zatímco v románu chrám i zvony Quasimoda od zbytku světa izolují, v muzikálu pouze ilustrují jeho vnitřní trápení z nešťastné lásky.

V pretextu bylo možné vnímat jako motiv spojený s Quasimodem i samotnou Esmeraldu. Muzikál však v tomto ohledu přichází s poměrně zásadní změnou – Quasimodo si zde totiž ani zdaleka neprochází takovým vývojem jako v knize. Do Esmeraldy je zamilovaný už během slavností bláznů: „We celebrate today, the festival of kings / And for today they say I can have anything / Will you love me, Esmeralda? / Will you love me? / But I won't do, Esmeralda / I'm not for you, you look right through / The king of fools".¹⁰⁴ Quasimodo je už od začátku něžný a citlivý a Esmeraldino gesto s vodou tak postrádá svůj původní hluboký význam – nijak zásadně totiž Quasimodův charakter nemění. Esmeralda je tedy ve vztahu k němu spíše samostatně jednajícím postavou než motivem.

5.2 Esmeralda

Absence sestry Guduly určuje Esmeraldě jiný původ, než jaký má v knize – v muzikálu je skutečnou cikánkou: „Bohemienne / No one knows where my story begins / Bohemienne / I was born on a road that bends / Bohemienne, bohemienne / Come tomorrow, I'll wander again / Bohemienne, bohemienne / Here's my fate in the lines of my hand".¹⁰⁵ Tento aspekt ovšem její roli v příběhu nijak výrazně neproměňuje a to ani z hlediska nevinnosti, která je

¹⁰¹ *Notre Dame de Paris Musical*. English version. [online].

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ Tamtéž.

v knize s postavou matky explicitně spojena. Esmeralda je nám i navzdory svému původu představena jako mladá, nevinná dívka. Jediným skutečným důsledkem této změny je tedy výraznější role Clopina, který se Esmeraldy po smrti jejích rodičů ujal. V knize tyto dvě postavy neměly nijak výrazné citové spojení, v muzikálu je však Clopin vůči Esmeraldě velmi ochranný a přistupuje k ní jako starší bratr.

Phoebovi Esmeralda sice nepropadne tak snadno jako v knize – dokonce poté, co ji zachrání před Quasimodem, odmítne jeho nabídku doprovodu: „Please understand, before you take me by the hand, Esmeralda does not go with just any man“.¹⁰⁶ Na dostaveníčko s ním však přijde, a podobně jako její knižní předloha ani ona dlouho nepřekonává svou zamilovanost. Zajímavá je zde část, kde ji Frollo mučením nutí se přiznat k Phoebově vraždě – na otázku „Do you confess?“ odpovídá: „I love him, I confess“.¹⁰⁷ Na rozdíl od románu, v muzikálu však nakonec Esmeralda prozře, a to ve chvíli, kdy ji Phoebus sám pošle na šibenici. Toto prozření přitom není nijak explicitní – Esmeralda opouští bezpečí chrámu, aby poklekla vedle umírajícího Clopina, čímž se vzdává ochrany azylu. Záhy k ní přistoupí Phoebus a vynese rozsudek nejen nad ní, ale i nad celým jejím národem, který v ten moment vykáže z Paříže. Důležitou roli zde hrají typicky divadelní prostředky – výraz tváře, řeč těla. Ze způsobu, jakým se Esmeralda na Phoeba podívá, lze oprávněně vyvodit, že si v tu chvíli uvědomila svou naivitu a omyl.

5.3 Klaudius Frollo

Postava, jejíž muzikálové provedení zůstalo velmi věrné své knižní předloze. Pouze ve dvou částech se jeho role výrazněji odlišuje od děje knihy. První rozdíl spočívá v pojetí žebráků jako imigrantů, kterým je odíráno právo azylu – a odírá jim ho právě Frollo. Druhý rozdíl pak můžeme najít ve chvíli, kdy je Esmeralda mučením nucena se doznat k vraždě Phoeba. V muzikálu totiž není Esmeralda mučena soudem, nýbrž samotným Frollem, který roli soudce zastává.

Stejně jako v knize je i v muzikálu důležitým motivem v rámci této postavy víra, třebaže zde nemá tolik prostoru. Je ztvárněna především v rozporu Frollovy touhy s jeho kněžským životem: „Belle, there’s a demon inside her who came from Hell / And he turned my eyes from God and oh, I fell / He put this heat inside me, I’m ashamed to tell / Without my God inside I’m just a burning shell / The sin of Eve she has in her, I know so well / For want of her

¹⁰⁶ *Notre Dame de Paris Musical*. English version. [online].

¹⁰⁷ Tamtéž.

I know I'd give my soul to sell".¹⁰⁸ Na rozdíl od románu, kde je nám vyložen celý Frollov život, v muzikálu se s ním setkáváme až ve chvíli, kdy už se pro okouzlení Esmeraldou obrací zády k víře. Nedochozí zde tedy k tak rozsáhlému vývoji jako v původním románu. Frollo ze své cesty sešel ještě před uvedením diváka do děje a Esmeralda je později pouze označena jako příčina, ale nedá se s jistotou ukázat moment, kdy se jí stala.

Motiv osudu se v muzikálu objevuje podobně jako v knize. Je i zmíněn nápis ΑΝΑΓΚΗ, nicméně není řečeno, kdo jej napsal, čímž celý motiv jaksi ztrácí své původní spojení s arcijáhnem. Naopak je zde spojován spíše s Gringoirem, jelikož je to právě on, kdo poukazuje na nápis a táže se na jeho význam.

Ani slova „toto zabije ono“ nejsou v muzikálu spojena pouze s Frollem. Píseň *Talk To Me Of Florence*, v níž je tento motiv rozvinut, totiž opět zpívá společně s Gringoirem: „The little things all come with great things to descend / The little words are strong, they bring down monuments / The books they read in school, will kill cathedrals all / The bible kills the church, and man will make God fall / The new will kill the old“.¹⁰⁹ Navíc je v této písni zohledněno pouze jedno ze dvou v knize uvedených vysvětlení tohoto Frollova prohlášení, a sice, že tisk zabije církev. O Hugem tolik opěvované architektuře a jejím blížícím se pádu, který přijde s povstáním jiných forem umění, zde není ani zmínka a stejně tak nevyjadřuje jakékoliv Frollovy obavy z této změny.

Naproti tomu se však u Frollovi více než u jakékoliv jiné postavy naplňuje pojetí chrámu jako žijící postavy. Sloupy představující jeho interiér se sice pohybují v průběhu celého muzikálu, nicméně během Frollovy písně *Your Love Will Kill Me* arcijáhna několikrát „skřípnou“ mezi sebou a on je od sebe s pohledem upřeným na Esmeraldu odstrkuje. Navracíme se zde tedy k motivu víry, která vedle posedlosti cikánkou patrně jediným skutečným motivem rozvíjejícím tuto postavu. Pohyb sloupů si zde totiž můžeme interpretovat buď jako snahu chrámu udržet Frollo od cikánky dál, anebo jako skutečnost, že víra už je pro Frollo pouze jakýmsi sevřením, ze kterého se chce vymanit.

Frollo má v muzikálu také více příležitostí pro obhajobu nejen svých činů, ale i svých citů. Právě proto ho zde vnímáme o něco lidštěji – zachovává si sice charakter antagonisty, ale jeho motivace jsou zde vysvětleny a do jisté míry obhájeny, např. v písni *I Am a Priest*: „I was a happy man, until I saw her face / I hid my need away in some dark secret place / All that power of sex, I kept down and I never let go / I had only one design, the truth of god and man

¹⁰⁸ *Notre Dame de Paris Musical*. English version. [online].

¹⁰⁹ Tamtéž.

to know // Oh, I'm a priest and I love this girl / I love with a love that destroys my world".¹¹⁰ Ačkoliv tedy pretext ponechával v jeho případě jen velmi málo prostoru pro jakýkoliv soucit, v muzikálu tento prostor je.

5.4 Phoebus a Fleur-de-Lys

U těchto dvou postav došlo pravděpodobně k největší proměně. Phoebus je i zde vojákem a tedy představitelem vyšší společnosti, nicméně do své snoubenky Fleur-de-Lys je skutečně zamilovaný, jak lze poznat z písně *So Look No More For Love*. Stejně tak se ale zamiluje i do Esmeraldy, a je tak rozpolcen touhou být s oběma ženami: „One's honey sweet, the other has a bite / One's heaven sent, the other rules the night / And to the one I swear my love is true / And to the other one I break the rules // Torn apart, I am a man divided / Torn apart, I want two women's love / Two women want my love, I don't know how to cut my heart in two".¹¹¹ Nakonec propadne Esmeraldině kouzlu natolik, aby byl své snoubence nevěrný, ale když pak za toto rozhodnutí málem zaplatí životem, vrátí se k Fleur a svých činů upřímně lituje: „I who hurt your heart, I am not the same / I'm down on my knees, I accept the blame / I've had time to heal my body and soul / Tell me what to do to get back to you".¹¹²

Fleur zde není prvoplánově vykreslena jako povrchní představitelka své společenské vrstvy jako v knize. Je divákům představena jako mladá a naivní dívka, jejíž láska k Phoebovi je ještě téměř dětská. Značně však vystřízliví ve chvíli, kdy se dozvídá o Phoebově náklonnosti k cikánce. Její charakter se s tímto zjištěním zásadně mění, stejně jako její role v příběhu – Phoebus totiž popravuje Esmeraldu na její přání: „Your words of love are hard to bear / Your promises are thin air / My heart is hard and I don't care / I'll leave you hanging out there / Unloose my belt, let down my hair / Come take me if you still dare / Your love is all I want to wear / You'll have my heart if you will swear / You'll have my heart if you will swear / That you will hang Esmeralda".¹¹³ Phoebus tomuto jejímu přání nakonec vyhoví.

5.5 Gringoire

Vzdělaný básník, který v muzikálu přejímá roli vypravěče. Z původního Gringoira v sobě příliš nemá, snad jen to, že je básníkem a že ho Esmeralda přijme za svého manžela, aby ho ve Dvoře divů ochránila před šibenicí. Otvírá muzikál písní *The Age Of Cathedrals*, kde je jako v jediné písni lehce zpřítomněn motiv architektury: „Stone after stone, day after day,

¹¹⁰ *Notre Dame de Paris Musical*. English version. [online].

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Tamtéž.

from year to year man had his way / Men had built with faith and love, these cathedrals rose above“.¹¹⁴ Současně je zde částečně patrná i stejná časová nejednota, na kterou jsme upozorňovali už v knize, kdy vypravěč – zde Gringoire – předbíhá čas příběhu: „But it is doomed the age of the cathedrals / Barbarians wait / At the gates of Paris fair / Oh let them in, these pagans and these vandals / A wise man once said / In two thousand, this world ends“.¹¹⁵ Přičteme-li, že Gringoire zřídka kdy interaguje s ostatními postavami a jako vypravěč by se dal označit za vševědoucího, působí nevyhnutelně dojmem entity, která stojí nad příběhem.

Zatímco u jeho knižní předlohy bylo hlavním motivem prospěchářství, u muzikálového Gringoira tomu tak není. Jeho charakter je zcela jiný, mnohem čistší a vznešenější. Když si například bere Esmeraldu za ženu, nepokouší se ji svést tak jako v knize, naopak se od ní v tomto ohledu okamžitě distancuje: „I am not a ladies man but if you want, you can be my / Inspiration, muse to the end“.¹¹⁶ Současně přebírá některé motivy, které jsou v původní knize spojeny s jinými postavami, jako je tomu například u již zmíněného motivu osudu. Ten je v pretextu reprezentován hlavně Frollem, zde je však spojený s Gringoirem, který o něm i zpívá: „Oh destiny, you are the master of man / Oh destiny, you write our lives in the sand / Oh destiny, though we do all that we can / Oh destiny, you say if we fall or stand / Oh destiny, you hold our lives in your hand“.¹¹⁷

Do děje Gringoire přímo zasahuje pouze několikrát – uvádí slavnosti bláznů, ve Dvoře divů přijímá za ženu Esmeraldu a když je pak uvězněna, sděluje potají Clopinovi, kde ji najde. Jinak ovšem příliš neopouští pásmo vypravěče a svými písněmi pouze komentuje dění.

5.6 Dvůr divů

Jedním z velkých rozdílů oproti knize je zde pojetí žebráků a zlodějů ze Dvora divů. Tato aktualizace má ovšem zvláště hugovský rys. Podobně jako Hugo do románu zapracovával politickou a společenskou situaci své doby, tak i Luc Plamondon s Riccardem Cocciantem čerpali pro svou adaptaci inspiraci ze současnosti, konkrétně z migrační krize, která byla ve Francii devadesátých let obzvláště velkým tématem. Zatímco v knize jsou obyvatelé Dvora divů prezentováni jako hrdý a nebezpečný „národ“ chudáků, muzikál je prezentuje jako oběti. Využívá k tomu motivu azylu, který je zmíněn už v knize, ale těžiště tohoto motivu se zde výrazně mění – jsou to totiž tuláci v čele s Clopinem, kteří žádají o svůj nárok na azyl v chrámu: „We are the strangers here, the refugees / The women and men without a home /

¹¹⁴ *Notre Dame de Paris Musical*. English version. [online].

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Tamtéž.

Oh, Notre-Dame, we come and ask of you asylum / Asylum“.¹¹⁸ Ovšem Frollo (postava zastupující církevní řád) a Phoebus (postava zastupující vojenský řád) jim tento azyl odmítají poskytnout a naopak se snaží tuláky z Paříže vykázat. Muzikál tedy obyvatele Dvora divů líčí jako oběti společenské nespravedlnosti, migranty „bez papírů“, kteří netouží po ničem jiném než pro rovnosti a o tuto rovnost také bojují („Can‘t we make a world, to which everyone belongs? Can‘t we make a world, without fears without frontiers?“).¹¹⁹ Z tohoto pramení i jeden velmi výrazný rozdíl oproti knize – v závěru muzikálu tuláci neobléhají chrám, aby zachránili Esmeraldu, ale aby získali právo azylu a v Paříži mohli legálně zůstat. Toto právo je jim ale odepřeno a oni jsou nakonec násilím deportováni z Paříže.

5.7 Clopin

Clopin je v muzikálu jediným konkrétním představitelem Dvora divů. Oproti knize má mnohem výraznější roli – pro Esmeraldu je jako bratr a neúnavně bojuje pro svůj lid tuláků. Původní představitel Clopina, Luck Mervil, jej charakterizoval slovy: „Clopin is of all times. He exists because injustice exists. So wherever you‘ll find injustice, there was a Clopin. Sometimes, the names could be Che Guevara, the names could be Nelson Mandela but that‘ s what Clopin is. He is a man that‘ s trying to regain something for his people“.¹²⁰

V několika místech Clopin vystupuje oproti knize do popředí – tam, kde v knize Quasimodo sám unáší Esmeraldu ze šibenice a ukrývá ji v chrámu, tam v muzikálu Esmeraldu společně s Quasimodem zachraňuje i Clopin se svým lidem. Nakonec je zabit při závěrečném obléhání chrámu, kde se naposledy pokouší vydobýt právo azylu pro svůj lid.

¹¹⁸ *Notre Dame de Paris Musical*. English version. [online].

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ *Making of Notre Dame de Paris*. [online].

Závěr

V bakalářské práci jsem provedla analýzu románu *Chrám Matky Boží v Paříži* a jeho muzikálové adaptace. Za tímto účelem jsem zkoumala literární pretext a charakterizovala jeho leitmotiv, postavy a motivy s nimi spojené. Stejně jsem přistupovala i k muzikálu a na základě této komparace se dobrala ke konkrétním závěrům.

Z hlediska zmíněného leitmotivu architektury zde dochází k výrazné, avšak vzhledem k charakteru muzikálového média logické změně. Literatura může obsáhnout téměř vše, jelikož není podmíněna vizualizací, což ovšem neplatí o divadlu, které, jak bylo zmíněno, přímo je vizuálním médiem. Muzikál *Notre Dame de Paris* sice architekturu zpřítomnil pomocí kulis – v některých momentech se dokonce i podařilo představit chrám jako jednající postavu, viz podkapitulu 5.3 – nicméně její význam zde značně ustoupil příběhu. Svou roli zde hraje i autorský záměr. Hugo chtěl v románu mimo jiné poukázat na jistý historický vývoj a přiblížit čtenáři umění středověku, které bylo až do vynalezení knihtisku reprezentováno zejména architekturou. Muzikál je v tomto ohledu mnohem méně popisný a soustředí se spíše na zápletku a postavy samotné. Atmosféru středověku zde navozuje zejména hudební složka, konkrétně melodie, u kterých je kladen velký důraz na instrumentálnost. Složení nástrojů pak často evokuje dobovou hudbu.

I z hlediska děje došlo k mnohým změnám, zejména pak k výraznému zjednodušení děje a redukci počtu vystupujících postav. Jde o logický důsledek intermediální adaptace, jelikož divadelní představení má na rozdíl od literatury jisté rozsahové mantinely. Dále je pro muzikál velmi podstatná aktualizace v pojetí žebráků ze Dvora divů, jímž muzikál upozorňuje na migrační krizi. Tím se mění velká část zápletky, zejména pak závěr s obléháním chrámu (viz podkapitulu 5.6), a současně zde dochází k viktimizaci celé této společenské vrstvy. S tím souvisí i skutečnost, že v románu lze Dvůr divů vnímat jako kolektivní postavu – uzavřená skupina obyvatel, která povětšinou jedná jako jedna postava a která má jen velice málo konkrétních zástupců. V muzikálovém provedení funguje zcela opačný postup, jelikož zde Dvůr divů zastupuje pouze Clopin. Za ním sice tuto vrstvu reprezentují i tanečníci, nicméně on je ten, který jedná a koho vnímáme jako synekdochu celé této skupiny obyvatel. Tato změna však není nijak podmíněna médiem.

Čímž se dostáváme k problematice postav. Na základě získaných poznatků by se dalo říct, že muzikál postavy pojal oproti románu mnohem lidštěji bez jakékoliv typizace z hlediska společenské stratifikace. Příkladem jsou zde hlavně Phoebus a Fleur-de-Lys – zatímco v knize jsou spíše postavami-typy, které mají reprezentovat zkaženost (Phoebus) a povýšenost (Fleur)

vyšších vrstev, v muzikálu si oba procházejí vnitřním konfliktem a postupně se vyvíjejí. To je činí mnohem lidštějšími, a ačkoliv je pro jejich činy stále nelze vnímat jako postavy kladné, divák má šanci pochopit jejich motivace. Z tohoto hlediska lze podobně uvažovat i o postavě arcijáhna Frolla, který zde má více prostoru pro svou obhajobu. Lidštější rozměr má i Esmeralda, která zde v porovnání s knihou funguje více – nebo spíše téměř výhradně – jako postava a méně jako motiv. S tím se úzce pojí i to, že divadlo má méně tolerance pro ploché postavy. Literární postavy jsou totiž definované pouze textem, kdežto postava ztvárněná na jevišti je mnohem konkrétnější – pojí se s ní výraz, řeč těla, intonace hlasu a v neposlední řadě osobnost herce, který ji ztvárňuje. V textové rovině je možné napsat postavu bez propracovanějšího charakteru, z lidského hlediska však není dobře možné takovou postavu uvěřitelně ztvárnit na jevišti. Polidštění postav zde tedy může být jak důsledek procesu intermediální adaptace, tak i podmínkou její funkčnosti.

Jak tato práce odhalila, je mezi *Chrámem Matky Boží v Paříži* a jeho muzikálovou adaptací *Notre Dame de Paris* mnoho zajímavých rozdílů a kontrastů. Intermedialita ve vztahu literatura/muzikál byla v procesu adaptace jistě důležitá a lze se domnívat, že byla i důvodem mnohých provedených změn. Navzdory všem rozdílům však romantický příběh Quasimoda a Esmeraldy v obou zpracováních vzbuzuje srovnatelné emoce, a to i přes to, že se na jeho pozadí promítají dvě zcela odlišné historické sféry – první polovina 19. století a 90. léta 20. století.

Bibliografie

Prameny:

- Hugo, Victor. *Chrám Matky Boží v Paříži*. Přel. Milena Tomášková. Praha: Garamond, 2018.
- Notre Dame de Paris Musical*. English version. Překlad: Will Jennings, hudba: Riccardo Cocciante. In YouTube. [online]. [cit. 27. 2. 2021]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=-nfGpl8yer0&t=6049s>>.
- Notre Dame de Paris Musical*. French version. Libreto: Luc Plamondon, hudba: Riccardo Cocciante. In YouTube. [online]. [cit. 27. 2. 2021]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=TsdFWFbmu2Q&t=2426s>>.

Literatura:

- Brett, Vladimír. „Doslov k Chrámu Matky Boží v Paříži“. In *Chrám Matky Boží v Paříži*. Praha: SNKLHU, 1955. s. 483–501.
- Černý, Václav. *Soustavný přehled obecných dějin literatury naší vzdělanosti, (4): Pseudoklasicismus a preromantismus, romantismus, realismus: univerzitní přednášky*. Praha: Academia, 2009.
- Eco, Umberto. *Dějiny ošklivosti*. Praha: Argo, 2007.
- Hugo, Victor. *Předmluva ke Cromwellovi*. [Cit. dle: Eco, Umberto. *Dějiny ošklivosti*. Praha: Argo, 2007, str. 281].
- Hutcheon, Linda. *A Theory of Adaptation*. New York: Routledge, 2013.
- Jedličková, Alice. „Podoby transmediality: verbální a piktorální vyprávění“. In *Intermedialita: slovo, obraz, zvuk*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2008, s. 13–25.
- Kořenský, Jan. „Intermedialita – intertextualita – multitextualita – hypertextualita?“. In *Intermedialita: slovo, obraz, zvuk*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2008, s. 9–11.
- Křčmová, Marie. *Aktualizace*. In *CzechEncy – NESČ*. [online]. [cit. 2020-12-31]. Dostupné z: <<http://www.czechency.org/slovník/AKTUALIZACE>>
- Making of Notre Dame de Paris*. In YouTube. [online]. [cit. 12. 01. 2021]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=442crntRGr&t=50s>>.
- Mareš, Petr. „Citát a aluze ve filmu“. *Iluminace*, 1997, roč. 9, č. 2, s. 10.
- Maurois, André et al. *Olympio aneb život Victora Huga*. Praha: Odeon, 1985.
- Nikolajev, Viktor. *Victor Hugo*. Praha: Československý spisovatel, 1955.
- Prostějovský, Michael. *Muzikál Expres*. Brno: Větrné mlýny, 2008.

Praktická část

Polaroid

úterý 9. listopadu

První slovo, které kdy Marcel řekl, bylo *Auggie*. Nebo to aspoň tvrdila jeho matka, obvykle se smíchem a rošťáckou jiskrou v oku. On sám něco takového popíral – podobně jako jeho nejlepší kamarád Augustin popíral, že by jeho prvním vyřčeným slůvkem bylo *Selly*.

Nešlo však popřít, že si oba chlapci byli už „od peřinky“ velmi blízcí. Vyrůstali ve stejném městě, jen pár ulic od sebe, chodili na stejnou základní školu a s nástupem puberty začali pokukovat po té samé holce – s příslibem, že pokud se jednomu z nich podaří získat její srdce, s tím druhým se jaksepatří rozdělí.

Jejich cesty se však rozešly dřív, než mohlo k takovému porcování srdcí vůbec dojít. Auggieho rodiče zdědili poměrně vysokou částku peněz a odstěhovali se, čímž mezi oběma chlapci vystavěli vysokou zeď.

Ani dlouhé roky odloučení však nemohly zničit jejich přátelství. Nevyzpytatelné proudy času sice započaly proces zvaný *dospívání*, ale navzdory veškerým změnám, kterými si chlapci v tomto období prošli, jejich sny a cíle zůstaly stejné. Ani na jejich uměleckých vlohách se nic nezměnilo – Auggie se dál věnoval baletu, Marcel stále fotil. A to dokonce na ten samý, starodávný instantní fotoaparát, který ve svých sedmi letech objevil v otcově skříni a od té doby ho pravidelně kradl.

Právě tyto jejich ambice byly tím, co je oba zavedlo na uměleckou vysokou školu, kde mohli studovat přesně to, co chtěli, bok po boku.

Z opětovného shledání měli strach oba. Uvědomovali si totiž váhu těch dlouhých pěti let, kdy se nemohli vídat, a zejména Marcel si už týdny před nástupem na univerzitu nervózně kousal nehty. V duchu se totiž obával, že se z jeho nejlepšího kamaráda stal za ta léta někdo úplně jiný.

Zbytečně. Během uplynulých tří měsíců měl možnost se dostatečně ujistit, že Auggie byl pořád ten samý idiot, kterého si pamatoval z dětství.

„*Honey, wat‘cha waitin‘ for!*“ vyřvával na celé, díkybohu prázdné školní záchody. Marcel na něj neviděl – Auggie totiž vesele trůnil v jedné z kabiněk. „*Welcome to my candy store!*“

„Fakt si musíš zpívat muzikálový písničky pokaždý, když sereš?“

„Já neseru,“ zněla prostá odpověď, následovaná cinknutím pásku. „Jen tady je prostě lepší akustika. *Time for you to prove you‘re not a pussy anymore!*“

Marcel si zapnul kalhoty a přesunul se k umyvadlu, aby si umyl ruce. Nad blond'ákovým falešným pěním už ani neobracel panenky. Za poslední tři měsíce si zvyknul.

„*So step into my candy store,*“ dokončil Auggie triumfálně. Jeho poslední slovo doprovodilo dramatické spláchnutí záchodu.

Marcel se zašklebil na svůj odraz v zrcadle. Ne, Auggie se opravdu ani trochu nezměnil. Vyrostl sice, to ano – Marcela nyní převyšoval téměř o hlavu, a třebaže byl pořád stejně hubený, pod oblečením se mu rýsovalo tělo sochané léty tvrdé dřiny. Jeho obličej během puberty získal ostřejší rysy, tváře zahalil stín nespravedlivě rovnoměrného strniště a úsměv nabyl drzé, neodolatelně roztomilé jiskry. Jediné, co zůstalo stejné, byly jeho jasně zelené oči – a pak také fakt, že Auggie byl prostě vzato hovado.

Naproti tomu Marcel od čtrnáctého roku svého života příliš nevyrostl. V porovnání s jinými chlapci – anebo spíše mladými muži – svého věku byl poměrně malý a nikdy se mu docela nepodařilo se zbavit vrstvy dětského tuku. Tmavě zrzavé, lehce vlnité vlasy mu na hlavě tvořily divoké hnízdo a růst vousů provázely zarudlé pupínky. Podobně jako v dětství, i dnes s sebou všude nosil otcův *Polaroid 636 CloseUp* – akorát s tím rozdílem, že nyní už s otcovým souhlasem.

„Stejně zpívat neumíš,“ prohodil, jakmile se Auggie objevil u umyvadla vedle něj. Ten si jeho poznámku nebral nijak osobně. Sám velice dobře věděl, že je to pravda. „To není ta pointa.“

„A co je pointa?“ zeptal se Marcel a ramenem se opřel o stěnu. Jeho ruka už téměř podvědomě sklouzla k brašně s fotoaparátem.

„Pointa je,“ dal se Auggie do vysvětlování a pustil vodu. Marcel zvedl obočí v němém očekávání. „... že je ti to prostě,“ pokračoval blond'ák, zatímco si oplachoval ruce a nakonec i obličej, „úplně u prdele.“ A vodu vypnul.

„Wow,“ pronesl Marcel vážně.

„Jup,“ kývl Auggie a otočil se k němu. Z prstů a brady mu kapala voda. „Dem?“

„Nechceš se vosušit?“

„Do těch papírovejch šunek?“

Marcel pokrčil rameny. „Jak myslíš.“

„Mam rukáv,“ řekl Auggie a svá slova demonstroval tím, že si otřel tvář do látky trička. „Je to víc hygienický.“

„No to nevim,“ ušklíbl se Marcel, který už tasil foťák a skryl svůj pihovatý obličej za hledáčkem. „Protože ty hygienickej fakt nejsi.“

Auggie se jenom zakřenil. Na skutečnost, že ho Marcel – opět – fotografuje, už nijak nereagoval. Koneckonců, Marcel ho fotografoval neustále. „Nejsem zas takový prase.“

„Jak dlouho si měl prve pod postelí to špinavý prádlo?“ Ozval se známý zvuk, jak foťák začal v reakci na stisknutí tlačítka snímek zpracovávat.

„Jen asi dva tejdny, proč?“

„Protože to fakt *neni* hygienický,“ odpověděl Marcel se smíchem. Auggie cukl rameny.

„Pod postelí to *neni* vidět.“

Fotoaparát mezitím vyvolal malý snímek. Marcel si ho příliš neprohlížel. Jen ho vzal a opatrně strčil do malé kapsičky na boku brašny, aby na něj nešlo světlo. Později na něj připíše datum.

Jejich školní dny byly vlastně poměrně jednotvárné – každý se věnoval svému, přičemž se pravidelně potkávali na obědě. Univerzita měla několik větví – Marcel navštěvoval tu, která se zabývala alternativní fotografií, a Auggie zase tu se zaměřením na moderní balet. Jejich společné hodiny sestávaly pouze z jazyků, ale na ty obvykle chodil jen Marcel. Auggie měl totiž sklony kašlat na všechno, co se netýkalo tance, a nikdo ho dosud nedokázal přesvědčit, že by Shakespearovy hry mohly mít blahodárný vliv na jeho baletní kariéru. Přesvědčený nebyl v tomto ohledu ostatně ani Marcel, ale stejně na ty hodiny chodil.

„Tyvole, vidíš to?“ ozval se Auggie, jak tak kráčeli směrem ke kantýně.

„He?“ Zrzek se rozhlédl kolem. Na chodbě bylo rušno, tak jako pokaždé, když měli studenti polední pauzu, a tak chvíli trvalo, než jeho oči našly to, na co blondák poukazoval.

Okamžitě obrátil oči v sloup. „Fakt, kámo, že ti z toho věčného radarování ještě neprask...“

Auggie ho nevnímal. Vždycky přepnul na automat, když viděl hezkou holku. Zvládal se jen debilně usmívat, občas laškovně mrkl a sem tam nadhodil nějakou otřepanou pick-up line. A z nějakého důvodu mu to holky – a někdy i kluci – neskutečně žraly.

„Proč by měl prasknout?“ tázal se teď, oči stále upřené dívčíným směrem. „Aspoň mam na rozdíl od tebe nějaký milostnej život.“

Než Marcel stihl najít odpověď, Auggie ho odmávl rukou. „Dej mi moment.“

Zrzek bez nějakého většího odporu kývl. Stáhl se ke straně chodby a jen svého nejlepšího kamaráda, který se nyní rozběhl za dívkou, sledoval. Uměl být neuvěřitelně šarmantní, když chtěl – zlehka jí poklepal na rameno, a když se na něj otočila, zářivě se usmál. Marcel netušil, co přesně jí říkal, ale soudě podle dívčina výrazu ji zaujal.

Pro Marcela by to nebylo tak jednoduché. Nikdy by ani nesebral odvahu se takhle za nějakou rozběhnout a oslovit ji. Ale to byl holt ten rozdíl mezi nimi – Auggie byl spontánní, žil v konkrétním okamžiku a nad tím, co přijde dál, nikdy moc nepřemýšlel. Marcel nad tím

naopak přemýšlel až příliš, což mělo za následek, že se začal bát odmítnutí ještě předtím, než vůbec začal pořádně uvažovat o navázání kontaktu.

Auggie se s dívkou chvíli bavil. Nijak se jí nedotýkal, jen jeho pohled jí soustředěně klouzal po tváři. Nakonec ji Marcel spatřil vrtět hlavou s jakýmsi omluvným úsměvem a Auggie v reakci na to cukl rameny v čemsi, co zrzek interpretoval jako *chápu*, a zvesela se s ní rozloučil.

„Dala ti košem?“ zeptal se Marcel, když se k němu jeho nejlepší kamarád znovu připojil.

„Řekla ne,“ odpověděl blondák bez jakéhokoliv náznaku hořkosti či zklamání. Další z rozdílů mezi nimi – Marcel by odmítnutí nikdy nedokázal vzít tak lehce, třebaže by rád.

„Takže ti dala košem.“

„Tak to neberu. Mohla odpovědět jo nebo ne, vybrala si. Nemam právo nikoho přemlouvát nebo nutit. Hele,“ řekl teď trochu tišeji, skoro až nejistě. Moc se spolu totiž o těchto věcech nebavili. „Sám vim, jak sou některý chlapi dotěrný, a fakt to není příjemný. Nehodlam nikomu dělat to samý. Řekla ne a to je v pohodě.“

„Já to nemyslel špatně,“ objasnil Marcel a znovu Auggieho následoval chodbou. „Spíš jen nechápu, kde na to bereš to sebevědomí, víš?“

Auggie se ušklíbl. „Roky tvrdý práce, Selly.“

Marcel se zamračil, jak se snažil pochopit, co tím blondák myslel, ale nakonec pouze zavrtěl hlavou. Raději změnil téma. „Mimochodem, co s tím focením?“

„Jakým?“ otočil se na něj Auggie nechápavě.

„No, ty si za mnou včera přilez s tím, že potřebuješ nový feed na insta, ne?“

„Jó, tohle,“ rozsvítilo se Auggiemu. Zvesela se zakřenil. „Sorka, už sem na to zas stihnul zapomenout.“

Marcel nad svým nejlepším kamarádem s úšklebkem zavrtěl hlavou. „Vážně, Auggie,“ řekl pak, „já se divím, žes ještě nevyhynul.“

„Nemůžu vyhynout,“ opáčil Auggie. „Chyběl bych ti.“

Zrzek se zasmál. „Idiote.“

čtvrtek 18. listopadu

„Nejsem děvka,“ supěl Auggie polohlasně.

„Neřeš to, kámo,“ protáhl Marcel zpoza něj už poněkolkáté. „Co ona o tobě ví?“

„Právě, že nic,“ zamumlal Auggie mrzutě. Ramenem se opřel do dvoukřídlých vchodových dveří a protáhl se jimi, přičemž je na chvíli podržel, aby Marcel mohl proklouznout za ním. Zrzek už tady s ním byl několikrát – bylo to univerzitní taneční studium a Auggie zde trávil drtivou většinu svého času.

„Tak vidíš!“ pokračoval Marcel a stáhl si čepici, kterou vzápětí strčil do boční kapsy své brašny. „Ser na to. Navíc, od kdy zrovna tobě záleží na tom, co si o tobě myslí nějaká školní Karen?“

„Nezáleží, je mi to upřímně jedno.“ Hala byla prázdná. Auggie okamžitě zamířil směrem k šatnám. „Jen... Nevim, je to něco jinýho, když ti to takhle zničehonic mrskne do ksichtu.“

„Auggie, vážně. Kašli na to, nemá cenu se cítit špatně kvůli nějaký krávě. Beztak je jen nasupená, že zrovna jí se nepodařilo tě klofnout.“

To blond'áka přimělo se uchechnout. „Upřímně myslim, že zrovna tohle není ten případ,“ řekl hořkým tónem. „Ani se necejtím špatně kvůli ní, jen...“

„Jen co?“ zeptal se Marcel.

„Prostě...“ Auggie vzdychl. „Nechápu, co k tomu koho vede. Já taky nelezu po škole a nenadávám lidem kvůli tomu, co se mi na nich nelíbí. Však si každé žijem svůj vlastní život, ne?“

Bylo toho ale vlastně mnohem víc. Auggie měl s předsudky bohatou zkušenost – balet'ák a bisexuál, to byly dva největší terče, do kterých se lidé střefovali. Za svůj život si zkusil už dost a naučil se nebrat si zlost a opovržení ostatních osobně.

Slovo *děvka* ale pořád mělo trochu jinou váhu. Nevyužíval ničeho zájmu pro vlastní potěšení, nejednal proti ničím vůli a zásadně nikomu nedával falešné naděje. Flirtoval sice často, ale nikdy nelhal o svých úmyslech. Měl rád sex. Líbilo se mu cítit fyzickou blízkost dalšího člověka, dotyk nahé kůže.

Nikdy však nebyl z těch, co by se hnali za něčím vážným. Sice čas od času zatoužil po blízkosti někoho, kdo by ho miloval, ale nestavěl si vzdušné zámky. Láska je dřina, to věděl. Vztah je třeba budovat, zakládat si na něm a starat se o něj. Je třeba mu obětovat svůj volný čas, přizpůsobovat mu své návyky, vkládat do něj úsilí.

Auggie neměl zájem o nic takového. Jedinou výjimkou byl snad Marcel, ale to bylo něco úplně jiného.

Ne, necítil se jako děvka. Neviděl na způsobu, jakým žil, nic špatného – a přesto se mu lidé opakovaně snažili užitím toho slova namluvit, že na tom něco špatného bylo.

„Auggie,“ pronesl najednou Marcel a vrátil ho tak do přítomnosti. „Ať už tím myslela cokoliv, ty to nejsi.“

Auggie se zmohl na slabý úsměv.

„Možná si trochu hovado a trochu debil...“

„Hele, nekaž to,“ otočil se na něj, aby mu ukazovákem zašermoval před nosem. „Nestává se často, že bys mi řekl něco hezkého, tak to hned neposer.“

Marcel se zasmál a následoval ho ke skřínce. „Nemohl sem si tu příležitost nechat ujít.“

„Příležitost mě šikanovat?“ Auggie vytáhl z kapsy klíče a odemkl svou skříňku.

„Od čeho sou kámoši?“ zazubil se Marcel.

„Nevím, nemaj jeden pro druhýho umřít nebo tak něco...?“

„Umřít pro tebe? Ani mě nehne. Ale upřímně, umřel bych pro mozzarelový tyčinky...“

„To by bylo docela na hovno, ne?“

„Proč?“

„Protože kdybys pro ně umřel, tak bys je nemoh sníst.“

„To je na tebe nezvykle bystrá poznámka,“ dobíral si ho Marcel, který z brašny zrovna vytáhl polaroid. „Ale byla to spíš jen fikaně maskovaná otázka, jestli je později nemam objednat k věče.“

To byla lákavá představa. „A zapaříme u toho Far Cry?“

„Ale jen pod podmínkou, že nebudeš zbytečně sabotovat mise tím debilním granátometem.“

Už se nadechoval, aby se ohradil, ale v tu chvíli se zpoza rohu chodby vynořila vysoká silueta nějakého studenta. Auggie ho neznal, ale soudě podle propoceného oblečení mu právě skončil trénink.

Marcel automaticky uhnul z cesty, jakmile si ho všiml, ale Auggie zůstal strnule stát. Vůbec ho nenapadlo se stáhnout blíž ke skřínkám a uhnout mu tak z cesty. Zůstal prostě třet uprostřed uličky a jen na něj civěl. Propocené tričko totiž odhalovalo svalnatou hrud', upnuté legíny silné nohy a *do hajzlu, ten obličej...*

Muž se na něj usmál a Auggie se bezvládně sesunul na svou skříňku. Sám netušil, jestli za to mohl pouze ten úsměv, anebo svou roli sehrál i fakt, že do něj muž ramenem nechtěně vrazil, když se kolem něj protahoval.

Když jim pak zmizel za dalším rohem, Marcel zničehonic propukl v záchvat smíchu.

„Fakt tyvole,“ vydal ze sebe. „Tohle nechápu. Kolem holek si dycky děsnej tygr, ale pak se na tebe usměje hezkej chlap a tobě se podlomí kolena jak malý školačce.“

„Di do prdele,“ vyzval ho Auggie na půl pusu, zatímco se snažil se sebrat. Tváře mu nyní už divoce planuly horkou červení – za svou bisexualitu se nestyděl, ale být v tomto ohledu otevřený pro něj bylo pořád ještě nové. A přestože věděl, že Marcel je poslední, kdo by ho soudil, téma *muži* ho stejně přivádělo do rozpaků.

„Nemusíš se červenat,“ rýpnul si Marcel ještě a jeho poznámka byla doprovována cvaknutím spouště, čímž si vysloužil nakvašený pohled. „Jaks na to vůbec přišel?“

„Na co?“

„Že tě to táhne oběma směrama.“

Auggie se ušklíbl, když vycítil šanci svůj trapas zamluvit. „Chtěl bych, aby za tím byla nějaká dramatická love story, ale prostě mě v baru chytil chlap za prdel a já zjistil, že se mi to líbí.“

Marcel nakrčil nos a schoval fotku, která z polaroidu zrovna vyjela, do kapsy. „Jo, asi bych taky radši tu love story...“

„Život je jedno velký zklamání,“ pokrčil Auggie rameny a tváří se mu mihl křivý úsměv. „Takže večer?“

„No pozor, ještě si mi neodpřísáhnul ten granátomet,“ připomněl mu Marcel a on obrátil oči v sloup.

„Oukej, fajn,“ souhlasil nakonec a ledabyly hodil svou bundu do skříňky. „Ale teď zmiz. Mam takovej blbej pocit, že du pozdě.“

pondělí 22. listopadu

„Počítáš s tím focením, jo?“ ujišťoval se Auggie, zatímco z nejrůznějších koutů jejich společného studentského bytu sbíral rozličné kusy oblečení.

„Už sem ti říkal, že jo,“ odpověděl Marcel od svého notebooku. „Čekám jen na tebe.“

„Já sem ready.“

„Fakt? Ještě před pěti minutama si tu lítal nahej.“

Auggie se na něj zakřenil. „Pracuju rychle.“

„A necháváš za sebou při tom děsnej bordel,“ zhodnotil Marcel, když se rozhlédl. Auggie zásadně nezavíral šuplíky, čímž dával světu na odiv jejich neuspořádaný obsah, a všude se válely jeho věci. Marcel ho čas od času dokopal k úklidu, ale pořádek u něj stejně nikdy neměl dlouhého trvání.

„Proč se namáhat s uklízením, když to nakonec stejně zas rozhrabu?“ tázal se Auggie, který už se sunul do předsíně. „A nezdržuj, nechci přijít zas pozdě.“

Marcel spolkl veškeré poznámky – tohle byl věčný boj s větrnými mlýny. Zaklapl notebook a následoval svého spolubydlícího do předsíně, aby se oblékl. Na rozdíl od něj si ve svých věcech udržoval pořádek – jeho zimní bunda byla pečlivě uklizená ve skříni a boty srovnané u stěny.

Auggie ho sledoval, jak se obouvá. „Ty nebereš foťák?“

Zrzek po něm vrhl zmatený pohled a dlaní poklepal na víko brašny, kterou si právě hodlal hodit přes rameno. Auggieho obočí vystřelilo vzhůru a on pokynul hlavou směrem, kde na stole opodál ležel polaroid.

To už Marcel obracel oči v sloup. „Na tohle potřebuju digitál, ty idiote.“

„Jo aha,“ zakřenil se Auggie a zrzek ukázal na dveře.

„Padej.“

To, že Marcel Auggieho často fotil, byl prostý fakt, který už ani jeden z nich nebral příliš na vědomí. Nebylo to ovšem pouze příležitostné stisknutí spouště. Mnohdy šlo vlastně o téměř profesionální photoshoot. Zatímco Marcel sociální sítě využíval spíše jen ke komunikaci s okolím, Auggie si na Instagramu vytvářel svůj druhý svět a budoval si jakousi fanouškovskou základnu. Každou chvíli potřeboval novou fotku, a to pak za Marcelem všude chodil jako malé dítě a otravoval ho tak dlouho, dokud zrzek nerezignoval.

Naštěstí pro něj, Marcel modela potřeboval. Ba co víc, Auggieho fotil rád. Taneční studio mělo velmi specifickou atmosféru, kterou si rychle oblíbil, a navíc byl jeho nejlepší kamarád nespravedlivě fotogenický. A to zejména ve chvílích, kdy tancoval.

Marcel se nikdy tak docela neubráníl pocitu překvapení, když ho pozoroval. Bylo to jako sledovat úplně jiného člověka. Auggie, kterého znal z každodenního života, pro ty chvíle mizel. Ne úplně – vznášel se kolem té povědomé figury jako ranní mlha, a ačkoliv se čas od času projevil křivým úsměvem či škádlivým mrknutím, většinu času se choval jako pouhý stín. Kdykoliv totiž Auggie tancoval, ve tváři se mu nezračilo nic než soustředění. Měl pod kontrolou každíčkou část svého těla. Už dávno nebyl tím malým klukem, jakého si Marcel pamatoval z dětství – kostnatá ramena, nohy jako dráty do betonu, ruce příliš dlouhé na to, aby bylo možné s nimi normálně žít, to vše bylo pryč. Z ošklivého káčátka se stala labuť. Každý jeho pohyb byl mocným projevem nekonečných možností lidského těla. Vše v jeho podání působilo tak jednoduše, jako by pro člověka nebylo nic přirozenějšího. Jediným odrazem byl schopen se vynést vysoko do vzduchu, výš, než by mělo být pro člověka vůbec možné. Dokázal se točit na místě, minuty a minuty, hodiny, *dny*, ale hlava se mu nikdy nezamotala. Nikdy nepůsobil unaveně, nikdy mu nedošly síly. Nikdy na sobě nedával znát bolest či nepohodlí, ačkoliv Marcel v hloubi duše věděl, že je musí cítit. Snášel veškeré útrapy se zdviženou hlavou a rovnými zády – hrdě, svědomitě a odhodlaně. Nikdy si nestěžoval, když ho trenérka donutila jít až za hranice jeho možností – hlubší protažení, rychlejší otočky, lehčí ruce, *plié, arabesque, grande jeté, developpé, attitude, tour en l'air...*

Marcel se mu v době, kdy jim oběma bylo tak jedenáct nebo dvanáct, občas smál. Balet byl totiž něco, co vnímal jako výhradně holčičí záležitost. Tohoto dojmu se vlastně nedokázal zbavit až do chvíle, kdy ho Auggie nedávno poprvé přivedl do studia. Až tehdy pochopil, jaká dřina se skrývá za každým pohybem, kolik bolesti musel Auggie za celý svůj život vytrpět a kolik odvahy a odhodlání bylo kolikrát třeba k tomu, aby to nevzdal.

Až tehdy pochopil, jak silný jeho nejlepší kamarád doopravdy je. A pokaždé, když vstoupil do studia a viděl ho tancovat, si to uvědomoval znovu a znovu.

„Máš něco cool?“ zeptal se Auggie, který zničehonic přistál vedle něj. Marcel se většinu lekce plížil podél stěn a hledal nejlepší možné úhly, přičemž se všemožně snažil neplést studentům pod nohy.

„Na,“ podal mu Marcel svůj foťák, „se podívej.“

„Jak se zas dostanu na tu galerii?“

„Tohle tlačítko.“

„Á, dík.“ Auggie se zády opřel o stěnu a s foťákem v jedné ruce a lahví vody ve druhé si začal dosud vzniklé snímky prohlížet. Na řadu zrovna přišly dívky a on tak měl několik minut na oddech a znovunačerpání energie.

Marcel studentky pozoroval. Všechny byly talentované, ale stejně...

... žádná se v jeho očích nevyrovnala Auggiemu.

Netrvalo dlouho a trenérka si Auggieho zavolala zpět – tentokrát společně s jednou z dívek. Marcel neslyšel ani slovo z toho, o čem se trojice bavila, a netušil tedy, o co jde. Až, když se ostatní studenti usadili podél stěn a Auggie s dívkou zaujali pozice uprostřed sálu, pochopil.

Místnost naplnila dobře známá melodie. Marcel se ušklíbl – ani by se nedivil, kdyby měl její výběr na svědomí Auggie. *Frozen 2* totiž miloval, podobně jako většinu dalších disneyovek.

Píseň vedla pohyby dvojice před ním jako loutky a točila je ve svém působivém víru. Byli perfektně sehraní – splývali spolu v jedno tělo, jeden unikátní organismus plný dynamiky a života. Pohyb jednoho z nich nemohl fungovat bez pohybu toho druhého. Tancovali každý zvlášť a přitom spolu, tancovali jiné kroky a přitom stejný celek. Dávali na odiv svou individualitu, ale ve chvílích, kdy jejich kroky splynuly do stejné stopy, stali se jeden druhému stínem. Následovali výšku hlasu, který se sálem nesl, a nechávali jej vyznít v němé řeči těla.

A Marcel fotil. Cítil sice touhu si prostě jen sednout a se zatajeným dechem pozorovat, co se před ním odehrává, ale stejně tak i cítil potřebu tenhle moment zachytit. Zvěčnit každý Auggieho skok, každou piruetu, každičkou emoci, kterou mu do tváře vlévaly pulzující decibely.

Ani na okamžik se však nepřestal dmout pýchou. Auggie v něm vždycky probouzel takový pocit – jako by Marcel vlastně nikdy neviděl nic krásnějšího. Nikdy nedokázal tak přesně určit, kde se ten pocit bere či co znamená. Prostě tam byl.

A Marcel nikdy necítil nutkání jej blíže zkoumat.

sobota 27. listopadu

„Dělám si kafe, chceš taky?“

„Co?“ vzhlédl Marcel od svého notebooku. Seděl zrovna u jejich jídelního stolu a Auggie se na něj od kuchyňské linky vyčkávavě díval. „Jo, klidně.“

Bytem se brzy rozezněl hluk rychlovarné konvice. Jak blondák čekal, až voda dovaří, mimoděk si svého spolubydlícího měřil. „Se tváříš nějak nasraně,“ poznamenal po chvíli.

„Ne, to ne,“ zamručel Marcel. Hlavu si podpíral rukou a tvářil se otráveně. „Jen mě furt nic nenapadá na tu semestrální práci, co máme zadanou.“

„Neni deadline až někdy v lednu?“ pátral Auggie v paměti.

„Jo, je, ale správně už bych měl mít aspoň vymyšlenej nějakej koncept. Jakože, já něco mam, i sem už zkoušel něco fotit, ale přijde mi to prostě...“ Marcel vzdychl. „Nevim, takový nijaký. Postrádá to nějaký nápad, víš, nějakou jiskru.“

„Ukaž.“ Blondák k němu přistoupil a zahleděl se mu přes rameno. Marcel měl na obrazovce zrovna otevřenou složku nejrůznějších fotek, z nichž každá měla podle Auggieho něco do sebe. „Mně to přijde fajn.“

Zrzek se uchechtl. „Ale tobě přijde fajn všechno, co vyfotím.“

„Jo, protože tomu nerozumím. Moje fotografický skills končí u selfiček a i ty sou tragický.“

„Některý sou náhodou fajn.“ Marcel vstal, aby ze svého nočního stolku vzal odpočívající polaroid. Patrně mu přemýšlení momentálně moc nešlo, Auggie na něm viděl, že je frustrovaný.

„Ale to je vždycky jen náhoda, Selly,“ odporoval. „Anebo zázrak. Nevim, někdy mam prostě pocit, že ty si jedinej, kdo mě dokáže fotit. Kdykoliv se chci vyfotit sám nebo se třeba fotíme navzájem se spolužákama, tak sou ty fotky totálně nepoužitelný.“

Marcel se i s polaroidem usadil zpět ke stolu. „Myslíš, že já takový fotky nemam?“

„Já vim, že máš. Je jasný, že občas se to prostě nepovede, ale vždycky z toho vyleze i několik fakt dobrejch kousků. Já si můžu pokusama o selfie zaplácnout celou paměťovku a použitelný z nich nebude ani jeden. Nevim, máš prostě asi nějaký dar.“

To už se Marcel zasmál. „Anebo jen nejsi náročnej.“

Auggie zvedl obočí. „Oba víme, že tohle neni pravda.“

„Tak hele, jo?“ Marcel si začal pohrávat se svým polaroidem. Auggiemu brzy došlo, co jeho nejlepší kamarád dělá. Obvykle na to, že ho jeho nejlepší kamarád fotí, ani příliš nereagoval, ale tentokrát se neubráníl nutkání udělat nějaký vtipný obličej. Ozvalo se cvaknutí

a polaroid začal tiše vrnět. O několik okamžiků později se objevil malý, čtvercový snímek, který Marcel na chvíli otočil rubem vzhůru, aby na něj nešlo světlo.

Konvice mezitím dovařila.

„Tak uka,“ řekl Auggie, když po chvíli položil oba jejich hrnky na stůl. Od Marcela věděl, jak vyvolání polaroidových snímků probíhá – věděl dokonce i to, že třepání s čerstvě vyvolanou fotkou je mýtus – ale pořád tak docela netušil, za jak dlouho přesně přestane chemická reakce na povrchu fotky pracovat a snímek se plně vybarví.

„Myslím, že to bude chtít ještě chvílku,“ řekl Marcel, ale přesto fotku vzal, aby se na ni podíval. Pak se rozesmál. „Do hajzlu...“

„Co?“ Auggie se po snímku natáhl, aby se na něj mohl podívat.

„Hele, může za to to světlo,“ ukázal Marcel na okno za sebou. „Měls prostě štěstí.“

Barvy ještě nebyly úplně pestré, ale přesto byl snímek dostatečně zřetelný. Auggie se na něm zvesela křenil s jazykem částečně vypláznutým, oblečený ve vytahaném tričku a teplácích, s vlasy ještě rozčuchanými z postele. Sluneční paprsky mu padaly na tvář, jiskřily mu v očích, které tak působily ještě zeleněji, a jindy slámovou barvu jeho vlasů měnily na zlatou.

„Vidíš, vole,“ řekl Auggie, jak si snímek prohlížel. Byl svým jedinečným způsobem krásný. Možná to opravdu bylo tím světlem, jak tvrdil Marcel, ale blondák měl pocit, že v tom bylo víc. Jeho hloupý výraz totiž nepůsobil hloupě, pouze hravě a tak nějak roztomile. Žádný úhel nebyl špatně. Všechno bylo perfektně ostré. A to se Marcel úmyslně nesnažil. „Přesně o tomhle sem mluvil.“

„Jen štěstí,“ zhodnotil zrzek a vzal si fotku zpět. „Mnohem víc se jich nepovede, než že by vyšly takhle pěkně. Je to prostě loterie.“

„Tak loterie, jo?“ Auggie se ušklíbl a než stihl Marcel zareagovat, natáhl se po polaroidu. „Tak uvidíme...“

„Co chceš dělat?“

„Blejsknout si tě,“ odvětil a snažil se vzpomenout si, jak s tou věcí Marcel vždycky zacházel. Spoušť našel rychle, ostatní tlačítka raději nechal být. Zvedl si fotoaparát k obličejí, aby skrz hledáček našel svého nejlepšího kamaráda. „Jen abys viděl, jakej sem tragéd.“

„Ono už je samo o sobě dost tragický, že fotíš mě,“ zamumlal Marcel, který se za objektivem zjevně cítil mnohem líp než před ním. Skoro až plaše odvracel pohled a rukou si pokoušel zakrýt tvář. „S tím, jak je ten film drahej, se to ani nevyplatí...“

Auggie ho ignoroval. Chvíli bojoval s kompozicí a navíc fotil proti světlu, což se ukázalo být ne úplně ideální. Pokoušel se nějak zaostřit, ale jelikož měl s fotografováním asi tolik zkušeností, jako Marcel s baletem, rozhodl se to prostě risknout a stisknout spoušť.

Držel ji, dokud z fotoaparátu nevyjel malý snímek.

„Hlavně s tím netřepej,“ zamumlal Marcel, který se momentálně pokoušel schovat za svým notebookem.

„Já vim.“ Auggie snímek odložil na stůl, kde jej nechal chvíli ležet, a mezitím se chopil své ranní kávy. Dlouho však čekat nevydržel. Neuběhlo ani pět minut, než se pro snímek s úšklebkem natáhl, připraven demonstrovat svému nejlepšímu kamarádovi svůj antitalent.

Jeho úšklebek se však při pohledu na snímek postupně vytratil.

Nebyl úplně ostrý, Auggie koneckonců neměl ani tušení, jak se zaostřuje. Některá místa byla přesvícená, jak fotil proti světlu, a okno za Marcelem mělo z nějakého důvodu skoro víc prostoru než zrzek sám.

Jenže ta fotka v sobě měla cosi zvláštního. Marcel na ní měl sklopené oči, jak se vyhýbal pohledu do objektivu, a u pravého okraje byla patrná šmouha, jak se zrovna chystal si zakrýt obličej dlaní. Světlo ho objímalo za všech stran, a zatímco jeho obličej byl zahalen v měkkém stínu, tam, kde ozařovalo jeho jemné vlasy, působilo jako svatozář. Jindy tmavě zrzavý odstín jeho vlasů zde hrál nejrůznějšími tóny, od plamenné oranžové, přes sytě bronzovou až po kaštanově hnědou, a ostře kontrastoval nejen s jasnými slunečními paprsky, ale i s přirozenou bledostí Marcelovy tváře. Na lících zrzkovi zlehka seděl ruměnc – sotva patrný, ale přesto viditelný.

„Tak co?“ zeptal se Marcel najednou, čímž blondáka vtáhl zpět do reality. Ještě než se na něj však Auggie stihl podívat, vzal svou otázku zpět. „Anebo ne, nic, já to asi ani nechci vidět.“

Auggie nic neřekl, jen na svého kamaráda mlčky zíral.

Vídal jeho obličej odjakživa. Vyrůstali spolu, bok po boku, znali se skrz na skrz. Auggie znal každý detail jeho tváře, všechny jeho výrazy, pamatoval si jeho rysy jako báseň. Ani těch pět let odloučení na tom nic moc nezměnilo – oba sice v tom čase dospěli, ale přesto mu byl obličej jeho nejlepšího kamaráda pořád stejně známý.

Nebo mu to tak aspoň připadalo. Najednou si totiž začínal uvědomovat, že se na něj vlastně nikdy doopravdy nepodíval.

Až teď. Skrz hledáček polaroidu.

A byť se o to snažil, najednou si nedokázal vzpomenout, jak ho vnímal předtím, než tu fotku otočil.

neděle 28. listopadu

Té noci nemohl Auggie spát. Ještě dlouho po půlnoci ležel a zíral do stropu. Ta fotka mu nasadila brouka do hlavy a jakkoliv se snažil, nedokázal ten náhlý řetězec myšlenek zastavit.

Zprvu to bylo ještě vcelku nevinné. Auggie byl zvyklý Marcela vnímat jako kamaráda – nikdy nepřemýšlel nad tím, zda se mu líbí. Nikdy ho ani nenapadlo nad tím přemýšlet.

Jenže jak jednou začal, utrhla se s ním lavina. Jeho úvahy ho vedly pořád dál, hlouběji a hlouběji. Už se netočily pouze kolem toho snímku – najednou v tom bylo mnohem víc.

Marcel při něm stál po celý jeho život. Nikdy ho neopustil, nikdy to s ním nevzdal. Jistě, hádali se a prali jako všichni kluci, občas si lezli krkem a měli chuť jeden druhého udusit polštářem. I teď šel Marcel Auggiemu občas na nervy – tím, jak potřeboval mít ve věcech neustále pořádek a nutil blondáka do úklidu, třebaže to vůbec nebylo potřeba. Nebo třeba tím, jak si potřeboval pečlivě naplánovat i záležitosti, které by měly být – dle Auggieho názoru – spontánní. Jako třeba nákupy. Marcel si totiž opravdu psal seznam – ba co víc, dodržoval jej.

Auggie byl v tomto ohledu mnohem jednodušší. Viděl, koupil. Co na tom, že danou věc zrovna vůbec nepotřeboval, v tom tkvěla ta zábava – kdykoliv šel na nákup, nikdy předem nevěděl, s čím se vrátí. Adrenalin.

Navíc byl Marcel až otravně chytrý. Auggie obecnému vzdělávání nikdy moc nedal, zajímal ho pouze tanec a k tomu znalosti historie či dva cizí jazyky nepotřeboval. Jenže Marcel se opravdu učil, a dokonce si to všechno i pamatoval. Zkouškami vždy proplouval bez obtíží, a to i tehdy, kdy se do poznámek ani nepodíval.

Pro Auggieho nic z toho nebylo tak jednoduché. Nemyslel si o sobě, že by byl přímo hloupý – spíš mu zkrátka chyběl filtr v tom uchu, kterým šlo všechno ven. Marcelovi důležité věci utkvěly v hlavě, aniž by se vůbec snažil, Auggie už v další vteřině nevěděl nic.

Jistě toho bylo mnohem víc. Marcel Auggieho štvál úplně stejně často, jako štvál on Marcela. Jenže i přes to všechno si Auggie uvědomoval jednu věc.

Pokud totiž na světě existoval člověk, se kterým by si Auggie přál strávit zbytek svého života, byl to právě Marcel.

Vlastně si ani nedokázal představit, že by měl být s někým jiným. Nikdy to nedokázal, ani v době, kdy bydleli daleko od sebe a nemohli se vídat. Nikdo nemohl Marcelovo místo v jeho životě zaplnit, jednoduše proto, že Auggie ani nikoho jiného nechtěl. Vždyť právě proto Marcelovi onehdy poslal webová stránka univerzity, na níž teď studovali – protože doufal, protože hrozně moc chtěl, aby mohli být zase spolu tak jako dřív.

Jenže ta fotka posunula tuto představu zcela jiným směrem. Najednou totiž Auggie neviděl sebe a Marcela jen jako kamarády – dokázal si představit i něco víc. A jakkoliv se tomu bránil a v duchu si neustále opakoval, že by nad takovými věcmi přemýšlet neměl, nemohl si pomoci.

A jakmile si tedy zkusil představit, jaké by to asi bylo Marcela políbit, bylo mu jasné, že je totálně, ale *totálně* v hajzlu.

pátek 3. prosince

Auggie se choval divně. Kdokoliv jiný by si toho možná nevšiml, ale Marcel znal svého nejlepšího kamaráda dost dobře na to, aby to poznal.

Náznaky byly vlastně celkem nepatrné. Mnohé z nich měly i logické vysvětlení – to, že Auggie od začátku týdne trávil ve studiu mnohem více času než obvykle a na byt se chodil vlastně jenom vyspat, se dalo lehce svést na blížící se vánoční večírek. Marcel se totiž dověděl, že choreografie, kterou předtím Auggie nacvičoval se svou spolužačkou, byla určena právě pro studentské představení, kterým se večírek každý rok zahajuje.

Jenže z nějakého důvodu měl Marcel pocit, že je za tím i něco jiného. Auggie byl najednou mnohem mlčenlivější než obvykle. Jeho upovídánost a neschopnost sedět na místě se proměnily v hodiny proležené v posteli s pohledem nepřítomně upřeným do stropu. Nikdy Marcelovi neřekl, nad čím přemýšlí. A bylo toho víc – skutečnost, že si zničehonic začal uvazovat kolem pasu ručník namísto toho, aby se po bytě promenádoval nahý, jako to měl dosud ve zvyku. To, že si dosud nepřidal na Instagram fotky, které Marcel onehdy nafotil ve studiu a během minulého víkendu upravil. To, že téměř nikam s nikým nechodil – Auggie, který si nikdy nenechal ujít příležitost zapařit v klubu anebo si třeba jen zpestřit den flirtem na školní chodbě.

A ačkoliv se Marcel snažil nedávat to příliš najevo, uvnitř ho podivné chování jeho nejlepšího kamaráda přivádělo k šílenství.

„Oukej,“ prohlásil jednoho večera, když už napjaté ticho panující v bytě nedokázal déle snést. „Nevím, co tě žere, ale mam toho dost. Deš se mnou.“

Auggie překvapeně vzhlédl od displeje svého mobilu. „Co? Kam?“

„Do města. Potřebuješ na vzduch a mezi lidi. Možná ti to zvedne náladu.“

Auggie na něj zíral. Celá tahle situace byla zvláště nepřírozená – obvykle totiž tahal do města Marcela a ne naopak. Možná proto zrzek nepředpokládal, že by se ze strany svého spolubydlícího dočkal nějakých protestů, jenže...

...dočkal. A nebylo jich málo.

Nakonec se mu podařilo ho vykopat na ulici. Což ovšem mělo za následek leda tak to, že byl Auggie po zbytek večera ještě mrzutější než předtím.

„Hele,“ šťouchl ho Marcel jemně a pokynul hlavou směrem k barovému pultu. „Tamhleta kočka po tobě už nějakou dobu kouká.“

Seděli v tom podniku už téměř dvě hodiny. Oba napjatě cucali své nápoje a sledovali dění kolem. Za celou dobu prohodili sotva pár slov. Auggie navíc působil, že kategoricky odmítá

opustit své místo na sedačce. Za normálních okolností by ho Marcel dávno ztratil z dohledu – jakmile byl totiž Auggie obklopen alkoholem, hudbou a pohlednými lidmi, jen stěží ho šlo udržet pod kontrolou.

Jenže dnes to nevypadalo, že by měl blondák v plánu si večer užít. Mnohým by se spíš mohlo zdát, že si tu odpykává nějaký trest.

Marcel už byl skoro odhodlaný to prostě vzdát, když v tom si k nim přisedly dvě dívky – obě brunetky, jedna vysoká s vlasy po lopatky, druhá drobnější a s vlasy sestříhanými ve stylu pixie.

A jak Marcela překvapilo zjištění, že právě tato dívka nemá zájem o Auggieho, nýbrž o něj.

Celý večer okamžitě nabral jiné obrátky. Auggie vedle něj byl sice pořád chladný jako psí čumák, ale Marcel začínal pomalu nabývat přesvědčení, že to není jeho problém. Nestávalo se totiž často, že by se mu naskytla taková příležitost. Ve flirtování nebyl kdovíjak zdatný a k získání ženské náklonnosti musel vynaložit mnohem víc úsilí než jeho spolubydlíci. A tak, ačkoliv skrytě tušil sobeckost svého rozhodnutí, vypustil Marcel Auggieho z hlavy a obrátil veškerou svou pozornost k dívce, která se k němu přes stůl se sladkým úsměvem nakláněla.

Což byl přesně ten moment, kdy se začaly dít věci.

Auggie se přisunul o něco blíže k němu. Marcel ten nepatrný pohyb nejdřív ani nepostřehl. Blondákovy náhlé blízkosti si všiml až ve chvíli, kdy se Auggie začal zničehonic zapojovat do rozhovoru.

V tom člověku však najednou nebylo nic z Auggieho, kterého znal. Žádný okouzující, rošťácký úsměv, žádné letmé doteky a sladká slůvka. Dlouhovlasou brunetku ustavičně přehlížel a její zájem ignoroval v plném významu toho slova. Do probíhající konverzace vstupoval pouze ve chvílích, kdy chtěl být uštěpačný, a směrem ke krátkovlasé dívce soustavně vysílal nenávistné pohledy.

Marcel netušil, co do něj vjelo, ale začínala mu docházet trpělivost. Šikovně tedy využil chvíle, kdy obě dívky dopily své koktejly, a ochotně se nabídl, že jim koupí další. Auggie se sice úplně netrhal touhou jít s ním, ale Marcel ho jednoduše popadl za paži a k baru odvedl.

„Co máš sakra za problém?“ obořil se na něj, jakmile byli z dohledu.

Auggie se lokty opřel o barovou desku. Ani se na něj nepodíval. „Nemam problém.“

„Jo aha, a proto seš tak nepříjemnej, že jo?“

„Hele,“ obrátil se k němu blondák snad poprvé za celý večer. „Je roztomilá, to uznávám. Ale v hlavě má nasráno.“

Marcel na něj zíral. „Takže najednou si prověřuješ jejich IQ?“

„Ne, myslel sem, že to je něco, co normálně děláš ty. Jen se snažim ti usnadnit práci.“

„Přestaň se chovat jak kokot,“ zasyčel na něj zrzek. „Je to úplně normální hezká holka, a *i kdyby...*“ zašermoval mu ukazováčkem před nosem, jakmile postřehl, že se Auggie chystá odporovat, „do toho, s kým já flirtuju, spím nebo chodím, je ti úplně hovno.“

„Fajn,“ cukl Auggie lhostejně rameny. „Oukej. Klidně jí třeba vyšukej mozek z hlavy, jestli si fakt tak zoufalej. Nemam ti třeba přinést návod?“ Jeho rty se zvlínily ve falešném, přesládlém úsměvu. „Silně totiž pochybuju, že si ještě pamatuješ, co kam pasuje.“

„Ne každej je taková děvka jako ty.“

V ten moment si byl Marcel jistý, že si bude nadosmrtní pamatovat sérii emocí, které se blondákově během následující vteřiny vystřídaly v tváři. Nejdříve se mu výraz z obličeje dočista vytratil a vzápětí se mu v očích zalesklo cosi, co až příliš věrně připomínalo pohled raněného štěněte. Hrdlo se pohnulo namáhavým polknutím a rty se pevně semkly v tenkou linku. Způsob, jakým Auggie nakonec tázavě zvedl obočí, v sobě nesl hořkou směs ironie a vzteku.

„Vážně?“ zeptal se dutě. „Tohle teď sem?“

Marcel měl skoro chuť mu plivnout do obličeje. „Nikdy si ani nebyl nic jinýho.“

Auggie jen kývl a tváří se mu přitom krátce mihlo cosi, co bylo na úsměv příliš ostré. „Hádám, že pak teda nemá cenu se vůbec snažit bejt něčím jiným.“

Marcel sledoval, jak od něj Auggie odstoupil a zamířil směrem, jakým na parketu nedaleko tancoval dav lidí. „Kam deš?“

Blondák se na něj s úšklebkem otočil, ale jeho oči byly prázdné a skelné. „Nechat se vojet jako správná děvka.“

„Auggie...!“ zavolal za ním Marcel, ale jeho kamarád už ho neslyšel. Anebo ho možná jen ignoroval, tím si zrzek nebyl jistý. S rezignovaným vzdychnutím se obrátil k baru, aby objednal. Když se později vrátil ke stolu, kde na něj čekaly obě dívky, nebylo už po Auggiem ani vidu, ani slechu.

A přesto ho Marcel nemohl dostat z hlavy. Věnoval se sice oběma dívkám sedícím po jeho boku, smál se s nimi a pomalu upíjel svůj drink, ale současně se neubráníl nutkání se čas od času rozhlédnout kolem.

Nakonec ho přece jen zpozoroval. A ještě v ten samý okamžik si začal přát, aby se to bývalo nestalo.

Na muže, se kterým Auggie tancoval, dost dobře neviděl. Většinu času k němu byl totiž zády, a i když se pak dvojice lépe natočila, schovával tvář v ohybu blondákovy šíje. Jeho velké ruce bezostyšně zkoumaly každou křivku toho štíhlého těla, které se k němu tisklo,

a chvíli co chvíli drže pronikly pod látku trička. Auggie se svůdně vlnil v jeho náruči a sem tam mu nabídl svá ústa, ovšem pouze proto, aby se od něj v následující chvíli odvrátil.

Pokaždé, když provedl něco takového, muž ho hrubě chytil za boky a přirazil je ke svým. Párkrát své gesto doprovodil i tím, že blondákovu cosi zašeptal do ucha.

Marcel ve znechucení obrátil svou pozornost zpět k dívkám. Sledovat dva osahávající se muže by mu bylo i za normálních okolností nepříjemné, a tím spíš mu byl nepříjemný tenhle výjev. Ten muž byl slizký a Auggie obscénní.

Cítil však na sobě blondákův pohled. Vyzývavý a žádostivý. A jakmile mu Marcel podlehl, Auggie toho okamžiku obratně využil, aby muže hluboce políbil.

Marcel polkl. Jeho spolubydlící ani na vteřinu nepřerušoval oční kontakt. Jeho ústa se pohybovala v naprosté souhře se rty a jazykem, které je okupovaly, a tělo se poddajně vlnilo pod nápoem velkých dlaní. On sám rukou lehce obkresloval linii mužovy páteře a čas od času zapletl prsty do jeho černých kadeří – i nadále se ovšem do svého nejlepšího kamaráda vpaloval pohledem.

Marcel netušil, proč přesně to udělal. Jednal na popud jakéhosi zvláštního pocitu, kterému nerozuměl a který ho vlastně ani nezajímal. Bylo jedno proč – důležité pro něj bylo tohle zastavit. Hned.

Auggie už se na něj nedíval. Bylo pro něj tedy překvapením, když se Marcel zničehonic zjevil vedle něj a hrubě ho popadl za předloktí. Muž zaprotestoval, ale Marcelovi to bylo upřímně jedno – bez jakéhokoliv vysvětlení blondáka vytrhl z jeho náruče a táhl ho pryč. Auggie mu vzdoroval. Samozřejmě. Marcel ho nepouštěl, se zatnutými zuby si razil cestu ven z baru. Dívky ho od stolu zmateně pozorovaly.

Nevěnoval jim jediný pohled.

pátek 3. prosince

Před vchodem do baru postávalo překvapivě velké množství lidí a vzduchem se nesl závoj cigaretového kouře. Ulici plnil zvuk smíchu a přiopilých výkřiků, chodník mrzutě nesl tíhu nedopalků a vyplivnutých žvýkaček a odpadkový koš na rohu přetékal obaly a kelímky se značkou nedalekého McDonald's.

„Můžeš mi kurva vysvětlit, co děláš?“ vzpouzel se Auggie. Marcel ho pevně svíral za předloktí a nesmlouvavě ho táhl za sebou.

„Dem domů,“ odsekl mu zrzek. Ve druhé ruce držel jejich bundy, které při odchodu rychle popadl. Bez varování po Auggiem jednu mrskl. „Na, obleč si to.“

To ale Auggie rozhodně nehodlal. „Nikam nejdu.“

Marcel po něm střílel pohledem. „Och, takže chceš strávit noc oblejzáním svolnejch rozkroků?“

„Najednou se zajímáš?“

„Chováš se jak kokot, Auggie!“

Blonděák se uchechtl. „Seš děsnej pokrytec...“

Lidé kolem se k nim začali obracet. Auggiemu to bylo jedno, ale moc dobře věděl, že Marcelovi ne. Možná právě proto se kategoricky odmítal hnout z místa. Marcel neměl koule se s ním přít takhle ve středu pozornosti a on tajně doufal, že ho tak přiměje se vzdát.

„Hele, chtěl sem ti zlepšit náladu, jasný?“ Zjevně to aspoň částečně fungovalo, protože Marcel výrazně zmírnil tón hlasu. „Neni moje vina, že se poslední dny chováš jako idiot. Ptal sem se tě, jestli máš nějaký problém, nic si mi neřek, a já už na tyhle tvoje móresy fakt nemam náladu.“

Auggie zatnul zuby. Marcel ani netušil, čím si poslední dny procházel. Netušil, jak náročné se pro něj stalo mu čelit. Jak náročné bylo poslouchat, co říká, když jedině, na co se dokázal soustředit, byl pohyb těch jemných rtů. Jak ubíjející bylo snášet představy, co se mu každý večer točily v hlavě a které spalovaly jeho tělo žářem, který nebylo možné ignorovat. Jak skličující bylo vidět Marcela flirtovat s tou holkou, zatímco on seděl vedle něj a neměl jinou možnost, než to sledovat.

Ne, Marcel opravdu neměl ani tušení, co se v jeho nitru poslední dobou odehrávalo. Z jeho pohledu se Auggie prostě jen choval jako idiot. Auggie dokonce začínal mít pocit, že jím skutečně je.

Zatnul zuby potlačovaným vztekem. „Tvoje nálada je mi upřímně u prdele.“

„Takže se tam hodláš vrátit a pokračovat, kdes skončil?“

„Proč ti to tak vadí, co?“ rýpnul si Auggie. „Nebyls to ty, co říkal, že sem stejně jen děvka?“

Viděl, jak Marcel polknul. Zpět však své nařčení nevzal. „To ale neznamená, že jí ze sebe musíš dělat, Auggie.“

Rty mu roztrhl hořký smích. „Ty si fakt kretén,“ zavrtěl hlavou. Marcel už se nadechoval, aby něco řekl, ale on mu v tu chvíli hněvivě zabodl prst do hrudníku a upřel na něj přimhouřené oči.

„Nemáš ani tušení, jaký to je, Marceli,“ zasyčel. „Víš úplný hovno, úplný, úplný hovno.“

Zrzek na něj pouze nechápavě zíral. Auggie se stáhl. Hrdlo ho začínalo pálit a čím déle se na něj Marcel díval, tím palčivější ten pocit byl.

„Víš co, di si domů,“ ucedil nakonec s úmyslem se otočit zpět k baru a skrýt se v jeho útrokách. „Di si kam chceš...“

Marcel ho náhle popadl za loket. „Ne.“

„Nech mě bejt,“ pokusil se mu vytrhnout, ale ruka na jeho paži tvrdohlavě setrvala.

„Ne, dokud mi neřekneš, cos tím myslel.“

„Naser si.“

„Auggie...“

„Seru ti!“

Následující trhnutí bylo mnohem prudčí. Marcel ho víceméně donutil se k němu otočit čelem. „Můžeš se přestat chovat jak čurák a laskavě mi odpovědět?“

„A jakej k tomu mam podle tebe důvod?!“ Auggie na něj téměř zaječel. „Když ve mně stejně nevidíš nic než děvku, nic než idiota a kreténa?!“

Svaly na Marcelově čelisti se viditelně napjaly, jak zatnul zuby.

„Tak strašně lituju, že sem tě sem na tu školu dotáh,“ pokračoval Auggie, aniž by nad tím, co říká, přemýšlel. „Nic z tohohle by se nestalo, kdybys tu nebyl, všechno by bylo o tolik jednodušší! Nikdy sme se neměli znovu potkat, Marceli, byl bych radší, kdybysme se nikdy znovu nepotkali!“

Byl to zlomek vteřiny. Ani ten nepostřehl. Než si stačil uvědomit, co se děje, obličejem se mu rozlila ohnivá bolest a oči se zalily slzami. Aniž by věděl, jak k tomu došlo, pod sebou najednou ucítil mokřý chodník. Dlaně a lokty ho začaly pálit.

Chvíli se nehýbal, jenom prudce oddychoval. Srdce v hrudi mu zběsile uhánělo a ústy se mu rozlila kovová pachut' krve. Před očima měl mžitky, jak si postupně uvědomoval, co se stalo, a zlehka si přiložil dlaň na tvář, kam ho sotva před několika okamžiky Marcel praštil. Bolelo to.

Hrdlo mu sevřel tichý vzlyk.

„Kurva...“ hlesl Marcel kdesi šeptem. Auggie matně postřehl, že klesl na kolena vedle něj.
„Auggie...“

„Nech mě.“ Jeho vlastní hlas mu zněl podivně cize a vzdáleně.

„Promiň,“ vydal ze sebe Marcel znovu. „Já...“

Auggie se dlaněmi vzeprl o zem v pokusu se zvednout. Dech se mu chvěl a v plicích mu šelestily vzlyky, ale nic neříkal. Ani se na zrzka nepodíval.

„Nech mě ti pomoci...“ zašeptal Marcel a Auggie v následující vteřině ucítil váhu jeho dlaní na ramenou.

Okamžitě se po něm ohnal rozbitým loktem. Horké slzy mu nyní smáčely tvář a hrdlo měl stažené tak, že ho každé slovo bolelo. „*Nesahej na mě!*“

Marcel se stáhl. Zíral na něj rozšířenýma očima, v nichž se jasně zračil šok a temná propast výčitek.

Auggie je odmítal vidět. Objal si rukama kolena a schoulil se do klubíčka, čímž na látce světlých, upnutých džinsů zanechal stopu krve z rozseknutého rtu. Jak tak seděl na chodníku a tiše vzlykal, začal se bezděky třást zimou.

Znovu ucítil dotek na ramenou. Tentokrát byl však lehčí a on v něm brzy poznal svou bundu, kterou mu Marcel přetáhl přes záda.

„Auggie,“ zašeptal, „nech mě tě dostat domů, dobře?“

Auggie nechtěl jít s ním. Na druhou stranu tu ale nechtěl zůstat. Tělo ho bolelo, slzy ho v očích nepřestávaly pálit a čím dál víc se do něj dávala zima. Cítil na sobě pohledy lidí kolem a třebaže za normálních okolností by si jich sotva všiml, tentokrát se před nimi toužil schovat.

„Můžeš vstát?“

Ukázalo se, že mohl. Zprvu sice kulhal, jak si při nárazu lehce narazil nebo možná odřel koleno, ale brzy se mu podařilo svou bolest skrýt.

Nepřestal ji skrývat ani poté, co se dostali domů. Okamžitě zmizel v koupelně, aby se převlékl, a zůstal tam několik dlouhých, tichých minut, během kterých sbíral sílu svému spolubydlícímu znovu čelit.

„Nemusíš předstírat, že se staráš,“ zamumlal později, když se odhodlal vylézt ven a spatřil na svém nočním stolku hrneček s horkým čajem.

Marcel na tu poznámku nijak nezareagoval. „Bolí tě něco?“

„Nic,“ zalhal Auggie, třebaže kvůli rozseknutému rtu mohl sotva mluvit.

„Možná bys měl do nemocnice,“ řekl Marcel. „Aby se ti na to koukli. Jen pro jistotu.“

Auggie se posadil na postel a částečně se schoval pod deku. Oči se mu samovolně zavřely. „A budeš z toho mít průser...“

Ani netušil, proč se ho zastává.

„No a?“ opáčil Marcel. „Je mi jedno, co z toho budu mít, neměl sem to udělat.“

Auggie namáhavě polkl. Vzápětí se mu podél nosu spustila další slza.

Zrzek vzdychl. Místností se rozlehly jeho kroky, jak přistoupil blíž. „Auggie...“

„Nech toho.“

Chvíli bylo ticho. Auggie věděl, že Marcel by se rád zeptal, ale ten si nakonec svůj dotaz podle všeho nechal pro sebe.

„Jak chceš,“ odvětil prostě a odvrátil se, ale na poslední chvíli si to rozmyslel a otočil se zpět. „Hele,“ začal tiše, „omlouvám se. Za všechno. Nejen za dnešek, ale i za to předtím. Nevim sice, co sem ti udělal, ale promiň.“

Tentokrát už k němu Auggie vzhlédl. „Neni to tvoje vina...“

Marcel tázavě zvedl obočí. Neřekl nic, jenom vyčkával.

„Nemůžeš za to,“ pokračoval Auggie chraplavým, zlomeným hlasem. „To já...“

„Co se stalo?“ vybídl ho Marcel tiše a pro tu chvíli se snížil do podřepu vedle něj. Auggie znovu skryl tvář za clonou zvlhlých vlasů. Rukama si pevně objímal trup a cítil, jak se mu ta nevyřčená slova zase jednou bolestivě vypalují do jazyka jako cejch.

Tak moc se bál je vyslovit. V duchu totiž věděl, co se stane – věděl, že Marcel k němu necítí to samé a že tím dává jejich přátelství v sázku.

Jenže kdesi hluboko jako mihotavý stín tančilo nasmělé, plaché *co když*. A jakkoliv se Auggie snažil sám sebe přesvědčit o marnosti svých citů, ta nevinná, ale zato vlezlá otázka jeho mysl neopouštěla.

Co když...?

Tentokrát tedy svá slova nespokl. „Myslím, že sem se do tebe zamiloval, Selly.“

Marcel viditelně ustrnul.

Venku nejezdila auta. Ulicemi neprocházeli lidé, netoulaly se kočky, v kanálech nepišťely krysy. Zvony nedalekého kostela zapomněly odbít půlnoc. Hvězdičky těžkého mokrého sněhu umrzly ve vzduchu a nikdy se nepotkaly se zemí, podobně jako se smítka prachu v jejich bytu nikdy nestihla usadit na hladkém povrchu nábytku. Netočil se svět.

„A já...“ hlesl Auggie. Vší silou se pokusil potlačit vzlyk, ale nepovedlo se. „Já vim, že ke mně necítíš to samý, vim, že je to hloupý, neměl sem nad tím přemejšlet, ale... nešlo to a... teď už nemůžu přemejšlet o ničem jiným, *bolí to...*“

Podíval se na Marcela zpod vlhkých řas. Rty se mu chvěly. „Nevim, co mam dělat, Selly.“

Marcel zjevně netušil, co říct. To ticho Auggieho ubíjelo. Jeho pohled ho ubíjel. Jako by přemýšlel, kdy se to všechno tak moc pokazilo.

Nakonec řekl jediné. „Měl by ses vyspat.“

Auggie nikdy nepřišel na to, co mu odpovědět.

čtvrtek 9. prosince

Oba se následující týden snažili předstírat, že mezi nimi k ničemu nedošlo. Marcel se sice cítil provinile pokaždé, když se Auggiemu podíval do obličeje a spatřil to, co na něm svou pěstí zanechal, ale přesto si přál, aby na to celé prostě zapomněli.

Auggie se zjevně snažil o to samé. Vyhýbal se Marcelovi, jak jen to šlo, a když už s ním mluvil, tak pouze z nutnosti. Nedával najevo nic ze svých emocí, jeho tvář se povětšinou zdála být docela prázdná a hojící se rána na rtu mu bránila v jakémkoliv, i falešném náznaku úsměvu. Pokusy začít konverzaci obvykle končily nepříjemným tichem, a třebaže Marcel si opravdu přál to všechno prostě hodit za hlavu a nikdy se k tomu nevracet, postupně si uvědomoval, že to není možné.

Nakonec se přiměl sebrat odvahu. Auggie zrovna ležel v posteli, zachumlaný do deky, na sobě obří černou mikinu a kapuci staženou do čela, a sledoval *vines for chaotic good* na YouTube. V pondělí oba psali závěrečný test z angličtiny, ale to ho zjevně netížilo.

„Auggie...“ začal Marcel, ale blondák ho okamžitě utnul.

„Ne.“

Hajzle. „Ani nevíš, co ti chci říct!“

„Ale vim, že odpověď je ne.“ Auggie k němu ani nevzhlédl, ani nevypnul video, které sledoval. Zjevně byl rozhodnutý Marcelovy pokusy o konverzaci ignorovat.

Musel tušit, co přijde. Přestože Marcel neměl ani to nejmenší ponětí *jak*. „Hele, musíme si promluvit.“

„Nemusíme.“

„Měli bysme.“

„Je mi to jasný, Selly.“ Tentokrát už se na něj Auggie podíval. I telefon v jeho dlani ztichl.

„Nemusíš se v tom šourat, prostě to nech bejt.“

Marcel se kousl do rtu, jak zvažoval své možnosti.

„Víš, že to není kvůli tobě, že jo?“ zeptal se nakonec a posadil se na okraj své postele.

„Myslim jako... Že to není tebou obecně, ale že...“

„Je to tím, že mam péro.“ Auggie lhostejně pokrčil rameny. „Já to chápu.“

Marcel tiše záúpěl. „Auggie...“

„Vážně, Selly, proč z toho musíš dělat takový drama?“

„Protože...“ Bezmocně rozhodil rukama. „Já nevím, jasný? Sere mě to. Nechápu to.“

Auggie zpozorněl. „Co nechápeš?“

„Proč já?“ vychrlil Marcel. „Znáš mě celý život, víš o mně všechno, víš... Já nevím, víš, že sem se do deseti regulérně pochávil, víš, jak sem se zgrcal po svý narozeninový párty, víš, že sem tlustej, sakra, Auggie, vždyť ty víš i to, jakým způsobem si utírám prdel.“

Mluvil rychle. Bez rozmyslu. Ale to jen proto, aby neztratil odvalu.

„Bylo ti třináct.“

Ta slova ho přinutila vzhlednout. „Hm?“

„Ta oslava,“ řekl Auggie tiše, zatímco na něj hleděl zpod řas.

„Jo,“ přitakal Marcel, „dětský šáňo a grilovaný pářečky.“ Jen při té vzpomínce se otřásl. „Prej osmdesát procent masa. Říkám ti, lítal ze mě papír.“

„Měls to žrát bez těch ubrousků,“ poznamenal Auggie s úsměvem a Marcel se zasmál. Napětí vznášející se ve vzduchu trochu povolilo. Snad poprvé za uplynulé dny.

„Možná právě proto, víš...?“ začal Auggie a trochu se na posteli napřímil. Ruce si nervózně ovinul kolem kolen. „Možná je to právě proto, že tě znam. Vim, jakej si, co od tebe čekat. K čemu mi je snažit se poznat někoho jinýho, když... když vim, že to stejně nebude fungovat, protože prostě není možný, aby ten člověk byl aspoň trochu jako ty.“

Marcel se usilovně snažil ignorovat, jak se jeho nejlepšímu kamarádovi láme hlas, ale u srdce ho i přesto zabolalo.

„Možná je to prostě proto, že...“ Auggie na moment zavřel oči a dvakrát se zhluboka nadechl, aby mohl pokračovat. „Protože vim, že nic lepšího... *nikdo lepší* tu pro mě není.“

„Jenže já nejsem jako ty,“ namítl Marcel jemně. „Nejsem...“

Auggie zasténal a zabořil hlavu do dlaní. „Prosím tě, hlavně teď neřekni nějakou sračku...“

„Prostě nejsem na kluky, chápeš?“

„Jo, miluješ měkkou, vlhkou buchtu, všichni to víme...“

„I kdybych chtěl, Auggie,“ pokračoval Marcel, „nedokázal bych se do tebe zamilovat. Přál bych si, abych moh, ale nemůžu.“

Blondák si jen rezignovaně stiskl kořen nosu mezi prsty. „Výslovně sem říkal žádnou sračku, Selly.“

„Je to pravda!“

„Ne, není!“ vykřikl tak hlasitě, až sebou Marcel leknutím trhnul. „Kdybys chtěl, tak...“

Ale hlas ho opustil. Myšlenka, kterou chtěl vyslovit, uvízla hluboko v jeho hrdle a tlačila ho tam jako velký knedlík.

Marcel na něj hleděl. „Tak co?“

Auggie zavřel oči a poraženě zavrtěl hlavou. Nemohl pokračovat. „Můžem o tom přestat mluvit?“

Žádná odpověď. Zrzek sebou jenom plácl na postel a hluboce vzdychl. Auggie zmizel. Bytem se brzy rozlehl zvuk tekoucí vody. Tekla snad hodiny. Poslední dny se tak stávalo často. Marcel se nikdy neodvážil to Auggiemu vytknout. Nešlo to. Ne, když se později díval do jeho nápadně zarudlých očí a v tichosti přijímal jeho výmluvu o tom, že se mu do očí dostal šampon, jako vysvětlení.

Polaroid osamoceně ležel na stolku. Ležel tam už od víkendu, čímž se na něm poprvé od doby, co byl Auggie opět pevnou součástí Marcelova života, usadila vrstva prachu. Nikdy jím nefotografoval něco nebo někoho jiného a bylo tak logické, že prach se na něm usazoval pouze tehdy, kdy Auggie nebyl poblíž. Jako třeba během těch pěti let jejich odloučení.

Tentokrát to však bylo jiné. Auggie sice byl fyzicky stále po Marcelově boku, ale přesto to místo působilo prázdně. Marcel se téměř bál ho vyfotit – měl pocit, že kdyby to udělal, Auggie by na snímku nebyl vidět. Stal se pouze jakýmsi duchem, který se kolem vznášel, ale doopravdy tam nebyl, stínem, který třebaže se s pohybem slunce po obloze odmítal pohnout, s příchodem noci stejně nakonec zmizí.

A Marcel se obával, že jejich slunce se pomalu, ale jistě začalo snášet k horizontu.

středa 15. prosince

„Přines sem večeri,“ oznámil Marcel, když vešel do bytu. Auggie zrovna ležel v posteli a tupě zíral na poznámky – samozřejmě cizí, protože on si poznámky zásadně nedělal – které na něj svítily z obrazovky jeho notebooku.

Marcel se začal učit už před pár dny. Byl zvyklý se učit. Nevadilo mu to. Informace se mu do hlavy obvykle dostávaly snadno a on byl schopen je tam udržet. Mnohdy se učit ani nepotřeboval, spoustu věcí si pamatoval z hodin a to mu stačilo.

Jenže tentokrát nemohl do hlavy dostat vůbec nic. Nedokázal se soustředit.

Což zjevně nemohl ani Auggie. U něj to však neznamenovalo žádný výrazný pokles.

„Jo,“ zamumlal v odpověď na Marcelovo oznámení. „Dík.“

Zrzek se odebral do kuchyně, aby vybalil nákup. „Jak to šlo ve studiu?“ zkusil navázat konverzaci.

Auggie cukl rameny. „Jo, dobrý.“

„To je fajn.“ Marcel musel nad svou vlastní odpovědí protočit panenky. *To je fajn? Fajn?!* Nic nebylo fajn. Všechno bylo úplně špatně, a on si tu přitom stál a jedině, co dokázal svému spolubydlícímu odpovědět, bylo *to je fajn*.

Zhluboka se nadechl. Takhle to dál nešlo. Buď se musí oba začít snažit a udělat něco pro to, aby své chátrající přátelství zachránili, anebo to můžou rovnou zabalit.

Jenže říct tohle narovinu bylo těžké. Mnohem těžší, než si Marcel zprvu myslel, protože zcela upřímně, v jeho představě se to jevilo poměrně jednoduše. Jenže když pak stanul před Auggieho postelí, pevně rozhodnut svou myšlenku vyslovit, najednou zjistil, vůbec netuší, co říct.

A tak z něj namísto oné revoluční věty, která by zázračně spasila jejich vztah a dala jim dalších dvacet let spokojeného klukovského kamarádství, vzešlo pouze rozechvělé: „Posledních několik dní si skoro nebyl doma.“

Auggie k němu vzhlédl a on z jeho plachého výrazu poznal, že neví, co odpovědět. „Ty tu taky nejsi,“ řekl nakonec, čímž Marcelovi oplatil jeho pravdivý úder.

Zrzek vzdychl. „Jo. Já vim.“

Na pokoj znovu padlo těžké ticho. Oba předstírali, že mají něco na práci – Auggie si dál namlouval, že se učí, a Marcel si namlouval, že uvažuje o změně tapety na zdi – ale přitom oba pouze přemýšleli, jak z téhle situace vybruslit.

Nakonec se Marcel uchechtl. „Když se nad tím zamyslíš, tak je tohle celý děsně směšný.“

Auggie se na něj bez výrazu podíval. „Jo,“ přitakal tiše. „To je.“

„Takže?“

„Takže co?“

„Budem v tom pokračovat?“ zeptal se Marcel a pomalu přešel ke své posteli, aby se posadil na její okraj. „Vyhejbat se jeden druhému, dokud už se nebudem znát?“

Auggieho víčka se při těch slovech slabě zachvěla, načež se pevně semkla v několik vrásek tenké kůže. „Selly, můžeš...?“

Ta věta zůstala nedokončená, ale Marcel věděl, co chtěl jeho kamarád říct.

Můžeš o tom prosím nemluvit?

„Promiň,“ špitl provinile a zadíval se na své sepnuté dlaně.

Ticho.

„Já nemůžu,“ prolomil jej nakonec Auggie. Marcel se na něj nechápavě podíval.

„Co?“

„Nemůžu předstírat, že je všechno v pohodě, když není,“ objasnil Auggie. Zarytě zíral před sebe a hlas se mu trásl. „Chtěl bych, abych moh, fakt bych si to přál...“

„Já vím.“

Marcel nikdy nezjistil, zda svou odpověď zvolil dobře nebo špatně. Jisté však bylo, že ho pohled, jaký mu Auggie vzápětí věnoval, uvedl do nepříjemných rozpaků.

„Možná, um...“ Odkášlal si a ukázal jednou rukou směrem ke kuchyni. „Půjdu ohřát to jídlo.“

Auggie kývl. „Fajn.“

Pořád jedli u toho samého stolu. Naproti sobě, jako vždycky, akorát s tím rozdílem, že oba zarytě zírali do talíře a neřekli ani slovo. Tam, kde dřív Marcel Auggieho huboval za to, že neustále mluví s plnou pusou, nebylo nyní nic jiného než ticho, ticho a zase ticho.

Vidličkou se přehraboval ve své porci. Obvykle se mohl po indické kuchyni utlouct, ale poslední dny měl žaludek jako na vodě a jazyk v jeho puse připomínal svou necitlivostí kus zdechliny. Jídlo se mu zdálo jako bláto a on v duchu netoužil po ničem jiném, než ten talíř prostě odnést a svou porci vyhodit.

Jenže po své matce zdědil smysl pro praktičnost – něco takového by byla ohromná škoda jídla i peněz. A tak se v tom dál popelil a v duchu se snažil přesvědčit sám sebe, že to sní, ačkoliv věděl, že nesní.

Jeho pohled najednou upoutalo cosi v místnosti. Hromada neuklizeného oblečení přehozená přes židli u jejich pracovního stolu.

Auggie pochopil, kam se Marcel dívá. Chvilí na něj nejistě hleděl a když se pak jejich pohledy setkaly, s hlavou sklopenou se začal zvedat. „Jo, já... to hned uklidím.“

To nebylo něco, co by Auggie normálně udělal.

„Ne, to je v pohodě,“ opáčil Marcel a obrátil svou pozornost zpátky ke svému jídlu. „Sou to tvoje věci.“

To nebylo něco, co by Marcel normálně řekl.

A způsob, jakým se na něj Auggie podíval – jako by přemýšlel, zda si najednou opravdu jsou tak cizí – mu to dal jasně najevo. I o několik hodin později, když už se oba chystali jít spát, na sobě ten pohled cítil.

„Dobrou,“ zamumlal. To slovo chutnalo hořce a znělo podivně nuceně.

„Dobrou,“ odpověděl mu Auggie, ale znělo to úplně stejně. Zrzek s námahou spolkl knedlík, který se mu začal tvořit v krku, a zhasl.

A bylo to tu znovu. Ticho. A pak...

„Chybíš mi, Selly.“

Marcel zavřel oči a zhluboka se nadechl.

„Jo,“ hlesl. „Ty mně taky.“

neděle 19. prosince

Marcel si prsty si promnul unavené oči. V poslední době nemohl klidně spát a začínalo se to na něm podepisovat. Ve škole nebyl schopný udržet pozornost, jeho snaha se učit se zcela mívjala účinkem a závěrečnými testy proplouval tak nějak zázrakem. Starost o Auggieho si na něm bezesporu vybírala svou daň. Nikdy neměl potřebu svého nejlepšího kamaráda kontrolovat, Auggie se o sebe uměl postarat.

Jenže z nějakého důvodu šlel pokaždé, když nevěděl, kde Auggie je. Jako třeba teď.

Měl být doma už hodinu. Večeře, kterou Marcel připravil, dávno vychladla a v prázdném bytě mu nedělalo společnost nic než sešit s poznámkami z dějin fotografie. A přestože tušil, že Auggie pravděpodobně jenom zůstal ve studiu déle než obvykle, skutečnost, že se mu blondák neozýval, ho ubíjela. Zkoušel mu psát, dokonce i volat. Nikdy se nedočkal jakékoliv odezvy.

Snažil se nad tím nepřemýšlet – jeho nejlepší kamarád nepotřeboval, aby mu dělal mámu. Měl právo se rozhodovat sám za sebe a pokud se mu zachtělo strávit noc ve studiu, Marcel nebyl v pozici, aby mu to rozmlouval. Jenže komunikace mezi nimi vázla a Marcel byl tak často ponechán v nepříjemné nevědomosti, občas dokonce i strachu.

Nakonec se zvedl. Hlad stejně neměl a učit se mohl jen stěží. Krátká procházka ke studiu mu udělá jen dobře, zvláště, pokud se ujistí, že je Auggie v pořádku.

Už ve chvíli, kdy do studia vešel, k němu dolehla hudba. Netušil, jestli tu jsou i nějakí jiní studenti, ale přesto se vydal směrem k sálu, ze kterého vycházela.

Byl tam pouze Auggie. Marcel si tento fakt uvědomil během vteřiny a během té samé vteřiny mu hlavou blesklo i to, že by se teď měl sebrat a zase rychle odejít.

Jenže nemohl. Obraz, který se před ním zjevil, ho totiž zcela pohltil. A ačkoliv ho určitá část jeho rozumu tahala pryč, dál od těch prosklených dveří, které do sálu vedly, Marcel se nedokázal přimět ji poslechnout.

Namísto toho pomalu přistoupil blíž.

Za okny už panovala noc a blondák tak tancoval v teplém světle žárovek visících ze stropu. Alabastrová pleť jeho do pasu vysvlečeného těla vyvstávala proti červení cihlové stěny a slámově zlatá barva jeho vlasů nabrala vlivem potu tmavší, medově hnědý odstín. Nepohyboval se způsobem, na jaký byl u něj Marcel zvyklý. Byl mnohem uvolněnější, *volnějí*, jako by ho nesvazovalo vědomí následujícího kroku. Nechával se vést hudbou, tou lehkou a všudypřítomnou melodií, jež však svou silou naháněla husí kůži, tím hlasem, který hovořil neznámým jazykem a jehož čistota byla téměř stejně andělská jako Auggieho krása

v tu chvíli. Nebyl to jenom tanec, pouhé spojení kroků, kompozice pohybů. Marcel si chvíli nebyl jistý, co přesně vidí, ale čím déle svého kamaráda sledoval, tím lépe rozuměl. Řeč jeho těla, výraz jeho tváře, lesk očí. Ať už to bylo cokoliv, odehrávalo se to v jeho nitru a on to nechával proudit. V domnění vlastní samoty bylo jeho srdce obnažené a zranitelné, a přitom pořád dostatečně velké a silné na to, aby ho dokázalo dovést tak daleko a vynést tak vysoko. Pod látkou jeho legín hrály linie svalů a šlach, pod tenkou pokožkou předloktí pak vystupovaly provazce žil. Červeň se mu rozlévala tvářemi i hrudí a prozrazovala skutečnou tíhu úsilí, které bylo jeho tělo schopné během okamžiku vynaložit, aby se v následující moment ladně a lehce vyneslo do vzduchu.

Marcel téměř cítil jednotlivé úderý jeho srdce. Každý nádech, každé propnutí svalů. Vše se to mísilo ve vzduchu kolem nich, promítalo se to v hudbě, která jim oběma zněla v uších, neslo se to podlahou společně s dozvuky každého Auggieho dopadu.

Marcel nevěděl, co přesně to je. Jediné, co v tu chvíli věděl, bylo, že nikdy neviděl nikoho krásnějšího než Auggieho.

Vždycky to věděl. Už od chvíle, co ho viděl tancovat poprvé.

Dnes ta krása ovšem dostala mnohem konkrétnější podobu. Náhle to bylo mnohem víc než jen tanec. Così, co Marcel zprvu nedokázal úplně pojmenovat, ale čím déle nechával svůj pohled klouzat po blondřákově těle, tím jasnější podobu to v jeho hlavě dostávalo.

Bylo to cosi v tom, jak se odhalená pokožka Auggieho trupu matně leskla. To, jak jednotlivé pohyby sochaly a stínovaly svaly jeho břicha a hrudi, to, jak pružné jeho tělo bylo. To, jak naze a křehce Auggie v chladném prostředí studia působil, to, jakým horkem Marcela i pouhý pohled na něj zaléval.

To, jak moc toužil být blíž. Dotknout se. *Cítit...*

Hudba utichla. Auggie zůstal stát uprostřed sálu, s hrudníkem prudce se zdvíhajícím a vlasy přilepenými ke zpcenému čelu. S tvářemi červenými a jednou rukou napřaženou před sebe v posledním, uzavírajícím gestu.

S očima rozšířenými a strnule upřenými přímo do těch Marcelových.

Marcel zamrkal. Realita v jeho hlavě uhodila jako kostelní zvon. Dech se mu zadrhl v hrdle a nešel ani tam, ani zpátky.

Než se stihl Auggie vůbec pohnout a nějak na jeho přítomnost zareagovat, bylo místo u dveří do sálu opět prázdné.

neděle 19. prosince

Marcel se zadíval na svůj vlastní odraz v zrcadle. Z brady mu kapala voda a zrzavé vlasy se mu vtíravě lepily ke zvlhlým spánkům. Byl bledý, s tmavými kruhy pod zarudlýma očima a neoholenou tváří, již na několika místech hyzdily zarudlé pupínky a drobné jizvy. Měl směšně kulatý, pihovatý obličej, příliš drobná a jemná ústa – do kterých se mu v dětství pořádně ani nevešly všechny zuby a on tak musel ještě do předminulého roku nosit rovnátka – světlé, nevýrazné oči posazené příliš daleko od sebe a křivou čelist.

Jinými slovy, Marcel opravdu nechápal, co na něm Auggie vidí.

Z chodby k němu dolehl šramot klíče v zámku a následně pak zvuk otevírajících se dveří. Marcel se natáhl pro ručník a rychle si jím otřel obličej. Ve chvíli, kdy jej věšel zpět na věšák, už v zádech cítil Auggieho pohled.

Do tváří se mu okamžitě nahrnula krev.

„Selly?“ K jeho uším dolehly tlumené zvuky, jak blondák odložil svůj batoh a začal si svlékat bundu. „Si v pohodě?“

„Jo,“ odvětil Marcel s falešným klidem. Byl v pohodě. Vždycky si to říkal. Jsem v pohodě. Na pravdě nezáleželo – dřív nebo později člověk vždycky přesvědčí sám sebe.

Ovšem onen podlézavý hlásek kdesi na pozadí jeho mysli mu zlomyslně připomínal pravdu. To, co viděl. To, co cítil. To, že není tím, kým se tak moc snaží být.

Silou vůle jej zatlačil do pozadí. Nechtěl nad tím přemýšlet – ne, *odmítal* nad tím přemýšlet. Ať už *to* bylo cokoliv, nemělo *to* v jeho životě místo.

Naštěstí se Auggie nevyptával. Sice během večere vysílal jeho směrem tázavé pohledy, ale tím vše končilo.

Atmosféra však byla stále stejně dusná. Marcel se nějakou chvíli pokoušel tuto skutečnost opomíjet tím, že věnoval veškerou svou pozornost úpravě fotek pro svůj semestrální projekt. Navzdory své snaze však každou chvíli sám sebe nachytil, jak pokukuje Auggieho směrem. Každý pohyb, každé šustnutí, všechno k sobě lákalo jeho pozornost, a kdykoliv na blondákovi spočinul pohledem, bylo těžké se odvrátit.

V duchu si kladl otázku proč. Nepátral však po odpovědi.

Toho večera nemohl usnout. Cítil se pronásledován sám sebou – jeho myšlenky se usilovně snažily mu něco sdělit a on se ještě usilovněji snažil jim nenaslouchat. Zavíral oči sám před sebou a utíkal před stínem, který sám vrhal.

Ani Auggie nemohl spát. Bylo to něco, co už Marcel poznal – z rytmu jeho dechu, z toho, jak se v peřinách neustále převaloval, z toho, že v zádech chvíli co chvíli cítil jeho pohled.

Zavřel oči. „Proč nespíš?“

Blondák se ve své posteli zavrtěl. „Nemůžu.“

„Taky ne.“

Zdalo se, že to je všechno. Marcel si na to už zvykal. Poslední dny neměli, co by jeden druhému řekli, a tyto nezdařené pokusy už je pomalu přestávaly uvádět do rozpaků. Najednou to byla jejich smutná norma.

Tentokrát se však Auggie rozhodl pokračovat. „Přemejšlim.“

Wow, tyvole, si začal brzo, chtěl říct Marcel – tichá ozvěna jejich někdejšího přátelství. Namísto toho z něj však vypadlo jen duté: „O čem?“

„O tom, jestli...“ Auggie slyšitelně polkl. „Jestli to má vůbec cenu. Tohle celý, myslím. My dva.“

To Marcela přimělo oči otevřít a posadit se. Ve tmě neviděl nic než obrysy. „Jak jako?“

Chvilí bylo ticho. Neodvažoval se vyvíjet svou otázkou jakýkoliv nátlak. Až příliš se totiž bál, že na ni zná odpověď.

„Nevim, jak dlouho ještě vydržim bejt... takhle,“ špitl Auggie nakonec. „A říkam si, jestli by prostě nebylo lepší, kdybych –“

„Neříkej to.“

Kdybych odešel. Kdybychom oba odešli. Kdybychom si navzájem přestali ničit životy a vydali se každý svou cestou.

Marcel nechtěl slyšet žádnou z těch možností. Už jen ta představa v něm vyvolávala cosi, co se až příliš podobalo panické hrůze. Byl to ten samý pocit, který během posledních dnů cítil už několikrát – pocit, že svého nejlepšího kamaráda ztrácí.

Nejhorší však byla ta beznaděj. Vědomí, že není nic, čím by tomu mohl zabránit.

V ten moment se ho zmocnila touha se k Auggiemu rozběhnout, padnout k němu do postele a obejmout ho. Chtěl se zavrtat do dek vedle něj a držet ho stejně, jako to dělával, když byli ještě malí a usínali takhle téměř každý den. Chtěl cítit jeho kůži proti své vlastní, tlukot jeho srdce, poryvy horkého dechu. Chtěl prostě jen usnout vedle něj a zařídít, aby Auggie už nikdy nenašel cestu z jeho náruče. Chtěl všechno to, co chtěl kdysi, jen trochu jinak a trochu víc.

Jenže tehdy byl ještě malé, nechápající, nevědoucí dítě. Nikdo vás nesoudí, když jste dítě.

Kromě ostatních dětí. Marcel si tuto část pamatoval až příliš živě.

„Proč máš pocit, že můžem ještě někdy fungovat?“ zeptal se Auggie.

„Protože nejsme rozbitý,“ odpověděl Marcel, aniž by věděl, zda je to lež anebo modlitba.

„Člověk nemusí bejt rozbitej, aby nedokázal najít cestu zpátky.“

Cosi na té větě bylo bolestně pravdivé, a čím déle si ji přehrával v hlavě, tím hlubší stopu v jeho nitru zanechávala.

Bezděky zaryl prsty do deky.

„Je to buď všechno, nebo nic, víš?“ promluvil Auggie po chvíli. „Protože cokoliv mezi tím tě pomalu zabíjí. A čím víc chceš všechno, tím víc si ochotnej se spokojit s ničím, protože tam, kde si teď, umíráš.“

„Ale já nejsem jako ty,“ zašeptal Marcel svou mantru.

„Ale ty nejsi jako já,“ zopakoval Auggie – věrně, tiše.

V ten moment se Marcela zmocnila touha se k němu rozběhnout, padnout do jeho postele a obejmout ho.

Ve svých představách to udělal.

středa 22. prosince

Univerzitní sál byl plný lidí, hlavně studentů a vyučujících. Obdivovali obří vánoční strom v jeho středu, vrhali toužebné pohledy ke stolům s jídlem a rozlitym šampaňským, které se jim měly stát přístupnými po skončení studentského představení, a čas od času se zvědavě zadívali k pódiu, nad nímž se měla brzy zvednout opona. Večírek začal před čtyřmi minutami a Marcel už se modlil, aby co nejdřív skončil. Pro jeho mrzutou náladu bylo kolem příliš mnoho lidí.

Auggieho nikde v davu neviděl. Od svého nedělního rozhovoru spolu nepromluvili ani slovo. Auggie celý včerejší den strávil nacvičováním ve studiu a Marcel zase v práci. Když večer přišel domů, blond'ák už tvrdě spal.

Bylo to jako žít s duchem. Chodili kolem sebe po špičkách už nějakou dobu, ale teprve teď se začali doopravdy snažit se jeden druhému vyhnout.

Opona se zvedla, což Marcela vytrhlo ze zamyšlení. Byla to svým způsobem talentová show. Univerzita nabízela ke studiu mnoho oborů a spousta z nich se dočkala své prezentace. Tanečníci i zpěváci, budoucí spisovatelé, básníci, filmaři či herci, všichni zde měli své místo.

Ani jim však Marcel nedokázal věnovat pozornost. Jeho myšlenky byly příliš zbloudilé, než aby se dokázaly točit jen kolem toho, co se odehrávalo před ním. Bez ustání utíkaly různými směry, jako stádo ovcí, do jehož středu se náhle vrhl vlk. Sledoval vzorec, který na zemi tvořily parkety, a obkresloval jej špičkou boty, prsty pravé ruky si pohrával s uvolněnou nití, která ho šimrala v kapse, a pohledem bezmyšlenkovitě zarovnával špičku vánočního stromu s jednoduchými ornamenty lemujícími strop sálu.

Proto mu také trvalo nějakou chvíli, než si uvědomil, že na řadu mezitím přišel Auggie se svou partnerkou. Došlo mu to vlastně až ve chvíli, kdy k jeho uším dolehly první tóny jemu tolik známé písni.

A najednou jeho mysl přestala bloudit.

Nebylo možné od Auggieho odvrátit zrak. Už jen to, jak stál, si dokázalo získat pozornost všech v místnosti. A třebaže už Marcel tuto choreografii jednou viděl, nedokázal se ubránit onomu známému pocitu ohromení.

Nic nemělo sílu tuhle drobnost mezi nimi změnit. Situace by mohla být jakákoliv a Marcel by se na něj díval pořád stejně. Pořád by se cítil fascinovaný tou lehkostí jeho pohybů, tou krásou, jež ve své svěžesti a nepolapitelnosti připomínala vítr. Tou ladností, jíž jeho ušlechtilé sochané tělo oplývalo. Síla, jež se zcela vymykala Marcelově chápání, pružnost, jež lidské anatomii zpravidla ani nenáleží.

Marcel se znovu cítil jako toho večera ve studiu – zajatý, ale dobrovolně, ztracený, ale bez vůle se znovu najít. Prokletý, ale bez touhy po vysvobození.

Čím déle Auggieho sledoval, tím více připomínalo jeho srdce kolibříka lapeného v kleci. I pouhý pohled na něj zažehl drobné plamínky v jeho tvářích a uvrhl jej do spárů závratě. A přesto ten pocit nebyl nepříjemný. Byl spalující, hluboký a prudce intenzivní, ale současně i klidný a podivně správný.

Velmi brzy jej však přehlušila panika. Stejně jako tehdy ve studiu. Stejně jako kdysi dávno.

Auggie zdvihl dívku nad hlavu. V jeho podání to působilo lehce, jako by pouze zvedal k nebi holubici a zkracoval jí tak cestu.

V moment, kdy mu spadla zpět do náruče, propuklo publikum v bouřlivý potlesk.

Marcel sebou trhl. Moment byl pryč a společně s ním i jeho kouzlo.

Jen ten pocit v jeho nitru protentokrát zůstal.

středa 22. prosince

Marcel si ulovil panáka rumu. Zoufale potřeboval dostat do žil trochu alkoholu a šampaňské bylo pro jeho momentální potřebu příliš slabé. Další možnost pak představoval vánoční punč, jenže ten Marcel nemohl od jisté rodinné oslavy ani vidět.

Mlčky postával u baru a sledoval lidi kolem. Občas zahlédl nějakou známou tvář a vyslal jejím směrem falešný úsměv, sem tam se pak donutil k pozdravu a pár zdvořilým frázím. Trvalo však ještě nějakou chvíli, než se mu v davu podařilo zahlédnout Auggieho – v upnutých černých kalhotách a vánoční vzorované košili, která by byla naprosto otrěsná, kdyby mu ovšem tak moc neslušela. Dlouhé vlasy měl ledabylye shrábnuté dozadu a na rtech mu pohrával veselý úsměv. Stál po boku svých spolužáků a upíjel punč.

Jindy by Marcel okamžitě zamířil za ním, ale dnešek nebyl jedním z těchto dnů. Vlastně pochyboval, že by takový den ještě mohl vůbec někdy nastat.

Nějakou chvíli tedy jen postával u baru, civěl na displej svého mobilu a snažil se určit nějakou rozumnou dobu, kdy odejít. Ani vlastně netušil, proč přesně přišel. Nebo možná tušil, jen si to odmítal přiznat.

Opona se znovu zvedla a playlist ze Spotify nahradila živá kapela. Marcelovi chvíli trvalo, než si té změny všiml, ale jakmile se tak stalo, byl pro něj jeho prostý úděl bytí v tomto sále hned snesitelnější. Na obě zpěvačky se totiž moc hezky dívalo.

A přesto v něm ani jedna z nich neprobouzela to, co v něm předtím probudil pohled na Auggieho.

Vzdychl a objednal si dalšího panáka.

Bylo přesně *čas-odejít* hodin, když k němu Auggie přistoupil. Marcel se kousnul do rtu. Cítil na sobě jeho pohled už nějakou dobu a v duchu si říkal, že by asi měl zmizet dřív, než se s ním Auggie pokusí navázat konverzaci.

Kdo ví, proč to neudělal.

„Čekal sem, že se k nám připojíš,“ promluvil Auggie nakonec a opřel se o bar po Marcelově boku. Jeho bezstarostná uvolněnost byla tatam. Marcel cítil, jak je jeho nejlepší kamarád pod látkou košile napjatý.

„Vážně, Auggie, jak moc dobrej nápad by tohle byl?“

Auggie se na něj podíval. Hrudník se mu rozšířil hlubokým nádechem. „Myslel sem, že bysme jednou prostě mohli zas bejt my,“ řekl pak. „V pohodě a tak, víš. Jednou naposled.“

Marcel předstíral, že ta poslední slova neslyšel.

„Nechci tě nutit,“ cukl Auggie rameny a trochu se od baru odtáhl na znamení, že nemá v úmyslu dál okupovat Marcelův osobní prostor. „Jestli nemáš náladu, tak...“

„Ne, to je v pohodě,“ slyšel Marcel najednou svůj vlastní hlas. „Abych byl upřímněj, celkem se tu koušu nudou, takže...“

Pokrčil rameny v hrané nenucenosti. „Hádám, že ještě chvíli tu zvládnou.“

Co to dělám?

„Fajn,“ usmál se blonděák v odpověď a ten drobný d'olíček v jeho levé tváři měl za následek, že Marcel kdesi uvnitř roztál jako kopeček zmrzliny v horkém letním dni.

Zbláznil jsem se, opakoval si v duchu, zatímco Auggieho následoval sálem, fakt jsem se zbláznil.

Naštěstí bylo kolem nich příliš mnoho lidí. Lidí, kteří měli svou vlastní pravdu. Nikdo z nich neznal verzi jejich světa, netušil, co se děje za zavřenými dveřmi jejich bytu, co se jim honí hlavou. Viděli jen to, co bylo na povrchu – dva kluky na prahu dospělosti, nejlepší kamarády, spřízněné duše. Viděli sluneční paprsky odrážející se na hladině, ale temnota v hlubinách pod ní jim zůstávala skryta.

Z nějakého důvodu však bylo ohromně jednoduché se jejich pravdě přizpůsobit. Možná za to mohl alkohol, který Marcelovi koloval v žilách, ale jeho realita posledních tří týdnů se najednou proměnila v černobílou fotografii zahalenou v gaussovském rozostření. Stál po Auggieho boku, smál se jeho vtipům a užíval si každou vteřinu, kdy se Auggie zase smál těm jeho. Sálem se nesly tóny známých písní, vánočních i nevánočních, mísily se s vůní skořice a dávaly zapomenout raněným srdcím. Kdykoliv začal Auggie zpívat moc nahlas, Marcel mu vrazil přátelskou herdu do zad a řekl: „Si na veřejnosti, vole,“ a blonděák mu to dychtivě vrátil, kdykoliv začal Marcel trochu moc nápadně tancovat.

Čas letěl a Marcel dočista zapomněl na svůj úmysl jít domů. V zajatých kolejích se cítil až příliš pohodlně, se sklenkou punče až příliš čile a vedle svého nejlepšího kamaráda až příliš jako *kéž by tenhle večer nikdy neskončil*.

Jenže stejně jako každý jiný den v roce, ani dvacátého druhého prosince se ne všechna přání plní. Brzy se sálem rozezněla poslední píseň, doprovázená zvony, které kdesi za okny sálu ohlašovaly půlnoc. Marcel ucítil kolem své ruky lehký stisk prstů a otočil se.

Přímo za ním stál Auggie a lišácky se křenil.

Marcel se od něj se smíchem odtáhl. „No tak na tohle ani nemysli, ty kokote.“

„Nedělej fajnovku, tyvole,“ utáhl blonděák svůj stisk a přitáhl si svého kamaráda zpátky. „Je to jen ploužák, se z toho neposereš.“

Marcel chvíli zvažoval jeho slova. Kdesi uvnitř se mu to nejevilo jako dobrý nápad, ale nějak si nemohl vzpomenout proč přesně. Koneckonců, byl to opravdu jen ploužák. Na cokoliv jiného byli oba moc opilí.

Když už tak Marcel přemýšlel o dobrých nápadech, byl si zatraceně jistý, že ten punč jím ještě před několika hodinami taky nebyl.

„Fajn,“ souhlasil nakonec, „ale povedu.“

Auggie nakrčil nos. „Nebud' vůl, Selly, si malej a navíc to neumíš, budem vypadat debilně.“

„Sám vypadáš debilně,“ vrátil mu Marcel, ale nechal se přitáhnout do Auggieho náruče a svou levou ruku vložil do jeho pravé. Načež ji zase vyjmul, aby si otřel z pocenou dlaň do kalhot. Až pak ji s konečnou platností vrátil tam, kam pro tu chvíli patřila.

Auggie mu věnoval veselý úsměv a pak se začali oba kolébat v něžném rytmu.

Všechno bylo v mlze. Marcel vlastně přemýšlel pouze nad tím, jak špatně mu ráno bude – najednou si totiž vzpomněl, proč mu ten punč zprvu nepřipadal jako dobrý nápad, a ve své momentální dobré náladě pocítil nutkání se zasmát.

V té samé chvíli však pocítil i něco jiného. Něco hlubšího, zvláštní *déjà-vu*, závrať, za níž nestál alkohol.

Bylo to cosi v tom, jak Auggie držel jeho ruku. Jak moc blízko mu byl. Jak tenkou a nepodstatnou překážkou bylo pro Marcelovu pravou dlaň ležící na blondřákové rameni ona vzorovaná košile.

Textura kůže na Auggieho krku, kterou nikdy neměl možnost jasně vidět a pochopit. Které se zničehonic zatoužil dotknout.

Mlha ustoupila. Marcel snad nikdy nevystřízlivěl tak rychle. Svět, který se poslední hodinu odehrával v mute módu, se zničehonic vrátil ke svému obvyklému volume a jeho vnímání se s realitou střetlo tak prudce, až to s ním otrásl.

I Auggie zvláštně ztuhl. Stisk jeho prstů kolem těch Marcelových se utáhl a ruka, která dosud zlehka ležela mezi zrzkovými lopatkami, zkameněla.

Marcel se úpěnlivě toužil schovat. Najednou na sobě cítil pohledy ostatních, které ho bezostyšně soudily, cítil, jak se do něj vpalují a zanechávají na jeho srdci hluboké rány. Střípky vzpomínek z dětství ho zevnitř bodaly a nechávaly krváčet, panika ho zahalila stejně, jako stín mohutného dravce halí nic netušící kořist. Cítil se zranitelný a obnažený, ale nebyla to přítomnost, před níž se toužil schovat.

Byla to minulost.

A on před ní našel úkryt v ohybu Auggieho šíje.

Blondáková kůže pod jeho čelem hřála. S každým nádechem cítil jeho vůni – směs šamponu, voňavky a potu, s nádechem něčeho, co připomínalo bílou čokoládu, a pak cosi nepopíratelně maskulinního.

Tu bílou čokoládu si pamatoval. Všechno ostatní bylo nové.

Po zádech mu přejel mráz a on se zachvěl. Jazyk mu ztěžkl pod vahou slov, která tak moc toužil vyslovit, ale nemohl k tomu najít odvalu. Slova, která mu nikdy předtím nepřišla na mysl, protože jeho dětské já vyškrtlo tyto pocity ze života dřív, než jim vůbec stačilo porozumět.

Mráz se proměnil v Auggieho prsty – něžné, opatrné, nesmělé. Putovaly vzhůru podél jeho páteře, zanechávaly po sobě husí kůži a hluboko pod ní probouzely ničivý žár. Bylo to matoucí – touha být Auggiemu blíž, vpít se do něj, ačkoliv to nebylo fyzicky možné, potřeba cítit jeho holou kůži, jenom aby si mohl být jistý, že v něm svým vlastním dotykem probouzí ten samý pocit.

Prsty bruslicí po jeho zádech dospěly k límci košile. Vzápětí pak Marcel ucítil měkkost jejich bříšek ve vlasech.

Cosi v jeho nitru explodovalo. Z náhlého popudu se od Auggieho odtáhl a v ten samý moment ucítil, že Auggie udělal to samé. Po jeho doteku nezbylo nic než horká, štiplavá stopa.

Marcel na něj upřel rozšířené oči. Auggie na něj hleděl úplně stejně – s tvářemi zardělými, dechem přerývavým, rty pootevřenými...

Jeho rty.

Byly určité detaily na Auggieho tváři a těle, které zpravidla unikaly Marcelově pozornosti. Věděl, že tam jsou, a věděl to vždycky, ale nikdy je plně nebral na vědomí.

Bylo to mateřské znaménko hned pod čelistí. Způsob, jakým mu vlasy rámovaly obličej, stín strniště na tvářích. Jemnost jeho ušních lalůčků, z nichž v jednom byla patrná drobná dírka z doby, kdy v něm Auggie nosil náušnici. Kresba klíčních kostí patrná v rozhaleném límci košile, hebkost jeho kůže.

Perfektní symetrie ostře řezaných, a přesto na pohled měkkých rtů.

Marcel zvedl ruku a zlehka se dotkl toho spodního – přesně v místě, kde byla pořád ještě viditelná zarudlá jizva.

Netušil, kde přesně se ta touha vzala. Jen věděl, že to chce udělat. Chtěl to zkusit, chtěl zjistit, co tohle všechno znamená a jestli to vůbec může zvládnout. Jestli je to skutečně něco, po čem touží.

Vytáhl se na špičky. Možná to bylo trochu moc rychlé a nemotorné, ale nechtěl ztratit tu odvahu. Ne teď, když ji konečně našel.

Jenže jeho rty se s těmi Auggieho nikdy nepotkaly. Blond'ák vzal jeho obličej do dlaní a překryl jeho ústa palcem, vraceje prostor tam, kde jej Marcel nechtěl. Pouze jejich čela se o sebe opřela a oni tak ještě dlouhou chvíli stáli, mlčky a s očima zavřenýma, dýchající neklidně ten samý vzduch.

„Tohle nás nezachrání,“ zašeptal Auggie nakonec a jeho blízkost zanechala na Marcelových rtech horkou, vlhrou stopu. Než zrzek stačil těm slovům vůbec porozumět, váha dlaní držících jeho obličej zmizela.

Marcel otevřel oči. Auggie byl pryč. Nezbylo po něm nic než pomíjivá stopa pánské voňavky ve vzduchu.

Hudba utichla. Poslední slova písně byla *never let him go*. A jak tak Auggie rychlými kroky opouštěl sál a nechával Marcela daleko za sebou, věděl, že právě udělal pravý opak.

Nechal ho jít.

čtvrtek 23. prosince

Jeho dětský pokoj Marcela přivítal tak jako každý rok – chladem nezabydleného a prázdného místa, které však bylo plné hřejivých vzpomínek a sladké vůně domova. Byl to zvláštní kontrast, náhlé probuzení duše, která už je sice dávno mrtvá, ale pod prsty milované osoby ožívá.

Celý tento den se nesl v podivných barvách surrealismu – pestrých a reálných, ale přitom snových, mlhavých a neuvěřitelně neskutečných. Bylo to, jako by Marcel pouze sledoval, jak se jeho život děje někomu jinému. Jeho stopy vznikaly pod cizí vahou, jeho myšlenky byly pouze zvláštní ozvěnou výkřiku toho, kdo skutečně žil v jeho světě, a jeho vlastní tělo bloudilo vesmírem v podobě nehmotné, bezúčelné existence. Pod vlivem neodeznívající kocoviny se mu motala hlava a jak tak stál ve svém někdejší dětském pokojíčku, vzpomínky a emoce kolem něj vířily tak prudce, až se mu zvedal žaludek.

Hodil svou tašku s věcmi do kouta, tak, jako to před odchodem na univerzitu dělával každý den po příchodu domů ze školy. Svalil se na postel a zabořil tvář do polštáře, který ještě voněl po pracím prášku.

Když se ráno probudil, Auggie byl pryč. Úplně pryč, se všemi svými věcmi. Zbyly po něm pouze prázdné police a ustlaná postel. Podle všeho neměl v úmyslu se po Vánocích vracet.

Marcel neměl odvalu se skutečně ptát. Pokud se Auggie rozhodl nadobro zmizet z jeho života, on to nechtěl vědět, jakkoliv sžíravá ta představa byla.

Zavřel oči a čekal, až usne. Za posledních dvacet čtyři hodin toho naspal mizerně málo mizerným spánkem.

Z dolního patra k němu doléhaly hlasy, zvuk puštěné televize a otcův občasný smích.

Spánek pod ním začal rozevírat svou náruč. Jak se tak propadal do temnoty, před očima se mu jako živé obrazy začaly míhat vzpomínky. Vybledlé a rozmazané, drobné útržky, mezi kterými nebylo možné najít přímou spojitost, ale které měly všechny ten samý, bílý rámeček.

Marcel zamrkal.

Kam všechny ty fotky vůbec přišly...?

S námahou se posadil a odevzdaně čekal, až se pokoj přestane točit. Pohledem mezitím spočinul na spodním šuplíku svého psacího stolu. Když pak svět znovu našel svou osu, zvedl se a klekl si k němu. Jakmile jej otevřel, jeho zrak padl na několik papírových krabiček od starých polaroidových filmů.

Zhluboka se nadechl a jednu z nich vzal do dlaně. Ani si nepamatoval, kolik vyvolaných fotek se do jedné takové vešlo. Třicet? Čtyřicet?

Z šuplíku na něj zíralo snad deset takových krabiček. Několik stovek fotek, několik stovek rozmazaných vzpomínek.

Otevřel jednu z nich. Do dlaně se mu vysypalo pár desítek snímků. Chvíli na ně bez hnutí zíral.

Fotografování pro něj bylo únikem z reality – kdykoliv totiž hleděl na svět skrze čočku objektivu, měl pocit, že má nad světem aspoň nějakou kontrolu. Mohl ovlivnit všechno – kompozici, světlo, atmosféru, a to přesně v ten jediný moment, kdy stiskl spoušť. Nikdy se příliš nesoustředil na postprodukcii, pokud to nebylo nutné. Bylo to právě kouzlo okamžiku, to drobné dědictví impresionismu, které pro něj mělo nejvyšší hodnotu.

Možná právě proto tak moc miloval polaroid. Žádný photoshop, žádné úpravy – nic, co by nebylo součástí reality onoho jediného momentu.

Sáhl po jedné z fotek. Byla přесvícená a detaily Auggieho dětského obličeje se tak vytrácely, ale Marcel ji přesto nikdy nevyhodil. Byla jedna z prvních, kterou kdy pořídil, jen krátce poté, co polaroid v otcově skříni objevil. Pamatoval si ten den – tak jako většinu letních dní jej trávil v zahradě za domem, kde jeho rodina bydlela. Tehdy se teprve snažil přijít na to, jak starý fotoaparát vůbec funguje a k čemu slouží jednotlivá tlačítka. Snímek tak vyfotil téměř náhodou, ale navzdory tomu, jak nepovedený byl, Marcel si pamatoval jejich vzrušení, když z polaroidu vyjel. Pamatoval se, jak se k němu Auggie přitiskl, aby taky viděl, pamatoval si zvuk jeho smíchu a jeho nadšené poskakování. Byli spolu tehdy téměř pořád – každou volnou minutu, s vědomím rodičů nebo bez něj. Bylo to asi jedno z nejšťastnějších a nejbezstarostnějších období Marcelova života. Jednoduše proto, že tehdy ještě ničemu nerozuměl a nebál se tak být sám sebou.

Vzal další fotku – byla pořízená ve škole, kam spolu tehdy chodili, na začátku školního roku. Auggie na ní už byl starší a vesele se do objektivu křenil. Vlasy měl ještě ostříhané nakrátko a na zádech měl školní brašnu, která oproti němu byla až komicky velká.

Bylo to snad poprvé, co Marcel získal od otce povolení vzít si polaroid do školy. Tehdy ještě fotil všechno, na co přišel, třebaže nejráději měl stejně Auggieho.

Moc dobře si pamatoval, jak toho dne přišli do školy. Drželi se za ruce, stejně jako jindy. Jenže patrně někdy v té době dosáhli věku, kdy už bylo pro dva chlapce hříchem držet se za ruce, a věci tak nabíraly rychlý spád.

Protože kluci se přece nemůžou jen tak držet za ruce.

Auggiemu to z nějakého důvodu nikdy nevadilo. Všechn ten povyk se točil pouze kolem Marcela. On byl z nich dvou ten, koho bolelo, když je spolužáci nazývali teplouši a buzeranty. On byl ten, kdo přes den skrýval slzy a po nocích plakal do polštáře. On byl ten, kdo hledal

podporu u rodičů, jenom proto, aby se dověděl, že kluci nebrečí a že už je prostě moc velký na to, aby s Auggiem spal v jedné posteli.

On byl ten, kdo nakonec dal na rady svých rodičů. A jakmile bylo mezi ním a Auggiem dostatek prostoru, všechno bylo zase v pořádku.

Jen on už nikdy nebyl stejný.

S rozechvělým výdechem se natáhl po jiné krabičce a vysypal si do dlaně její obsah. Tyhle snímky už byly kvalitnější než ty ostatní, pořízené na lepší film a zkušenější rukou. I písmo, jímž bylo pod každým snímkem připsáno datum, už nebylo kostrbaté a tiskací. Jedna fotka mu proklouzla mezi prsty a on ji sebral, aby se na ni podíval.

Třináctiletý Auggie seděl na posteli a do objektivu hleděl s poněkud smutným úsklebkem. Ta fotka vznikla pouze den předtím, než blondák natrvalo odjel z jejich rodného městečka. Oba tehdy skrývali, jak moc je to bolelo. Smáli se a vtipkovali stejně jako vždycky, ale kdesi hluboko pod povrchem se oba cítili stejně. Ztracení, svázaní obavami, že jejich přátelství už nikdy nebude jako dřív. Zlomení.

Nebo aspoň Marcel byl zlomený. Jako by nějaká podstatná část jeho srdce měla nadobro zmizet.

Pevně semknul rty. Svým způsobem se tak nikdy cítit nepřestal. Možná na chvíli, než se to před pár týdny zase všechno pokazilo.

Namátkově vylovil další fotku. V téhle krabičce jich moc nebylo, protože během dalších pěti let se viděli pouze párkrát. Marcel během té doby polaroidem téměř nefotil. Měl jej totiž tak úzce spojený s Auggiem, že i pouhá představa, že by jím měl fotit něco nebo někoho jiného, ho nutila se cítit provinile.

Auggiemu zde bylo šestnáct. Procházeli se zrovna městem, kam za ním Marcel přijel, smáli se a užívali si vzájemnou blízkost. Marcel měl ten den spojený s několika událostmi. Byl to den, kdy Auggieho posral letící holub, kdy společně navštívili velký obchod s fotoaparáty a nejrůznějším příslušenstvím, kde si Marcel vybral několik nových polaroidových filmů, ale hlavně – byl to den, kdy se Marcel kdesi hluboko uvnitř rozhodl rozejít se se svou tehdejší přítelkyní.

Tehdy nevěděl proč. Bylo to intuitivní rozhodnutí, kterému pramálo rozuměl.

Až nyní pochopil, jak směšně jednoduchý důvod za ním stál. To, co cítil vůči ní, bylo ničím v porovnání s tím, co cítil k Auggiemu. Ji nikdy nevyfotil na polaroid, třebaže ho o to několikrát prosila. Bylo mu s ní fajn, ale nikdy s ní nepocítil ono vzrušující šimrání v břiše, když se jejich ruce třeba jen náhodou dotkly. Necítil potřebu trávit s ní každou volnou minutu

– raději seděl sám ve svém pokoji a probíral se stovkami polaroidových snímků zelenookého blondáčka, který mu celých těch pět let chyběl víc než cokoli jiného.

Natáhl se po brašně s fotoaparátem a z její postranní kapsičky vytáhl několik dalších fotek. Zahleděl se na tu, která se ocitla na vrcholu balíčku. Vznikla ve školní koupelně a Auggie se na ní vesele křenil. Po obličejí mu stékaly krůpěje vody a on si zrovna otíral tvář do rukávu.

Datum hlásalo *úterý 9. listopadu, 2021.*

Marcel se toužil vrátit zpět do toho momentu. Dal by cokoli za to, aby mohl prostě jen stisknout klávesovou zkratku *ctrl + alt + z* a vrátit se o pár kroků zpátky, mít zpět to všechno, co spolu kdy měli, žít jako dřív...

Jenže současně věděl, že chce víc. Celou tu dobu chtěl víc, odjakživa, napříč všemi těmi snímky, co mu nyní ležely v klíně. Nikdy se však neodvážil si to přiznat. Až příliš si vzal kdysi k srdci, že dva chlapci se nemůžou držet za ruce. *Že oni dva* nemůžou být spolu.

Polknul. Příliš dlouho nechával své okolí, aby mu vykreslovalo hranice toho, kým by měl v tomhle světě být. Až teď si začínal uvědomovat, že ačkoliv vše uvnitř těchto nesmyslných hranic bylo bezpečné a pohodlné, to, co skutečně chtěl, leželo za nimi. A bez ohledu na to, jak moc zmatený se cítil být a jak ho celá tahle záležitost děsila, on věděl, co musí udělat.

Auggie na něj totiž nebude čekat věčně.

čtvrtek 23. prosince

Uběhlo jenom něco kolem dvaceti hodin od doby, kdy Auggie kdy se slzami v očích přijal, že se jejich cesty musí rozejít. Pouhých dvacet hodin, tak málo času, a on už dělal všechno pro to, aby své rozhodnutí nemusel uvést v platnost.

Předchozího večera všechno nabralo rychlý spád. Na jednu stranu ho hluboce dojalo zjištění, že byl Marcel ochotný tohle podstoupit – obětovat své vlastní štěstí jenom proto, aby si Auggieho udržel v životě. Jenže pokud tu bylo něco, na čem Auggiemu záleželo víc než na vlastním štěstím, tak to bylo štěstí jeho nejlepšího kamaráda. A bez ohledu na to, jak moc s ním toužil být, nedokázal by unést tíhu vědomí, že Marcel je s ním pouze z donucení, na úkor sebe sama, navzdory své přirozenosti. Jenom proto, aby nějak byli spolu.

Když mu však Marcel po poledni napsal, neváhal. Přijal celou tuhle dohodu – *nebudu ti bránit odejít z mého života, ale jen pod podmínkou, že mi dovolíš ti ještě něco říct, z očí do očí* – téměř bez mrknutí oka. Bylo to jako výmluva, možnost Marcela naposledy vidět.

Ovšem jak tak stoupal večerem po schodech k jejich bytu, začínal pochybovat. Najednou si nebyl jistý, zda tomu, co se mu Marcel chystá říct, zvládne čelit. Ať už to bylo cokoliv.

Jenže už první pohled do prostor bytu ho zmrazil na místě. Po Marcelovi nebylo nikde ani vidu, ani slechu. Zato jeho vlastní tvář na něj zírala z každického koutu.

Auggie polkl a vstoupil hlouběji do obývací místnosti. Byly všude – visely podél zdí i nábytku, připnuté na dlouhém kusu prádelní šňůry, která celý byt proměnila v labyrint. Jejich řadami se proplétaly vánoční světýlkové řetězy, jejichž drobné žárovčky vrhaly fotky do náruče mělkého, zlatavého světla.

Auggie mezi nimi pomalu procházel. Nevěděl, kam koukat dřív. Mohly jich být stovky – stovky různých polaroidových snímků, stovky různých vzpomínek a záznamů jeho vlastní tváře. Byly tu fotky z doby, kdy byli ještě oba malí a kdy Marcel teprve odhaloval tajemství starého otcova fotoaparátu. Tyto fotky byly většinou rozmazané, foceně z prapodivných úhlů a špatně nasvícené. Zachycovaly zhruba osmiletého Auggieho v momentech čiré dětské radosti, zápalu hry či uprostřed diskuze. Mnohé vyobrazovaly zvláště neumělecky umělecké detaily jeho obličeje – vykulené oko, zubatý úsměv či výpravnou misi do útrobu jeho nosních dírek. To byly obvykle chvíle, kdy Marcel pečlivě ostříl, a Auggie se ve své dětské rozvernosti rozhodl jeho snahu sabotovat.

Byly tu ovšem fotky i z dob pozdějších. Různé záběry Auggieho ze společně strávených chvil. Na těchto snímcích už byl starší – možná tak kolem deseti, jedenácti let. V té době už Marcel značně vylepšil svou techniku – začal vnímat důležitost úhlu i zdroje světla, začal cítit

kompozici a projevovat umělecké vlohy. Na některých těchto snímcích byli spolu – jakési rané pokusy o selfie z doby ještě předtím, než to začalo být cool. Oba se smáli, dělali hloupé obličejy a užívali si momenty, které mohli strávit po boku toho druhého.

Nejvíce překvapující však byly fotky nejnovější – z doby po jejich pětiletém odloučení. Ne snad tím, jak moc se Auggie změnil, nebo tím, jak moc Marcel stran fotografování vyrostl. Bylo to spíš cosi v tom, jak subjektivní ty fotky byly, jak moc se v nich odrážel Marcelův pohled na něj, jak moc z nich sálalo kouzlo okamžiku, které se snažil zachytit.

Jak hluboké svědectví dokázaly tyto snímky vypovědět o Auggieho místě v Marcelově životě.

Auggie opatrně vzal mezi prsty jednu z fotek a sejmul ji ze šňůry. Byla to fotka, která před několika týdny vznikla v jejich kuchyni – Auggie na ní vyplazoval jazyk a na tvář mu padal déšť zlatých paprsků. Stejně jako na ostatních fotkách, i na této bylo připsané datum.

sobota 27. listopadu, 2021.

Zpoza jeho zad se ozval tichý zvuk. Auggie se otočil.

Za ním stál pobledlý, viditelně unavený Marcel s proviničným výrazem a nervózním tikem v oku.

Auggie se nadechl. „Tohle vypadá ve filmech vždycky děsně dramaticky, ale já znam tenhle byt, vim, že ses doteď musel schovávat na hajzlu.“

Marcel uhnul pohledem a zvedl jeden koutek v nuceném úsměvu. V prstech neklidně žmoulal lem svého trika.

Auggie se kousl do rtu a s těžkým polknutím se rozhlédl kolem. „Co to je?“

„Nazval sem to *Můj život*.“

Ta slova ho zasáhla prudce a zcela nečekaně. Hlava se mu zamotala a on na svého nejlepšího kamaráda upřel pohled plný rezignace a němých proseb, o nichž doufal, že ho ušetří další bolesti. „Selly...“

„Ne, drž hubu a jen poslouchej, prosim,“ utnul ho Marcel. Hlas se mu chvěl a oči skrýval za clonou zrzavých vlasů. Stál uprostřed místnosti jako opomenutý kůl v již neexistujícím plotě, shrbený pod vahou slov, která se chystal vyslovit, a v jeho jemném profilu se odrážel strach bezbranného koťátka, které dosud nebylo dostatečně silné na to, aby opodstatnilo svou existenci v tomhle velkém světě.

„Hodně sem přemýšlel a...“ začal zeširoka, ale hned se zarazil. „Nebo sem si spíš prostě zkoušel představit svůj život bez tebe, protože po tom, cos včera odjel, sem měl pocit, jako bych tě už nikdy neměl vidět, a zjistil sem, že...“ Krátce se odmlčel. „Že to prostě nejde.“

Trochu zvedl hlavu. Stále se vyhýbal přímému pohledu na opravdového Auggieho, ale aspoň byl schopen pohlédnout do každé z jeho milionu tváří, které je obklopovaly.

Obsáhl je jednoduchým gestem ruky. „Každá z těchhlech fotek je vzpomínka na nějakou chvíli, kdy sme byli spolu a dělali blbosti, a... Kdybych každou z nich vymazal, kdybych je teď prostě vzal a spálil, tak...“ Pokrčil rameny. „Nic nezbyde. Jen... prázdná a...“

Marcel si odkašlal. Hlas se mu totiž začal nebezpečně lámat, což mu na rtech vyvolalo podobně zlomený úsměv, za nímž se snažil schovat svou paniku. „Fakt nevím, v jakéj moment ses infiltroval do mého života tak, že už bez tebe nemá smysl, ale... nemá.“

Auggie se od něj odvrátil. Oči ho pálily a on se všemožně snažil skrýt slzy. Balet ho sice už dávno naučil, že kecy typu kluci nebrečí jsou jen zastaralá mantra z doby, kdy bylo pro chlapce hříchem mít srdce, ale přesto měl pocit, že Marcel by ho takhle vidět neměl.

Marcel totiž nikdy nebrečel. Co si Auggie pamatoval, Marcel před ním nikdy nebrečel. On byl z nich dvou ten silný, on byl ten chlap. Gentleman se slušným vychováním, které Auggie permanentně kazil svou svobodomyšlností, ten, kdo z nich dvou dostával pravým mužským hodnotám.

Auggie nechtěl dát najevo svou slabost před ním. A zejména ne teď, když se sám v duchu napomínal, že musí zůstat silný.

„A čím dýl o tom přemýšlím, tak si říkám, že dost možná to nikdy nebylo jen přátelství a tys nikdy nebyl jen kamarád, že k tobě tohle dost možná cítím už odjakživa a přitom mě to nikdy ani nenapadlo.“

Auggiemu se sevřelo hrdlo.

„A možná to nedokážu takhle říct, nedokážu říct, že tě miluju, protože momentálně mam v hlavě takovej bordel, že nevím vůbec nic, ale zatraceně vim, že když sem včera přišel ráno domů a tys byl pryč a tvoje věci taky, tak... Mě napadlo, že jestli mam někdy poznat, jaký to je mít zlomený srdce, tak tohle je asi ono.“

Čím déle Marcel mluvil, tím slabší a chraplavější byl jeho hlas. Auggie se odvážil pohlédnout jeho směrem.

I jemu se oči nápadně leskly.

„Možná nedokážu jen tak překročit svůj stín,“ zašeptal, „nedokážu jen tak přestat bejt tím, kým sem doteď byl, a upřímně, tohle všechno je pro mě úplně nový a kurva mě to děsí, ale...“

Až teď se na něj Marcel doopravdy podíval. „Nedokážu tě nechat jít.“

Auggie sklopil hlavu a hřbetem ruky si otřel zvlhlé tváře.

„Pochopim, když mě pošleš do hajzlu,“ hlesl Marcel po chvíli. „Ale nebudu lhát, byl bych mnohem radši, kdybys to nedělal.“

„Co přesně chceš, Selly?“ zvedl Auggie hlavu a zhluboka se nadechl v pokusu dostat své emoce zpátky pod kontrolu. Ruce si strčil do kapes, aby zakryl, jak se mu chvějí prsty.

„Tohle řeknu jen jednou, ale každou chvílí mi asi upadne péro z toho, jak moc nevím, co chci.“

„Selly, pokud tohle říkáš jenom proto, aby sis mě udržel hned za zadkem, tak to nemá cenu.“

Marcel zavrtěl hlavou a v jeho jemně tvarovaném, krásném obličejí se usadil naléhavý, prosebný výraz. „Já vím, že na tom večírku to tak vypadalo, ale tak to není.“

„Já nevím, jak to je.“

„Já tě opravdu chtěl políbit,“ zašeptal Marcel a znovu uhnul pohledem. Jeho bledé tváře nápadně zrudly. „A nebudu kecat, vyděsilo mě to, protože sem nikdy předtím chlapa nelíbal, nikdy sem nechtěl, ale...“

Pohlédl na něj zpod řas. „V tu chvíli sem chtěl.“

Auggieho výraz se vytratil.

„Budu upřímněj,“ řekl Marcel s nově nalezenou jistotou v hlase a prsty si prohrábl vlasy, „tohle možná bude chvíli trvat, protože... Momentálně sem fakt zmatenej a ještě víc vyděšeněj a asi mi bude chvíli trvat, než si na tohle všechno nějak zvyknu a než se naučím se na tebe takhle koukat, aniž bych cejtil potřebu začít panikařit, ale...“

Znovu se podíval na Auggieho a přistoupil k němu o několik kroků. „Chci to zkusit. Možná nevím, co tohle celý je nebo co nás čeká, ale vím, že to chci zkusit.“

Upřeně se mu zahleděl do očí. „Chci víc, Auggie.“

Auggie naprázdno polkl. „Víc?“

„Tebe.“

Rozechvěle vydechl a zavřel oči. Srdce mu pod hrudní kostí uhánělo jako smyslů zbavené a on si nebyl jistý, zda se za tím skrývá nějaká vzdálená a cizí radost, anebo jenom panika a neschopnost přesně porozumět tomu, co se zrovna děje.

„Teda, pokud ještě pořád chceš ty mě,“ dodal Marcel o něco tišeji, jako by si najednou nebyl svými slovy jistý. „Nemusíš se rozhodnout teď hned, jen... sem myslel, že bys měl tohle vědět, a...“

Znovu sklopil hlavu a poodstoupil. „Je mi jasný, že teď asi budeš potřebovat čas a prostor,“ zamumlal rozpačitě, „aby sis... to všechno přebral a tak...“

„Myslíš tohle vážně?“

Marcel zase vzhlédl. Skoro jako by na tu otázku čekal. „Nevěříš mi, že ne?“

„Selly, no tak,“ obrátil Auggie oči v sloup, „oba víme, že já nejsem tvoje holka snů.“

„Ne,“ přitakal Marcel a v předstírané ledabylosti cukl rameny, „ale tys tu byl dřív než jakákoliv holka snů, takže...“

„Dřív?“

„No, řekněme, že už v době, kdy sem si myslel, že ho mam jen na čůrání.“

Auggie zamrkal. „Um, jen abych věděl, teď se mi má jako ulevit, nebo...?“

„Jo, znělo to debilně,“ zamumlal Marcel rychle a krátce si odkašlal, aby zahnal rozpaky a mohl se Auggiemu znovu zpříma podívat do tváře.

„Myslím to vážně,“ prohlásil pak. „Každý slovo sem myslel vážně, i když musím přiznat, že v mé hlavě to všechno znělo mnohem líp...“

Zhluboka se nadechl. „Chci tě, Auggie. Chci vědět, jestli můžem bejt něčím víc, chci, abysme byli něčím víc.“

Auggie si ho měřil nedůvěřivým pohledem. „Je ti jasný, že nemam kozy?“

Marcel zaváhal, ale pak kývl. „Jo.“

„A ani vagínu?“

„Jo.“

„A že mam –“

„Ano, Auggie, taky jednoho mam.“

Hleděli na sebe. V místnosti se na několik dlouhých vteřin usadilo naprosté ticho.

Až Marcel se tiše zakuckal nutkáním se smát. „My sme fakt marný, uvědomuješ si to?“

„Jo,“ přikývl Auggie, taktéž s cukajícými koutky, a hrudník se mu zvedl hlubokým nádechem. „Ale chci to zkusit.“

Výraz jeho tváře znovu zvážněl a on k Marcelovi udělal několik pomalých kroků. „Jestli to myslíš upřímně, tak... to chci zkusit.“

Na Marcelových rtech dál planul slabý náznak úsměvu, ale jeho modré oči prozrazovaly, že uvnitř váhá. „Jak?“

Auggie věděl, na co se jeho nejlepší kamarád ptá. Ani on sám si totiž nebyl tak úplně jistý, co přesně v tomhle kontextu znamená slovo *zkusit*. Začít spolu rovnou chodit? Obvykle nerad chodil kolem horké kaše, ale tohle se zdálo příliš přímočaré i jemu.

„Já nevím,“ pokrčil rameny, jak se snažil na tu otázku najít odpověď. „Můžem prostě... Bejt spolu. Tak jako vždycky, jen tak. Můžem prostě bejt a vědět. A pak se uvidí.“

Neznělo to tak děsivě. Koneckonců spolu vždycky jen tak byli.

Zničehonic se však zrzkův výraz zvláště vytratil a Auggiemu chvíli trvalo, než si uvědomil, jak blízko si jsou. Stáli těsně u sebe a ani jeden z nich si tak docela nepamatoval, jak nebo kdy se to stalo.

Marcelův pohled sklouzl na blond'ákovy rty.

Auggie polkl.

Vzduch kolem by se najednou dal krájet. Bylo to napětí, ale ne nepříjemné, těžké nebo dusné. Bylo to očekávání, přirozený tlak času, který se jen snažil je popostrčit kupředu, jelikož neznal cestu zpátky.

Auggie nechtěl couvnout. Namísto toho sebral odvalu a opatrně vztáhl ruku k Marcelově oholené tváři. Kůže zde ho přivítala měkce, avšak s hrubostí přirozenou dospívajícímu muži.

Marcel ustrnul a nejistě se na něj podíval.

Auggie nespěchal. Jen si mlčky vychutnával lehoučký kontakt jejich těl a jakmile zrzek znovu našel pevnou půdu pod nohama, přivinul si ho trošičku, *trošililinku* blíž...

V prvním okamžiku si pomyslel, že mu to snad projde, ale už v tom následujícím ho od sebe Marcel odstrčil. Jeho oči byly rozšířené a plaché, a jakmile si uvědomil, co udělal, rozšířily se ještě víc – tentokrát však panickou hrůzou.

„Promiň, já...“ vyrazil ze sebe. „Nechtěl sem – Neni to tak, že... Jen...“

Auggie věděl, čeho se Marcel bojí – toho, že mu nebude pro jeho odmítnutí polibku věřit. Že svým činem jen prohloubil jeho pochyby a zatratil tak veškeré šance a naděje, které jejich vztah měl.

Je pravda, že pro Auggieho nebylo jednoduché mu věřit. Strach v zrzkových očích ho však úpěnlivě prosil, ať to aspoň zkusí. A tak to zkusil.

„Promiň,“ zašeptal Marcel znovu. Tváře měl už opět zrudlé. „Já jen... tohle celý...“

Několika hlubokými nádechy se přinutil ke klidu. „Je toho hrozně moc...“

„Zavři oči.“

Trhl sebou a okamžitě k Auggiemu zvedl zrak. „*Auggie*...“

„Věř mi,“ zašeptal blond'ák něžně. „Zavři oči.“

A stejně tak, jako se předtím Auggie rozhodl věřit Marcelovi, se i teď Marcel rozhodl věřit Auggiemu. Ne snadno a hned, ale nakonec ano.

Zavřel oči.

Auggie se na něj nemohl vynadívat. Po všech těch letech si byl vědom Marcelových tendencí o sobě pochybovat, ale nikdy jim tak docela nerozuměl. V jeho očích byl Marcel perfektní. Jemné rty, hluboce modré oči, roztomilé pihy, které jako závoj halily porcelánovou pleť, vlasy barvy tmavé rzi, tělo plné oblých, měkkých křivek.

Obličej, jenž svou kulatostí dokonale pasoval do Auggieho dlaní.

Marcel zadržel dech. Zjevně bojoval s nutkáním se znovu odtáhnout.

Ani Auggie nebyl klidný. Srdce mu splašeně bušilo, v bundě mu bylo horko a pod víčky ho stále štípaly potlačené slzy. Pod kůží mu mravenčila nervozita a vzrušení a v žaludku mu jako těžký kámen ležely obavy, že ho Marcel znovu odmítne, že tohle celé není pravda, že je to jen lež, iluze...

Sklonil se a vtiskl Marcelovi něžný polibek přímo doprostřed čela.

V ten moment vše utichlo. Zrzek rozechvěle vydechl a pomalu se mu roztekl v náručí. Schoval obličej do ohybu Auggieho šije a blondák se tváří opřel o temeno jeho hlavy.

Stáli tam takhle dlouhou chvíli.

Najednou bylo všechno jako dřív. Sice úplně jinak, ale přesto stejně jako dřív.

„Kdy jedeš domů?“ zeptal se Auggie po několika minutách ticha, během kterých se oba znovu zvykali na vzájemnou blízkost.

Marcel neochotně zvedl hlavu a unaveně se na něj podíval. „Abych byl upřímněj, tak sem si celou tuhle věc představoval tak, že si ti tu vyliju srdce, ty mě pošleš do hajzlu a odejdeš a já tu budu až do rána sám trčet, takže...“

Auggie nakrčil čelo. „Jede ti vlak až ráno?“

„No, vlastně až v poledne,“ přiznal Marcel mrzutě, „přes svátky je doprava příšerně omezená...“

„Můžu tu zůstat s tebou,“ navrhl Auggie, ale okamžitě se zarazil. „Teda... pokud nemáš nic proti...“

„Ne,“ usmál se Marcel. „Nemam.“

Čímž se oba vědomě upsali něčemu mnohem většímu, než jen společnému strávení předvánočních dnů. Svými plachými úsměvy si totiž navzájem slíbili, že to zkusí – že zkusí dát šanci téhle nově objevené lásce, jež mezi nimi klíčila a kterou bylo těžké lapit v uměle vytvořených hranicích lidské osobnosti. Lásce, která nediskriminovala, která bez výčitek bořila svět svou nevybíravou rukou a která se z vysoka vysmívala každému, kdo se snažil ji definovat a dát jí pravidla.

Ani jeden této lásce prozatím nerozuměl.

Svými plachými úsměvy si však slíbili, že se to zkusí naučit.